

REPUBLIKA E SHQIPËRISË
AUTORITETI I KOMUNIKIMEVE ELEKTRONIKE DHE POSTARE
-Këshilli Drejtues-

V E N D I M

Nr.2582, datë 22.06.2015

Për

“Miratimin për këshillim publik të Dokumentit: Analizë e tregut të telefonisë fikse: tregjet me pakicë dhe tregjet me shumicë të terminimit, tranzitimit dhe origjinimit – Këshillim Publik”

Këshilli Drejtues (KD) i Autoritetit të Komunikimeve Elektronike dhe Postare (AKEP), i përbërë nga:

1. Z. Piro	Xhixho	Kryetar
2. Z. Alban	Karapici	Anëtar
3. Zj. Anila	Denaj	Anëtar
4. Zj. Ketrin	Topçiu	Anëtar
5. Zj. Klarina	Allushi	Anëtar

dhe sekretare Znj.Marsida Drushku, në mbledhjen e datës 22.06.2015, sipas procedurës së përcaktuar në ligjin nr. 9918 datë 19.05.2008 “Për Komunikimet Elektronike në Republikën e Shqipërisë”, i ndryshuar, dhe Rregullore e Brendshme e AKEP, miratuar me Vendimin Nr.2506, datë 30.10.2014 të Këshillit Drejtues të AKEP, shqyrtoi çështjen me objekt:

“Miratimin për këshillim publik të Dokumentit: Analizë e tregut të telefonisë fikse: tregjet me pakicë dhe tregjet me shumicë të terminimit, tranzitimit dhe origjinimit – Këshillim Publik”

Dokumentacioni i Grupit të Punës përbëhet nga:

- Projekt vendimi
- Relacioni Shoqërues i projekt vendimit
- Dokumenti: “Analizë e tregut të telefonisë fikse: tregjet me pakicë dhe tregjet me shumicë të terminimit, tranzitimit dhe origjinimit – Këshillim Publik”

BAZA LIGJORE:

1. Nenet 31 e në vijim i Kreut VI të ligjit nr. 9918, datë 19. 05. 2008 “Për Komunikimet Elektronike në Republikën e Shqipërisë” i ndryshuar (*ligji nr. 9918*);
2. Ligji nr. 8485, datë 12.05.1999 “Kodi i Procedurave Administrative” i ndryshuar (*ligji nr. 8485*);
3. Rregullore Nr.9 “Për Analizën e Tregut”, miratuar me VKD nr.747, date 17.07.2009, e ndryshuar;
4. Udhëzues për Procedurat e Keshillimit me Publikun miratuar me VKD nr.1183, datë 10.03.2010.

K Ë SHILLI D R E J T U E S:

Nga shqyrtimi i materialit shkresor, diskutimeve në mbledhje mbi çështjen, si dhe duke iu referuar bazës ligjore të sipërcituar :

V Ë R E N:

1. Dokumentacioni i paraqitur nga Grupi i Punës i ngritur me Urdhërin Nr.1417, datë 3.03.2015, përbëhet nga:
  - a) Projektvendimi i KD i formatuar dhe arsyetuar sipas përcaktimeve të parashikuara në nenin 106 e në vijim të ligjit nr. 8485;
  - b) Dokumenti “*Analizë e tregut të telefonisë fikse: tregjet me pakicë dhe tregjet me shumicë të terminimit, tranzitimit dhe origjinimit – Këshillim Publik*”, i cili përmban analizën e tregut për FNT për tregjet perkatese, si dhe detyrimet e propozuara për FNT të gjetur në tregjet e analizuara;
  - c) Relacioni shpjegues për Projektvendimin e KD dhe dokumentin e Analizës së tregut;
2. Dokumenti: “*Analizë e tregut të telefonisë fikse: tregjet me pakicë dhe tregjet me shumicë të terminimit, tranzitimit dhe origjinimit – Këshillim Publik*”, është një dokument rregullator shumë i rëndësishëm dhe masat rregulluese që do të merren në varësi të gjetjeve për FNT pas procesit të këshillimit publik, kanë një ndikim të rëndësishëm në tregun e komunikimeve elektronike në Shqipëri.

P Ë R K Ë T O A R S Y E:

Duke marrë në konsideratë rëndësinë e miratimit të dokumentit të cituar me lart, bazuar në pikën 1 të nenin 114, dhe pikën 1 të nenit 115 të ligjit nr. 9918, i ndryshuar,

V E N D O S:

1. Të miratojë nxjerrjen për këshillim publik të dokumentit “*Analizë e tregut të telefonisë fikse: tregjet me pakicë dhe tregjet me shumicë të terminimit, tranzitimit dhe origjinimit – Këshillim Publik*”, sipas dokumentit bashkëlidhur;
2. Proçedura e këshillimit publik për dokumentin e analizës së tregut si dhe detyrimeve të propozuara për FNT, të cilat janë pjesë e dokumentit të analizës, të kryhet për periudhën 25.06.2015-15.09.2015.
3. Ky Vendim dhe Dokumenti “*Analizë e tregut të telefonisë fikse: tregjet me pakicë dhe tregjet me shumicë të terminimit, tranzitimit dhe origjinimit – Këshillim Publik*”, të publikohen në faqen e internetit www.akep.al.

Ky vendim hyn në fuqi në datën e miratimit të tij.

K R Y E T A R

Piro XHIXHO

ANËTARË:

1. **Alban KARAPICI**
2. **Anila DENAJ**
3. **Ketrin TOPÇIU**
4. **Klarina ALLUSHI**

AUTORITETI I KOMUNIKIMEVE ELEKTRONIKE DHE POSTARE

ANALIZE

E

TREGUT

TE TELEFONISE FIKSE

- Tregu me pakice i aksesit/thirrjeve nga rrjete publike telefonike nga vendodhje fikse.
- Tregjet me shumice te terminimit/tranzitimit/originimit te thirrjeve ne rrjetet telefonike publike nga vendndodhje fikse.

Dokument per Keshillim Publik

Qershor 2015

INDEKSI I PERMBAJTJES

I. PERMBLEDHJE	4
II. HYRJE	13
II.1. PANORAME E SEKTORIT TE TELEFONISE FIKSE.....	13
II.2 PERCAKTIMI I SIPERMARRSVE ME FUQI TE NDJESHME NE TREG	15
1. Objektivat e Ligjit dhe kuadri rregullator.....	15
2. Procesi i Konsultimit.....	16
3. Bashkëpunimi me Autoritetin e Konkurences.....	16
4. Struktura e Dokumentit	17
5. Perkufizimi i tregut perkates.....	18
6. Fuqia e Ndjeshme ne Treg dhe masat rregulluese.....	20
III. ANALIZA E TREGJEVE TE SHERBIMEVE ME PAKICE	22
III.1. ZHVILLIMET E TREGUT ME PAKICE TE TELEFONISE FIKSE	22
1. Tendencat e numrit te pajtimtareve te telefonise fikse	22
2. Ecuria e trafikut telefonik.....	25
3. Pjeset e Tregut	26
4. Tarifimi i sherbimeve me pakice	27
5. Perdorimi mesatar i thirrjeve telefonike fikse.....	32
6. Portabiliteti i numrit Fiks:	33
7. Fakte te tjere konkurrues.....	33
8. Konkurrenca e mundshme.....	34
9. Perfundim mbi ecurine e tregut te telefonise fikse	36
III.2 PERKUFIZIMI I TREGJEVE PERKATES ME PAKICE	37
III.3. TESTI I TRE KRITEREVE	41
IV. ANALIZA E TREGJEVE TE SHERBIMEVE ME SHUMICE: ORIGJINIMI, TRANZITIMI DHE TERMINIMI I THIRRJEVE NE RRJETET FIKSE	44
IV.1. PERKUFIZIMI I TREGJEVE TE INTERKONEKSIONIT	44
IV.2. ANALIZA PER FNT E TREGJEVE TE INTERKONEKSIONIT	48
1. Terminimi i thirrjeve ne rrjetet fikse	48
2. Tranzitimi i thirrjeve ne rrjetet fikse	53
V. MASAT RREGULLUESE PER OPERATORET ME FNT	56
V.1. MASAT RREGULLATORE PER TREGJET ME SHUMICE TE INTERKONEKSIONIT	57
1. Masat rregullatore te propozuara per Altelecom.....	57
2. Masat rregullatore te propozuara per terminimin ne rrjetet e OA dhe AMC.....	58
V.2. RREGULLIMI I TARIFAVE ME SHUMICE TE INTERKONEKSIONIT	58
1. Rregullimi i tarifave me shumice te interkoneksionit te Altelecom.....	58
2. Tarifat e terminimit ne rrjetet e operatorëve alternativë fiks	61
3. Efektet e pritshme te ndryshimeve te tarifave te terminimit.....	62
V.3. HEQJA E DETYRIMEVE NE TREGJET E DE-RREGULLUARA	63
ANEKS 1. LISTA E SIPERMARRSVE TE RRJETEVE PUBLIKE TELEFONIKE FIKSE TE PROPOZUAR PER STATUS ME FNT NE TERMINIMIN E THIRRJEVE	65
ANEKS 2. LISTA E PYETJEVE PER KESHILLIM PUBLIK	67

INDEKSI I TABELAVE DHE FIGURAVE

Figura II.1 Ecuria e numrit të pajtimtarëve të telefonisë fikse 2000-2014.....	13
Figura II.2 Ecuria e numrit te perdoruesve të telefonisë celulare dhe fikse 2010-2014.....	14
Figura II.3. Të ardhurat totale të operatorëve të komunikimeve Elektronike 2014.....	14
Figura II.4. Të ardhurat totale të operatorëve të komunikimeve Elektronike (2008-2014).....	15
Figura III.1 Ecuria e numrit të pajtimtarëve të telefonisë fikse 2000-2014.....	22
Figura III.2 Ecuria e normes se peneterimit te telefonise fikse: Shqiperia v Bota	23
Tabela III.1: Ecuria e numrit te pajtimtareve te telefonise fikse sipas operatoreve (2010-2014)	23
Figura III.3: Numri i pajtimtarëve të telefonisë fikse sipas qarqeve 2014.....	24
Figura III.4: Norma e penetrimit e linjave të telefonisë fikse sipas qarqeve 2014.....	25
Figura III.5: Ecuria e thirrjeve nga rrjetet fikse dhe celulare 2010-2014.....	25
Figura III.6: Pjeset e tregut te numrit të pajtimtarëve të telefonise fikse (2010-1014).....	26
Tabela III.2 Pjeset e tregut te treguesve kryesore te telefonise fikse 2007-2014	26
Tabela III.3: Krahasim i tarifave te paketes standarde te Albtelecom me vendet e SEE (2013/14).....	28
Figura III.6: Ecuria e tarifës së pajtimit mujor Familjare: Shqipëri dhe SEE 2006-2013/4.....	29
Tabela III.4: Krahasim i tarifave te paketes standarde te Albtelecom me vendet e SEE (2015).....	29
Tabela III.5: Krahasim i tarifave te paketes standarde te Albtelecom me operatoret alternative (2015)....	30
Tabela III.6: Ecuria e ARPM per rrjete celulare 2010-2014.....	31
Tabela III.7: Perdorimi mesatar mujor i sherbimeve te Albtelecom 2010-2014	32
Tabela III.8: Perdorimi mesatar mujor i thirrjeve telefonike celulare 2010-2014.....	33
Tabela III.9: Perdorimi mesatar mujor i thirrjeve nga rrjete fikse dhe rrjete ceulare 2010-2014	40
Figura IV.1: Skema e elementeve (inputeve) me shumice per realizimin e thirrjeve telefonike.....	44
Tabela IV.1: Vlerat e tarifave tarifave të terminimit/origjinim/tranzitimit në Albtelecom 2013-2015.....	50
Tabela IV.2: Vlerat maksimale të tarifave të terminimit në rrjetet e operatoreve alternative fiks 2013-2015	50
Tabela IV.3: Vlerat maksimale te tarifave të terminimit ne rrjetin AMC per thirrjet drejt AMC Fiks 2013-2015	50
Figura IV.1: Tarifat mesatare të terminimit në vendet e BE (Janar 2013 dhe Janar 2014)	51
Figura IV.2: Tarifat mesatare të terminimit sipas vendeve në Janar 2014.....	52
Tabela IV.4: Trafiku kombetar i tranzituar nga Albtelecom dhe OA (2010-2014)	54
Tabela V.1: Vlerat maksimale te tarifave tarifave të terminimit, origjinimit dhe tranzitimit në rrjetin Albtelecom 2013-2015 (Analiza e tregut 2013).....	59
Tabela V.2: Tarifat e terminimit të thirrjeve në rrjetin fiks Albtelecom (2010-2017)	60
Tabela V.3: Tarifat e terminimit të thirrjeve në rrjetet fikse të OA dhe AMC për AMC fiks (2010-2016)	61
Tabela V.4: Ndryshimet në përqindje të tarifave të terminimit në rrjetet fikse (1.09.2014-2017)	62

I. PERMBLEDHJE

Ligji nr.9918, date 19.05.2008 "Per Komunikimet Elektronike ne Republiken e Shqiperise" i ndryshuar (ne vijim Ligji 9918), ne nenin 1 te tij, percakton se qellimi i ligjit eshte qe nËpËrmjet parimit tË asnjanesisË teknologjike tË promovojË konkurrencË dhe infrastrukturË efiçente nË komunikimet elektronike dhe tË garantojË shËrbimet e duhura dhe tË pËrshtatshme nË territorin e RepublikËs sË ShqipËrisË. Ne Nenin 35 te tij ligji 9918 parashikon detyrimin per zhvillimin e procedures se keshillimit me palet e interesit per analizen e tregut duke percaktuar edhe kohezgjatjen minimale te periudhes se konsultimit publik prej 60 ditesh. Njekohesisht neni 36 percakton se AKEP vendos, ndryshon mban ose heq detyrime per FNT pas keshillimit me palet e interesuara.

Ky dokument i publikuar ne faqen e Internetit te AKEP eshte versioni i nxjerre per keshillim publik dhe permban propozimet e AKEP per FNT dhe masat perkatese rregulluese per FNT ne tregjet e analizuara. Periudha e keshillimit publik do te jete 25.06.2015-15.09.2015,d he dokumenti publikohet ne faqen e Internetit te AKEP. Ne Aneks 2 te dokumentit AKEP ka pergatitur nje liste me pyetje per komente nga palet e interesuara.

Kjo analize e tregjeve te telefonise fikse perben raundin e katert te analizes se tregjeve te telefonise fikse. Procesi i meparshem i analizes se tregut te telefonise fikse ne vitin 2013, perfundoi me publikimin e dokumentit te Analizes se Tregut te Telefonise Fikse dhe Vendimet e Keshillit Drejtues te AKEP, VKD nr.2336-2339, date 30-31.07.2013, nepermjet te cilave AKEP percaktoi si operatore me FNT:

- Albtelecom sh.a ne tregjet perkates te meposhtem:
  - Tregjet me pakice te aksesit dhe thirrjeve telefonike nga vendndodhje fikse;
  - Tregun me shumice te terminimit te thirrjeve telefonike ne rrjetin e telefonise fikse te Albtelecom;
  - Tregjet me shumice te origjinimit dhe tranzitimit te thirrjeve ne rrjetet telefonike fikse.
- 77 operatore alternative te rrjeteve telefonike fikse dhe AMC ne tregjet e terminimit te thirrjeve ne rrjetet individuale te telefonise fikse (AMC per terminimin e thirrjeve drejt numrave fiks per sherbimin AMC Fiks).

Masat rregulluese per FNT perfshinin midis te tjerave:

- Detyrime per mos-diskriminim dhe transparence, perfshire publikimin e RIO nga Albtelecom (per operatoret e tjere nuk u vendos detyrim per RIO);
- Kontrollin e tarifave te Albtelecom per sherbimet me shumice te terminimit, origjinimit dhe tranzitimit;
- Kontrollin e tarifave per terminimin ne rrjetet e operatoreve alternative;
- De-rregullimi i tarifave me pakice te Albtelecom.

Ky dokument permban versionin per keshillim publik te analizes se tregjeve me pakice dhe tregjeve me shumice te telefonise fikse, dhe konkretisht:

- 1) Tregu me pakice i aksesit ne rrjet publik telefonik nga vendndodhje fikse;
- 2) Tregu me pakice i thirrjeve telefonike te disponueshme per publikun nga vendndodhje fikse.

- 3) Tregu me shumice i origjinimit të thirrjeve në rrjetin telefonik publik të ofruara nga vendndodhje fikse .
- 4) Tregu me shumice i terminimit të thirrjeve për rrjete publike telefonike individuale të ofruara nga vendndodhje fikse.
- 5) Tregu me shumice i shërbimeve tranzite në rrjetet telefonike publike fikse.

Dokumenti ka bërë një rishikim të ecurisë dhe zhvillimeve të tregjeve me pakice dhe me shumice të analizuar dhe bazuar në këto zhvillime në Shqipëri si dhe në zhvillimet në kuadrin rregullator të BE për tregjet perkates ka bërë dhe një rishikim për perkufizimin e disa tregjeve perkates që nuk janë me pjesë e listës së rekomanduar nga KE për nderhyrje ex-ante.

Konkluzione nga analiza e tregjeve me pakice

Numri i pajtimtareve të telefonisë fikse në fund të vitit 2014 ishte rreth 236 mijë, që përben një rritje me rreth 16% në krahasim me vitin 2013. Kjo rritje është në vazhdimësi të turrjes së numrit të pajtimtareve të telefonisë fikse që prej vitit 2012.

Norma e penetrimit të telefonisë fikse (numri i pajtimtareve për 100 banorë) prej 9% në Shqipëri është shumë më e ulët krahasuar me vendet e BE (39%) madje më e ulët edhe se mesatarja e vendeve në zhvillim (10.6%).

Albtelecom në fund të vitit 2014, kishte rreth 183 mijë pajtimtarë që përben një reduktim me 18% në krahasim me vitin 2013, dhe një rritje me 34% krahasuar me vitin 2010. Numri i pajtimtareve të operatorëve alternativë për 2014 ishte rreth 53 mijë dhe përben një rritje me 25% krahasuar me vitin 2013, por një faktor i rëndësishëm në këtë reduktim ka qenë ndryshimi në mënyrën e matjes/raportimit nga dy operatorë kryesorë alternativë.

Trafiku telefonik i pajtimtareve të telefonisë fikse ka reduktime të ndjeshme në tre vitet e fundit dhe rritja e sasisë së thirrjeve nga rrjete fikse është shoqëruar me rritje të ndjeshme të sasisë së thirrjeve nga rrjete celulare. Në vitin 2014 sasia e totale e thirrjeve nga rrjete fikse përbente vetëm 3% të thirrjeve totale nga rrjete fikse dhe celulare së bashku.

Pjesa e tregut të Albtelecom për pajtimtare nuk ka ndryshime të mëdha në tre vitet e fundit duke qëndruar në nivele 74-77%. Gjithsesi rritja e pjesës së tregut të Albtelecom në 2014 duhet shqyrtuar me ndryshimet në mënyrën e matjes së pajtimtareve të telefonisë fikse në 2014. Pjesa e tregut të Albtelecom për thirrjet dalese nga 2012 në 2014 ka luhatur nga 80-89%, ndërsa pjesa e tregut të Albtelecom në të ardhurën është reduktuar nga 76% në fund të vitit 2012 në 65% në fund të vitit 2014.

Tendencat e viteve të fundit të operatorëve të telefonisë fikse ka qenë promovimi i paketave tarifore me përfshirje minutash thirrje telefonike në pajtim mujor (bundles of minutes) si dhe kombinim të shërbimeve të telefonisë dhe aksesit në Internet (bundles of services). Ofrimi në paketa të përbashkëta tregon për konvergjencë të shërbimeve dhe preferencat e konsumatorëve për shërbime akses në Internet dhe TV, ndërsa roli i telefonisë fikse zvogëlohet gjithnjë e më shumë. Deri në fund të 2014 rreth 20% e pajtimtarëve familjarë me akses broadband të Albtelecom ishin përdorues të paketave 3-fishe (telefoni, Internet dhe IPTV).

Albtelecom gjatë vitit 2014 kreu rritje të tarifave të disa llojeve të thirrjeve telefonike dhe tarifës së pajtimimit mujor për kategorinë familjare nga 530 lekë/muaj (me TVSH) në 700 lekë/muaj (me TVSH), por duke e shoqëruar me përfshirje të minutave të thirrjeve telefonike

dhe akses në Internet në pagesën fikse të pajtimit mujor, heqje të tarifës fikse për thirrje. Rritja e pajtimit mujor dhe përfshirja e minutave falas në pajtim mujor rezultojnë të jenë në linjë me mënyrën e tarifimit në vende të tjera të telefonisë fikse dhe që synojnë njëkohësisht të nxisin konsumin e thirrjeve telefonike fikse. Nga krahasimi i paketës së ndryshuar tarifore të Albtelecom me paketat standard në vendet e rajonit rezultojnë se:

- Tarifa e pajtimit mujor standard e Albtelecom në nivelin 5 Euro/muaj (700 lek) është me uletë në rajon;
- Vendet që kanë pasur Pajtim mujor të ulët si Serbia, Mali i Zi, Maqedonia kanë levizur drejt rritjes së tarifës së pajtimit mujor dhe ndryshimet në Shqipëri të kësaj tarife duken të ngjashme me këto vende;
- Sasia dhe vlera monetare e thirrjeve të përfshira në tarifën mujore të Albtelecom janë më të lartat në rajon (pozitive për përdoruesin). Njëkohësisht në tarifën mujore Albtelecom përfshinte dhe akses në Internet 1Mbps, që përben përfitim shtesë për përdoruesit e kësaj pakete;
- Vlera e tarifës së pajtimit mujor të paketës standarde të Albtelecom është në nivel të ngjashëm me tarifën e pajtimit mujor të paketave me përdorim të ulët në Kroaci, Maqedoni, Turqi dhe Kosovë dhe me përfitime ekstra (njesitë e thirrjeve dhe aksesit në Internet) me të mëdha se në këto vende.

Paketat standarde të operatorëve alternativë kanë tarifa pajtimi mujor shumë të ulët, madje ASC dhe AMC ofrojnë dhe paketa tarifore me parapagim (Pajtim mujor zero). Karakteristika tjetër e operatorëve Alternativë është ofrimi falas i thirrjeve brenda rrjetit (të përfshira në pagesën mujore).

Nga të dhënat e portabilitetit të numrit fikse që prej fillimit të ofrimit të këtij shërbimi rezultojnë se në total janë portuar rreth 9500 numra telefonik fikse dhe se Albtelecom është operatori dhenës me i madh me rreth 7700 numra apo rreth 81% të totalit të numrave të portuar.

Prezenca e Albtelecom dhe në tregun celular rrit avantazhet konkurruese të Albtelecom ndaj operatorëve të rrjetëve të telefonisë fikse pasi i krijohet mundësia e ofrimit të paketave të përbashkëta fikse-celulare. Megjithatë pesha e Eagle Mobile në tregun celular është e vogël në krahasim me dy operatorët me të mëdhenj AMC dhe Vodafone dhe pjesa e tregut në të ardhura të Albtelecom (fikse dhe celular) në 2014 ishte vetëm 24% e tregut të komunikimeve elektronike krahasuar me 27 dhe 37% të AMC dhe Vodafone respektivisht.

Disa operatorë alternativë kanë zgjeruar zonat e ofrimit të shërbimeve duke rritur aftësitë konkurruese të tyre ndaj Albtelecom në presencë edhe të masave të tjera si portabiliteti i numrit. Në shumë zona gjeografike Albtelecom ndeshet me konkurrencën e disa operatorëve alternativë. Masa të tjera në nivel me shumicë si LLU, bitstream krijojnë mundësi për operatorë të tjerë të ofrojnë edhe thirrje telefonike (VoB) krahas shërbimeve broadband duke përdorur rrjetin e Albtelecom.

AKEP në analizat e mëparshme ka përdoruar si referencë listën e tregjeve perkates të rekomandimeve të viteve 2003 dhe 2007 të KE. Në rekomandimin e vitit 2014 për tregjet perkates KE ka hequr nga lista e tregjeve për nderhyrje ex-ante edhe tregun me pakicë të aksesit në rrjet fikse (i vetmi i ngelur nga lista e vitit 2007).

Bazuar në zhvillimet e tregut të telefonisë fikse (seksioni III.1) dhe të tregut të komunikimeve elektronike në teresi në Shqipëri, rekomandimet e KE për tregjet perkates dhe përvojat në vendet e BE-së, AKEP gjykon të arsyeshme të rishikojë vlerësimin e perkufizimit dhe

detajimit te 2 tregjeve perkatese me pakice te telefonise fikse te kryer ne vitin 2013. Nga analiza e kryer AKEP ka arritur ne perfundimin se tregu perkates me pakice i sherbimeve telefonike nga vendndodhje fikse perfshin ne nje treg te vetem perkates:

- aksesin dhe thirrjet telefonike nga vendndodhje fikse te ofruara nga operatorët e rrjeteve fikse;
- aksesit/thirrjet nga rrjetet celulare jane pjese e tregjeve perkates te aksesit/thirrjeve nga vendndodhje fikse

Nder faktoret me kryesore ne arrijten e ketij perfundimi ishin:

- Shumica e ofruesve te thirrjeve telefonike nga vendndodhje fikse zoterojne rrjetin e tyre te aksesit per lidhje me perdoruesin fundor. Ne Shqiperi jane rreth 80 operatore alternative qe zoterojne rrjetin e vet te aksesit (kryesisht me linja bakri ne rrjetin e aksesit por edhe me kabllor koaksial dhe pa tela si p.sh. AMC) duke ofruar dhe thirrje telefonike per pajtimtaret e vet. Rrjetet kabllore kane zgjeruar ndjeshem zonat e ofrimit te sherbimit dhe operatori me i madh alternativ (Abcom) eshte operator kabllor me presence rrjeti ne disa zona gjeografike (7 nga 12 qarqe);
- Shumica e operatoreve kryesore alternative dhe Albtelecom ofrojne paketa tarifore me pagese fikse mujore qe perfshin dhe thirrje telefonike ne pagesen fikse. Perdorimi i paketave bundle (shporta sherbimesh) eshte rritur ndjeshem. Ne fundvitin 2014, 41% e perdoruesve të sherbimeve telefonike te Albtelecom perdornin paketa te integruara dyfishe dhe trefishe: Telefoni, Internet dhe TV.
- Diferenca midis trafikut total dales nga rrjetet celulare dhe rrjetet fikse ka vazhduar te rritet ne 2012-2014, dhe ne 2014 thirrjet nga rrjetet fikse perbenin vetem 3% te thirrjeve nga rrjetet celulare dhe fiske se bashku. Trafiku nga rrjetet celulare ka vazhduar te rritet ndjeshem ndersa trafiku nga rrjetet fikse ka vazhduar te reduktohet ndjeshem;
- Ne 2010-2014 perdorimi mesatar per perdorues i thirrjeve nga rrjete fikse eshte reduktuar me 46% (nga 151 minuta ne muaj ne 81 minuta), ndersa thirrjet nga rrjete celulare jane rritur me 56% (nga 110 minuta ne muaj ne 172 minuta).
- Reduktimi i ndjeshem i tarifave celulare ne vitet e fundit ka rritur ne mase te madhe efektin zevendesues te thirrjeve nga rrjete fikse me thirrje nga rrjete celulare. Kjo vihet re ne konvergjencen e nivelit te tarifave nga rrjetet celulare dhe nga rrjetet fikse (ne 2014 shpenzimi mesatar per nje minute thirrje nga rrjet celular ishte 3.12 lek/minute me TVSH). Ky efekt konvergjuet vihet re edhe ne tarifat e thirrjeve dalese nderkombetare te cilat tradicionalisht kane qene shume me te lira ne rrjetet fikse.
- Norma e penetrimit te sherbimeve te telefonise fikse ne 2014 arriti ne 9%, ndersa per telefonine celulare ishte 119% per perdorues aktive dhe 172% sipas kartave SIM. Mbulimi me sinjal GSM per popullsi eshte mbi 99%.
- Kohezgjatja mesatare e thirrjeve nga rrjete celulare per vitin 2014 ishte rreth 2 minuta ndersa rrjet fikse (Albtelecom) 2.5 minuta. Kjo tregon se kohezgjatja e thirrjeve nga rrjete celulare eshte ne rritje dhe duke konvergjuar me kohezgjatjen e thirrjeve nga rrjet fikse.

Bazuar ne perfundimin e perkufizimit te tregut perkates ne nivel me pakice, dhe faktin qe ky treg nuk eshte as pjese e listes se tregjeve perkates te Rregullores se Analizes se tregut dhe as pjese e rekomandimit te vitit 2014 te KE per tregjet perkates, AKEP ka kryer testin e 3 kritereve nese ky treg eshte i justifikuar per nderhyrje ex-ante apo jo. Nga analiza e tre kritereve rezulton se asnje prej tyre nuk plotesohet dhe ne perputhje me rregulloren e analizes se tregut dhe rekomandimet e KE, tregu me pakice i aksesit/thirrjeve telefonike nga vendndodhje fikse nuk ploteson testin e tre kritereve dhe nuk konsiderohet si treg i justifikueshem per nderhyrje ex-ante. Nder faktoret kryesore qe cojne ne mosplotesimin e ketij testi jane:

- LLU dhe akses bitream jane dy masa rregullatore per Albtelecom qe jane te disponueshme. Gjithashtu AKEP ka propozuar dhe procedura per thjeshtezimin e aksesit ne tubacione (Draft Rregullore per perdorimin e perbashket te infrastruktures pasive) per te reduktuar barriererat ne ndertimin e rrjeteve.
Nje operator alternativ e ka me te lehte te hyje ne treg shkalle shkalle duke u zmadhuar, duke u konsoliduar dhe duke krijuar rrjetin e vet. Nje operator alternativ duke kerkuar askes bitstream ose LLU me qellim ofrimin e broadband, relativisht shume lehte mund te zgjerohet edhe ne ofrimin e sherbimit te telefonise si ate te aksesit edhe ate te televizionit duke perdorur teknologji IP
- Te dhenat tregojne per nje konvergjence te thirrjeve nga rrjete fikse dhe celulare, si dhe fakti qe AMC ofron sherbim GSM Fiks nepermjet rrjetit celular prej disa vitesh tashme, tregon se operatoret celulare nuk kane pengesa per tu futur ne ofrimin e sherbimeve nga vendndodhje fikse duke perdorur rrjetet e tyre celulare.

Konkluzione nga Analiza e tregjeve me shumice

AKEP vlereson se ne perkufizimin e tregjeve perkates te terminimit dhe tranzitimit ne rrjetet fikse te mos beje ndryshim nga Analiza e tregut ne vitin 2013, d.m.th tregjet perkates jane:

- Tregu i terminimit te thirrjeve zanore ne rrjetin Albtelecom, sherbim i ofruar nga sipermarresi Albtelecom sh.a;
- Tregu i terminimit te thirrjeve zanore ne rrjetin publik fiks te operatorit alternativ X, sherbim i ofruar nga sipermarresi X¹;
- Tregu i terminimit te thirrjeve zanore ne rrjetin publik AMC drejt pajtimareve te telefonise fikse AMC Fiks, sherbim i ofruar nga sipermarresi AMC sh.a.;
- Tregu i tranzitimit te thirrjeve zanore ne rrjetet fikse, sherbim i ofruar nga sipermarresit e rrjeteve publike telefonike fikse;

Bazuar ne perfundimin e perkufizimit te tregut perkates ne nivel me pakice, AKEP ne perkufizimin e tregut me shumice te origjinimit te thirrjeve nga vendndodhje fikse ka perfshire edhe origjinimin e thirrjeve nga rrjetet celulare.

Bazuar ne perfundimin e perkufizimit te tregjeve perkatese me shumice te origjinimit dhe tranzitimit te thirrjeve, dhe faktin qe keto dy tregje nuk jane as pjese e listes se tregjeve perkates te Rregullores se Analizes se tregut dhe as pjese e rekomandimit te vitit 2014 te KE per tregjet perkates, AKEP ka kryer testin e 3 kriterëve nese keto dy tregje jane te justifikuar per nderhyrje ex-ante apo jo. Nga analiza e tre kriterëve rezulton se tregu i tranzitimit ploteson testin e tre kriterëve ndersa tregu i origjinimit nuk ploteson testin e tre kriterëve. Nder faktoret kryesore qe cojne ne keto konkluzione jane:

- Bazuar ne perkufizimin e tregut me pakice dhe testin e 3 kriterëve per tregun me pakice, origjinimi i thirrjeve nga vendndodhje fikse duhet te perfshije edhe origjinimin e thirrjeve nga rrjete celulare dhe vetofrimin e tyre. Gjithashtu ne kushtet specifike te Shqiperise ku rreth 80 operatore alternative kane investuar ne rrjetet e tyre fikse, perfshire rrjetet e aksesit, mund te themi qe origjinimi i thirrjeve ne nivel me shumice nuk ndeshet me pengesa te larta jo-kalimtare.
- Ne kushtet e zhvillimit te rrjeteve te telefonise fikse ne Shqiperi ku jane rreth 80 operatore me rrjetet e tyre, Albtelecom eshte i vetmi operator qe ka shtrirje kombetare dhe per shume operator

---

¹Lista e operatoreve alternative te percaktuar me FNT eshte dhene ne Aneks 1.

është mundësia e vetme për të ofruar shërbime tranzitimi drejt rrjeteve të tjera kombëtare, fikse dhe celulare. Ofrimi i shërbimit tranzit kombëtar të plotë (pa nevojë për tranzitim edhe me një operator tjetër) kërkon lidhjen/interkonektimin me 80 operatore fikse të shpërndarë në shumë zona gjeografike në Shqipëri dhe me secilin nga këta operatorë celulare

Në vijim të përfundimeve të analizës së tregut në 2013, AKEP ka rishikuar faktorët për statusin me FNT në tregjet e sipërcituar, duke marrë në konsideratë:

- Pjesën e tregut në tregjet përkatës të analizuar:
  - o Për terminimin e thirrjeve nuk priten ndryshime pasi edhe modeli CPP (Pala Thirrese Paguan) do të vazhdojë të ekzistojë të pakten në periudhë afatmesme
  - o Për tranzitimin e thirrjeve kombëtare Altelecom vazhdon të ketë pjesë tregu të lartë (mbi 60%)
- Efektet e rregullimit të tarifave të terminimit të OA: Rregullimi i tarifave të terminimit të operatorëve alternativë ka shmagur problemin e aplikimit të tarifave të ndryshme për operatore të ndryshëm dhe mos-marrveshjet e mundshme për këto tarifa terminimi;
- Nivelin e tarifave të terminimit në Shqipëri krahasuar me vendet e BE dhe rajonit;
- Shpërndarjen gjeografike të rrjeteve të OA dhe nevojën për shërbimet e tranzitimit të thirrjeve kombëtare të Altelecom, si pika e vetme e lidhjes së shumë OA me operatorët e tjerë telefonike;

Bazuar në vlerësimin e faktorëve për FNT në tregjet përkatëse të terminimit dhe tranzitimit në rrjete fikse, AKEP vlerëson se:

- *Altelecom sh.a. përmbush kushtet për t'u shpallur sipërmarrës me FNT në:*
  - *tregun e terminimit të thirrjeve drejt pajtimtareve të rrjetit fikse Altelecom;*
  - *tregun e tranzitimit të thirrjeve kombëtare në rrjetet fikse;*
- *Sipërmarrësi X përmbush kushtet për t'u shpallur sipërmarrës me FNT në tregun e terminimit të thirrjeve drejt pajtimtareve të rrjetit fikse alternativ X;*
- *Sipërmarrësi AMC sh.a. përmbush kushtet për t'u shpallur sipërmarrës me FNT në tregun e terminimit të thirrjeve drejt numrave gjeografike në rrjetin AMC (drejt pajtimtareve të AMC Fiks)²;*

Lista me operatorët alternativë të propozuar për status me FNT për terminimin në rrjetet e tyre është dhënë në Aneks 1 të dokumentit të analizës. Lista është hartuar duke u bazuar në të dhënat e Rregjistrimit të Autorizimit të përgjithshëm dhe të dhënat e rregjistrimit të AI për sipërmarrësit e pajisur me numeracion gjeografik fikse deri më 30.03.2015.

Masat rregulluese për FNT në tregjet me shumicë të Interkoneksionit

AKEP gjykon se problemi i tregjeve me shumicë të terminimit dhe tranzitimit nga FNT e Altelecom ruajtë të njëjtën natyrë me problemin e identifikuar në analizën 2013, kështu që ndaj operatorit me FNT Altelecom propozohet që detyrimet aktuale për këto shërbime me shumicë të qëndrojnë dhe të vazhdohet implementimi i tyre dhe konkretisht:

1. Detyrimi i Mosdiskriminimit (neni 39)
2. Detyrimi i transparencës, përfshirë publikim të RIO (Neni 40)
3. Detyrimi për ndarjen e llogarive (Neni 41)

---

² Në dokument në shumë vende për lehtësi tregu i terminimit të thirrjeve drejt numrave gjeografike fikse të AMC referohet si drejt pajtimtareve AMC Fiks.

4. Detyrimi për akses dhe interkoneksion dhe përdorimi i përbashkët i faciliteteve të rrjetit (Neni 42)
5. Detyrimi për kontroll të tarifave dhe sistemin e mbajtjes së llogarive (Neni 45)

AKEP gjykon që masat rregulluese ndaj operatoreve Alternative dhe të AMC (AMC fiks) për FNT në terminimin e thirrjeve në rrjetet e tyre të jone:

1. Detyrimi i Mosdiskriminimit (neni 39)
2. Detyrimi i transparencës (Neni 40)
3. Detyrimi për akses dhe interkoneksion dhe përdorimi i përbashkët i faciliteteve të rrjetit (Neni 42)
4. Detyrimi për kontroll tarife

Detyrimet e propozuara nuk përfshijnë publikim të RIO-s, si dhe një sërë detyrimesh të tjera të vendosura ndaj Albtelecom. Detyrimi i kontrollit të tarifës përfshin rregullimin nga AKEP të tarifave të terminimit të operatoreve alternative.

Bazuar në zhvillimet e fundit dhe kushtet e tregut të telefonisë fikse në Shqipëri, si dhe zhvillimet në vendet e rajonit dhe BE, AKEP propozon që:

- Tarifat e terminimit të thirrjeve në rrjetet e operatorëve të rrjeteve fikse të rishikohen me qëllim aplikimin e një tarife të vetme për terminimin e thirrjeve në rrjetet e operatorëve të rrjeteve fikse, pra duke zvogeluar numrin e segmenteve të tarifimit nga 2 në 1 dhe parimin e simetrise.
- AKEP gjykon që të përdorë metodën e rregullimit sipas tarifës mesatare në vendet e BE/rajonit (benchmark) duke përdorur një reduktim të përshkallëzuar (glide path) me dy faza që fillojnë me 1.01.2016 dhe 1.01.2017.
- Me 1.01.2016 tarifatat e terminimit të të gjithë operatoreve të telefonise fikse në Shqipëri të unifikohen në një nivel të vetëm (pra tarifa simetrike midis Albtelecom dhe OA) në vlerën 1.52 lek/minute, e përcaktuar si tarifa mesatare e dy segmenteve të aplikuara për Albtelecom duke filluar nga 1.09.2014;
- Me 1.01.2017 tarifa e terminimit reduktohet në nivelin 0.7 lek/minute, që është sa tarifa mesatare e vendeve të BEREC që aplikojnë një segment dhe sa mesatarja e tre segmenteve në vendet e BEREC dhe BE, më 1.01.2014.
- Tarifimi i tranzitimit në rrjetin Albtelecom duke filluar nga 1.01.2016 reduktohet në një segment në nivelin 1.71 lek/minute dhe me 1.01.2017 në nivelin 0.43 lek/minute;
- Tarifa për thirrje që aktualisht është në nivelin 0.38 lek/thirrje hiqet më 1.01.2016.
- Numri i pikave të interkoneksionit (POI) të Albtelecom qëndron në 12 më 1.01.2016 dhe reduktohet në 2 më 1.01.2017.

Reduktimet e propozuara të tarifave të terminimit variojnë nga 41-62% për tarifatat e terminimit të thirrjeve në lek/minute dhe 100% për tarifën për thirrje, e cila propozohet të hiqet më 1.01.2016. Tarifa e propozuar për terminim në rrjete fikse në Janar 2017 (0.7 lek/minute) është sa tarifa mesatare e vendeve të BE (BEREC), por më e lartë se tarifa mesatare benchmark sipas LRIC të pastër në rrjete fikse (0.16 lek/minute) e aplikuar në

vende të BE, dhe kjo zgjedhje e AKEP është bazuar në karakteristikat e tregut fiks në Shqipëri:

- telefonia fikse ka zhvillim (mbulim dhe përdorim) shumë më të ulët se në vendet e rajonit dhe BE, ndërsa telefonia celulare në Shqipëri ka shumë më tepër karakteristika të ngjashme me vendet e rajonit dhe BE. Këto karakteristika ndikojnë në nivelin e kostove duke cuar në kosto më të larta për njësi në Shqipëri për rrjetet fikse, ndërsa janë të ngjashme për rrjetet celulare në raport me vendet e rajonit dhe BE;
- objektivi për të rritur stimujt për investime/modernizime në rrjetet fikse, jo vetëm për telefoni fikse, por sidomos për akses broadband fiks.

Duke marrë në konsideratë vlerat e tarifave të terminimit deri në 1.01.2014, në periudhën kohore prej tre vitesh (1.01.2014 - 1.01.2017) ndryshimet në tarifën dhe segmentet e terminimit në rrjetet fikse janë të mëdha:

- Reduktim të niveleve të terminimit në rrjetin Albtelecom nga 3 në 2 dhe më pas në 1
- Reduktimi i tarifave të terminimit nga 1.5-3.5 lek/minute në 0.7 lek/minute, që përben reduktim me 50-80%;
- Reduktim të numrit minimal të pikave të interkoneksionit (POI) të Albtelecom nga 84 në 12 dhe më pas në vetëm 2.

Reduktimi i pikave të interkoneksionit të Albtelecom në 1.01.2017, nga 12 në 2, krijon kohë të mjaftueshme për OA për përshtatje me zhvillimet e fundit dhe investimet e Albtelecom, duke krijuar njëkohësisht stimuj për Albtelecom për vazhdimin e investimeve në modernizim të rrjetit fiks që duhet të sjellë përfitime për gjithë tregun në tërësi, dhe sidomos për përdoruesit fundorë.

Ndryshimet e percaktuara në këtë dokument pritet të japin një shtysë të re në konkurrencën në treg për thirrjet telefonike fikse paralelisht me thjeshtëzimin e tarifimit të operatorëve me njëri-tjetrin dhe për pajtimtarët. Reduktimet e tarifave të terminimit në rrjetet fikse janë në linjë edhe me reduktimet e kryera tashmë për tarifën e terminimit të thirrjeve në rrjetet celulare. Këto reduktime synojnë dhe reduktimin e stimujve për problematikën e tarifave të ndryshme on-net-off-net të ngjashme me tregun celular dhe rrisin stimujt për tarifim unifik në rrjetet fikse dhe celulare pavarësisht destinacionit të operatorit fiks (brenda/jashtë rrjetit) madje edhe fiks/celular dhe anasjelltas.

De-rregullimi i tregjeve me pakice dhe origjinimit të thirrjeve

Perfundimet e këtij dokumenti të analizës së tregut kanë evidentuar se tregjet perkates të meposhtem nuk plotësojnë testin e 3 kritereve për nderhyrje ex-ante:

- *Tregu i aksesit në rrjet publik telefonik nga vendodhje fikse (për pajtimtare familjare dhe jo –familjare);*
- *Tregu i shërbimeve publike telefonike të ofruara nga vendodhje fikse për pajtimtare familjare dhe jo –familjare).*
- *Tregu me shumicë të origjinimit të thirrjeve në rrjetin telefonik publik të ofruara nga vendndodhje fikse .*

Në analizën e tregut të vitit 2013 AKEP percaktoi Albtelecom sh.a sipërmarres me FNT edhe në këto tregje duke vendosur dhe detyrime rregullatore perkatese si transparence, mos-

diskriminim, ofrim Z(P)B dhe kontroll tarife per origjinimin e thirrjeve por jo per tarifat me pakice, te cilat u derregulluan duke filluar nga 1.01.2014.

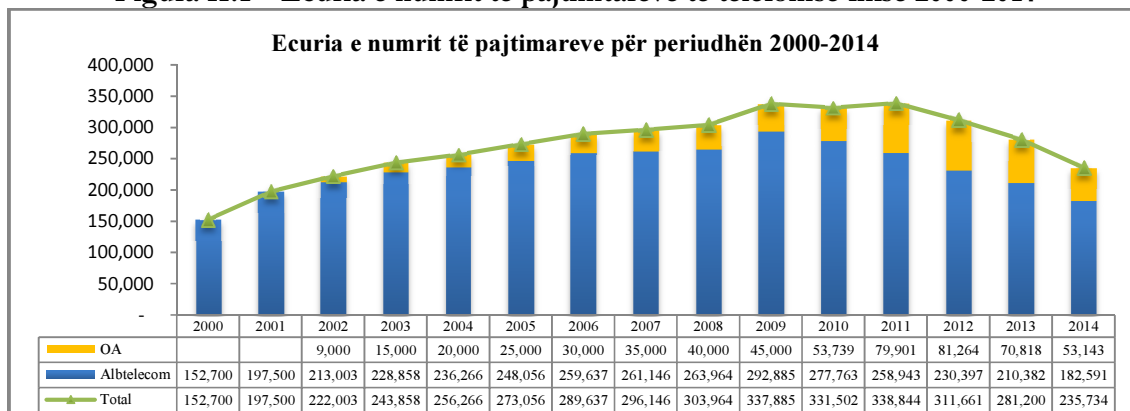
Ne baze te percaktimeve te ligjit 9918, rregullores se analizes se tregut dhe direktivave dhe rekomandimeve te BE/BEREC, detyrimet e Albtelecom per FNT ne keto tregje te percaktuara ne 2013 propozohet te hiqen, dhe heqja e ketyre detyrimeve propozohet te behet efektive brenda 6 muajve pas marrjes se vendimit per FNT dhe masat rregulluese per Albtelecom sipas konkluzioneve te versionit final te kesaj analize tregu, pas keshillimit publik. Ne varesi te dates se marrjes se vendimeve AKEP do te percaktoje dhe daten e heqjes se ketyre detyrimeve duke pare mundesne e koordinimit me daten e ndryshimeve te tarifave me shumice te terminimit/tranzitimit ne rrjetin Albtelecom.

II. HYRJJE

II.1. Panorame e sektorit te telefonise fikse

Ne sektorin e telefonise fikse ofrojne sherbim rreth 80 operatore, dhe numri i pajtimtareve te telefonise fikse ne fund te vitit 2014 ishte rreth 236 mije, qe perben nje renie me rreth 16% ne krahasim me vitin 2013. Sic vihet re edhe nga Figura II.1 numri i pajtimtareve te telefonise fikse ka filluar te reduktohet ne vitin 2012 dhe ka pasur një rënie të vazhdueshme ne kater vitet e fundit. Renien me te theksuar e ka pesuar numri i pajtimtareve te Albtelecom, megjithese dhe numri i pajtimtareve te operatoreve alternative ka pesuar renie, por per shkak edhe te menyres se matjes/raportimit te tyre (shiko seksionin III.1). Tendenca ne ulje e numrit te pajtimtareve te telefonise fikse vazhdon te ndjehet tendecat e vendeve te BE, megjithate norma e penetrimit te telefonise fikse (rreth 9%³) ne Shqiperi vazhdon te jete shume me e ulët krahasuar me vendet e BE (me një mesatare prej rreth 39.2%) dhe vendet e rajonit. Albtelecom vazhdon te zotëroje rreth 77 % të këtij tregu me rreth 183 mijë pajtimtarë ndërsa operatorët alternativë rreth 23 % me rreth 65 mijë pajtimtarë.

Figura II.1 Ecuria e numrit të pajtimtarëve të telefonisë fikse 2000-2014

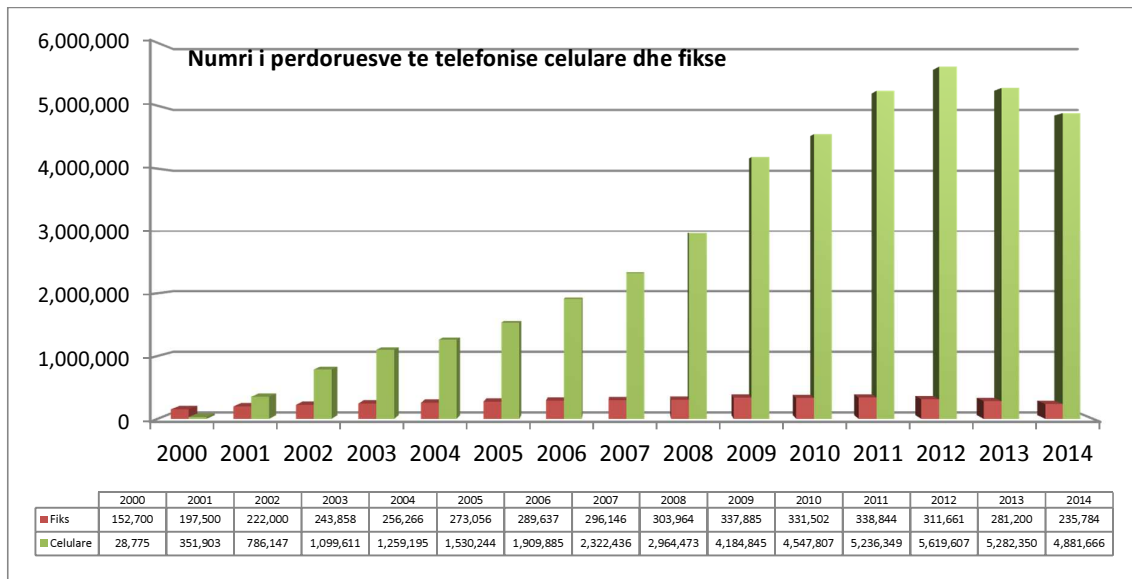
Nje pjese e madhe e operatoreve alternative jane te vegjel dhe me prani shume te kufizuar rrjeti. Ne fund te vitit 2014, u vu re se operatorët Abcom, ASC, Nisatel, jane operatorët alternative qe vazhdojne te jene me te medhenj dhe qe zoterojne rreth 67 % te numrit te pajtimtareve te telefonise fikse te operatoreve alternative, apo e shprehur permby numrin total te pajtimtareve rreth 17 %. Abcom dhe Nisatel rezultojne te jene dy prej operatoreve te cilet, pavaresish renies qe ka ky segment tregu, kane pasur rritje te numrit te pajtimtareve ne 2014 krahasuar me fundvitin e 2013, respektivisht me 14% dhe 29%.

Ecuria e perdorimit te sherbimeve te telefonise fikse tregon per nje reduktim te ndjeshem jo vetem ne teram te numrit te pajtimtareve por edhe ne teram te trafikut telefonik nga rrjete fikse dhe perdorimit mesatar te thirrjeve telefonike nga rrjete fikse. Keto tendenca jane ne drejtim te kundert me ato te telefonise celulare. Figura e meposhteme paraqet ecurine e numrit te perdoruesve te telefonise fikse dhe celulare (karta SIM) per periudhen 2000-2014 ku mund te vihet re se numri i pajtimtareve telefonise fikse ka pasur rritje te moderuar ne 2000-2011, por ne te njejten periudhe telefonia celulare ka pasur rritje shume here me te madhe.

³ Numri i pajtimtareve per 100 banore. Numri i banoreve ne Shqiperi i referohet tedhenave te Instat per numrin e popullsisë (per vitin 2011 e ne vijim sipas Census 2011).

Figura II.2 Ecuria e numrit te perdoruesve të telefonisë celulare dhe fikse 2010-2014

Ndryshimet midis zhvillimeve te telefonise celulare dhe asaj fikse, po rrjeteve celulare dhe rrjeteve fikse ne teresi, vihen re edhe ne peshen ne te ardhurav midis dy llojeve te rrjeteve. Të ardhurat totale të sipërmarrësve ne tregun e komunikimeve elektronike për vitin 2014 ishin rreth 42 miliard lek, e cila perben nje renie rreth 17% ne krahasim me 2013. Renia e te ardhurave te sektorit ka ardhur kryesisht nga renie e te ardhurave te operatoreve celulare. Peshen kryesore vazhdojne te ketyre te ardhurave vazhdojne ta zene ato qe vijne nga rrjetet celulare, te cilat per 2014 jane 32.3 miliard leke, kundrejt 37.2 miliard leke qe ishin ne vitin 2013. Edhe ne te ardhurat qe vijne nga rrjete fikse (Albtelecom + OA) per vitin 2014, vihet re nje renie, krahasuar me nje vit me pare, nga 13 miliard leke ne rreth 9.7 miliard lek. Per vitin 2014 Altelecom fiks ka pesuar nje renie te te ardhurave ne krahasim me vitin 2013 prej 33%, edhe operatorevet alternative kane pesuar nje renie, por me te moderuar duke iu referuar periudhes te siperpermendur, prej 12%. Grafiket e meposhtem japin nje panorame me te qarte ne lidhje me ecurine e te ardhurave per sektorin e komunikimeve elektronike.

Figura II.3. Të ardhurat totale të operatorëve të komunikimeve Elektronike 2014

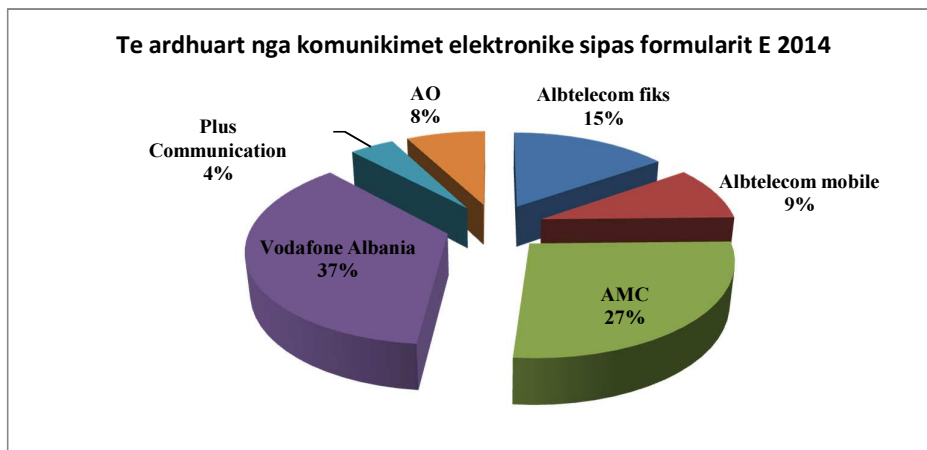
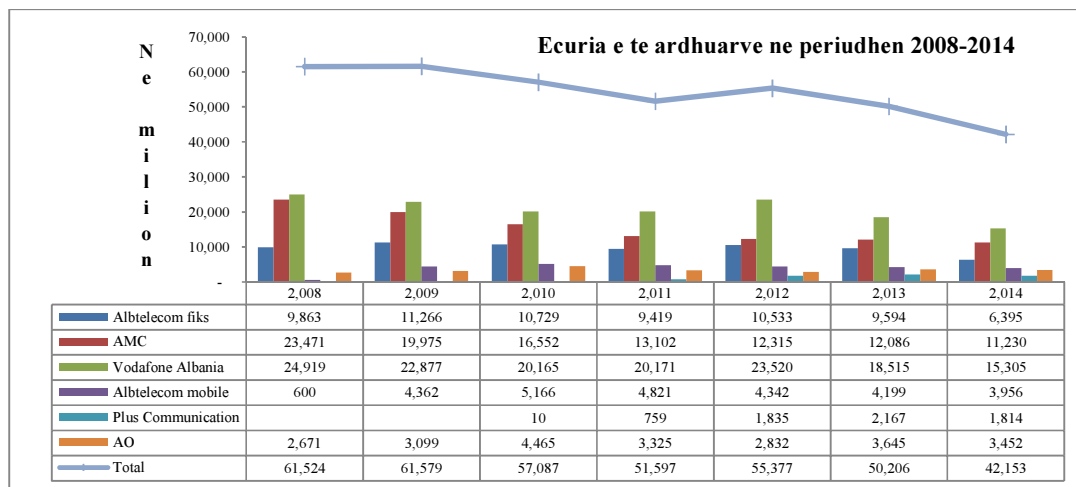

Figura II.4. Të ardhurat totale të operatorëve të komunikimeve Elektronike (2008-2014)

II.2 Percaktimi i sipermarresve me Fuqi te Ndjeshme ne Treg

1. Objektivat e Ligjit dhe kuadri rregullator

Ligji 9918, ne nenin 1 te tij, percakton se qellimi i ligjit eshte qe nepermjet parimit te asnjanesise teknologjike te promovojë konkurrencën dhe infrastrukturë eficiente në komunikimet elektronike dhe të garantojë shërbimet e duhura dhe të përshtatshme në territorin e Republikës së Shqipërisë.

Neni 7 i Ligjit 9918, Objektivat Rregullatore, percakton midis te tjerave:

AKEP-i nxit konkurrencën eficiente për sigurimin e rrjeteve dhe të shërbimeve të komunikimeve elektronike, facilitetet shoqëruese dhe shërbimet e tjera:

- për t'u krijuar mundësinë çdo kategorie përdoruesish të shërbimeve të komunikimeve elektronike, përfshirë edhe përdoruesit me aftësi të kufizuara, të kenë përfitime maksimale nga aksesimi në shërbimet e komunikimeve elektronike, në kuptimin e zgjedhjes së çmimit dhe cilësisë;
- për të mbrojtur interesat e përdoruesve të shërbimeve të komunikimeve elektronike, për të mbrojtur të dhënat personale dhe privatësinë e përdoruesve;
- për të siguruar konkurrencën e lirë dhe efektive në sektorin e komunikimeve elektronike;
- për të siguruar integritetin dhe sigurinë e rrjeteve të komunikimeve elektronike publike;
- për të nxitur investimet eficiente në infrastrukturën e komunikimeve elektronike dhe zhvillimet e reja teknologjike për një cilësi të lartë të produkteve të tyre;
- për të siguruar mosdiskriminimin dhe barazinë në trajtimin e ofruesve të rrjeteve dhe shërbimeve të komunikimeve elektronike.

Kapitulli VI, Rregullimi i Konkurrences, permban percaktimet per rregullimin e konkurrences ne tregun e komunikimeve elektronike, dhe perfshin ndermjet te tjerave detyrimin e AKEP per kryerjen e analizes se tregut per vleresimin e konkurrences efektive dhe percaktimin e sipermarresve me fuqi te ndjeshme ne treg. Kreu VI, permban gjithashtu kriteret e perdorura nga AKEP per vleresimin e fuqise se ndjeshme ne treg, detyrimet/masat rregulluese ne rast te gjetjes se FNT.

Pika 4 e nenit 31, parashikon detyrimin për një rregullore për analizen e tregjeve dhe përcaktimin e FNT. AKEP me vendimin Nr.747, datë 17.07.2009, ka miratuar Rregulloren për Analizen e Tregjeve (në vijim referuara si Rregullorja), e cila u amendua në vitin 2014. Rregullorja e amenduar përcakton midis të tjerave një listë prej 7 tregjesh (lista e tregjeve të rekoamdnimit të vitit 2007 të KE) për t'u analizuar nga AKEP për FNT, si dhe detyrimin për të kryer analizen e tre kritereve për tregjet që nuk janë pjesë e rekomandimit me të fundit të Komisionit Europian për tregjet perkates.

Ligji 9918 është në linjë me direktivat e KE të vitit 2003 dhe amendimet e tyre në 2009 dhe metodologjia e analizës së tregjeve është përcaktuar në Ligj dhe në Rregullore, përcakton se AKEP duhet të marrë në konsideratë rekomandimet e Komisionit Europian si dhe BEREC.

Disa nga Rekomandimet dhe udhëzimet e KE-së të marra në konsideratë nga AKEP janë si më poshtë:

- Udhëzuesi e komisionit për analizën e tregut dhe vlerësimin e FNT (2002/C 165/03) sipas kuadrit rregullator për komunikimet elektronike, rrjetet dhe shërbimet të komunikimit elektronik (në vijim referuar si Udhëzimi i KE)
- Rekomandimi i Komisionit, datë 11 shkurt 2003, për produktet dhe shërbimet përkatëse të tregut brenda sektorit të komunikimeve elektronike të rregullara *ex ante* në përputhje me Direktivën 2002/21/EC të Parlamentit Europian dhe të Këshillit në një kuadër të përgjithshëm rregullator për rrjetet dhe shërbimet e komunikimit elektronik (2003/311/EC, OJ L 114, 8.5.2003, p. 45)
- Rekomandimi i Komisionit, datë 17 dhjetor 2007 për produktet dhe shërbimet përkatëse brenda sektorit të komunikimeve elektronike të rregulluara *ex ante* në përputhje me Direktivën 2002/21/EC të Parlamentit Europian dhe të Këshillit në një kuadër të përgjithshëm rregullator për rrjetet dhe shërbimet e komunikimit elektronik (2007/879/EC, OJ L 344, 28.12.2007, p. 65)
- Rekomandimi i Komisionit, datë 9 tetor 2014 për produktet dhe shërbimet përkatëse brenda sektorit të komunikimeve elektronike të rregulluara *ex ante* në përputhje me Direktivën 2002/21/EC të Parlamentit Europian dhe të Këshillit në një kuadër të përgjithshëm rregullator për rrjetet dhe shërbimet e komunikimit elektronik (2014/710/EC).

2.Procesi i Konsultimit

Ligji Nr.9918, parashikon në Nenin 35 të tij, procedurën e keshillimit me palet e interesit për analizen e tregut duke vendosur si afat një periudhë kohore prej 60 ditësh. Njëkohësisht nëni 36 përcakton se AKEP vendos, ndryshon, mban ose heq detyrime për FNT pas keshillimit me palet e interesuara. Ky dokument publikohet në faqen e Internetit të AKEP dhe palet e interesuara mund të dergojnë komente në lidhje me përfundimet dhe propozimet e AKEP duke iu referuar pyetjeve të keshillimit publik si dhe për çdo aspekt tjetër të lidhur me këtë dokument.

3. Bashkepunimi me Autoritetin e Konkurrencës

Sipas Nenit 38 të Ligjit 9918 AKEP duhet të bashkëpunojë me Autoritetin e Konkurrencës. Gjithashtu AKEP dhe Autoriteti i Konkurrencës kanë nenshkuar një Memorandum Mirëkuptimi me datë 29.08.2007, ku midis të tjerave “Neni 6”, parashikon bashkëpunimin midis dy autoriteteve për përcaktimin e tregut, përcaktimin e dominancës / përcaktimi i FNT. Ne vijim të parashikimeve të Ligjit 9918 dhe memorandumit të bashkëpunimit midis dy institucioneve, AKEP i ka kërkuar AK të shprehe opinionin e vet në lidhje me këtë dokument të nxjerre në keshillim publik.

4. Struktura e Dokumentit

Ky dokument përmban analizen e tregjeve me pakice të aksesit dhe thirrjeve telefonike nga vendndodhje fikse dhe tregjeve me shumice të origjinimit, terminimit dhe tranzitimit në rrjete fikse:

- 1) Tregu i aksesit në rrjet publik telefonik nga vendndodhje fikse;
- 2) Tregu i thirrjeve telefonike të vlefshme për publikun nga vendndodhje fikse.
- 3) Tregu me shumice të origjinimit të thirrjeve në rrjetin telefonik publik të ofruara nga vendndodhje fikse .
- 4) Tregu me shumice të terminimit të thirrjeve për rrjete publike telefonike individuale të ofruara nga vendndodhje fikse.
- 5) Tregu me shumice të shërbimeve transite në rrjetet telefonike publike fikse.

Kjo analizë e tregjeve të telefonisë fikse është në vijim të analizës së vitit 2013, procesi i cili përfundoi me publikimin e versionit final të Analizës së Tregut të Telefonisë Fikse në Korrik 2013 (në vijim referuar Analizë 2013), dhe Vendimet e Keshillit Drejtues të AKEP, për shpalljen me FNT të:

- Altelecom në tregjet perkates:
  - *Tregu me pakice të aksesit në rrjet publik telefonik nga vendndodhje fikse (për pajtimtare familjare dhe jo –familjare);*
  - *Tregu me pakice të shërbimeve publike telefonike të ofruara nga vendndodhje fikse për pajtimtare familjare dhe jo –familjare).*
  - *Tregu me shumice të terminimit të thirrjeve në rrjetin publik telefonik Altelecom të ofruar nga vendndodhje fikse.*
  - *Tregu me shumice të origjinimit të thirrjeve në rrjetin telefonik publik të ofruara nga vendndodhje fikse.*
  - *Tregu me shumice të shërbimit tranzit kombëtar në rrjetet telefonike publike të ofruara nga vendndodhje fikse,*
- 77 Operatoreve alternative në *tregun me shumice të terminimit të thirrjeve zanore në rrjetet individuale të tyre.*
- Sipermarresi Albanian Mobile Communications sh.a në

Tregun me shumice të terminimit të thirrjeve në rrjet publik telefonike AMC drejt numrave gjeografike të ofruara nga vendndodhje fikse (për pajtimtaret e AMC Fiks).

Duke qene se kjo analize per telefonine fikse eshte ne ciklin e katert te saj, per efekt mosperseritje te argumenteve te njejte, lexuesit i jepen referenca me analizat e meparshme te tregut te telefonise fikse. Ky version per keshillim i Analizes eshte perditesuar me te dhenat me te fundit te tregut per Shqiperine, vendet e rajonit dhe BE.

Kapitulli III permban analizen e tregjeve me pakice duke bere fillimist nje analize te zhvillimev te tregut te telefonise fikse dhe tendenace te tij, dhe me pas kryhet perkufizimi i tregut perkates dhe testi i 3 kriterëve.

Kapitulli IV analizon tregjet me shumice te terminimit, origjinimit dhe tranzitimit, duke u fokusuar ne ecurine e tarifave te terminimit ne Shqiperi dhe vendet e BE, testin e 3 kriterëve per origjinimin dhe tranzitimin e thirrjeve si dhe statusin me FNT ne keto tregje.

Masat rregullatore per FNT ne tregjet e evidentuara trajtohen ne kapitullin V, duke u fokusuar me shume ne rregullimin e tarifave te terminimit ne rrjetet fikse.

5. Perkufizimi i tregut perkates

Ne kuader te analizave te kryera nga nje rregullator per qellime te analizës se konkurrencës efektive dhe percaktimit te sipermarresit/sipermarresve me FNT, analiza e nje tregu perkates fillon me shqyrtimin e produkteve dhe sherbimeve qe konsiderohen te jene pjese e te njejtit treg.

Ne Analizat e meparshme AKEP ka perdorur perkufizimin e tregut perkates te dhene ne Rregulloren e Analizes se Tregut, perkufizim i marre nga Ligji per Mbrojtjen e Konkurrencës:

***Treg perkates-** jane produktet qe vleresohen si te zevendesueshme nga konsumatorët ose klientët e tyre, per sa u perket karakteristikave, çmimit dhe funksionit te tyre dhe qe ofrohen ose kerkohen nga ndermarrjet ne nje zone gjeografike me kushte te njejta konkurrençe, zone kjo e cila veçohet nga zonat e tjera kufizuese.*

Ky perkufizim i Ligjit nr.9121, date 28.7.2003 “Per Mbrojtjen e Konkurrencës” i ndryshuar, neni 3, pika 7, eshte i ngjashem me perkufizimin e dhene ne Udhezimin e KE, pika 44 ⁴, udhezim i perdorur nga AKEP ne Analizat e meparshme te tregut. Per kete arsye si dhe duke qene se udhezimi i KE, eshte pjese e dokumentave te KE te referuara ne Rregulloren per analizen e tregut, AKEP ne kete Analize do te perdore te njejtën metodologji per percaktimin e produkteve/sherbimeve qe jane pjese e te njejtit treg perkates, si dhe ne Analizat e meparshme, sic eshte shtjelluar dhe ne paragrafet ne vijim.

Perkufizimi i tregut per nje produkt/sherbim merr parasysh efektin e zevendesueshmerise se produktit/sherbimit (ne anen e kerkeses dhe ofertes), si edhe dimensionin gjeografik. Nje instrument ndihmes qe perdoret per identifikimin e tregjeve eshte parimi i monopolistit hipotetik.

---

⁴According to settled case-law, the relevant product/service market comprises all those products or services that are sufficiently interchangeable or substitutable, not only in terms of their objective characteristics, by virtue of which they are particularly suitable for satisfying the constant needs of consumers, their prices or their intended use, but also in terms of the conditions of competition and/or the structure of supply and demand on the market in question (32). Products or services which are only to a small, or relative degree interchangeable with each other do not form part of the same market (33). NRAs should thus commence the exercise of defining the relevant product or service market by grouping together products or services that are used by consumers for the same purposes (end use).

Parimi i monopolistit hipotetik

Nje produkt konsiderohet te perbeje nje treg me vete nese "monopolisti" (hipotetik) qe ofron produktin mund te rrise çmimin e ketij produkti per nje periudhe kohe jo tranzitore dhe te mos kete renie ne shitje deri ne nivelin qe kjo te jete jo- fitimpruese. Pra, rritja e çmimit duhet te jete fitimpruese dhe e qendrueshme-monopolisti te kete aftesine te mbaje çmimin mbi nivelin konkurrues.

Testi i monopolistit hipotetik kryhet per te analizuar produktet/sherbimet te cilat mund te bejne pjese ne te njejtin treg duke marre ne konsiderate efektin e zevendesueshmerise se produkteve ne anen e kerkeses dhe/ose ofertes. Nese monopolisti perballet me kufizime nga ana e kerkeses- konsumatoret do te zhvendosen drejt konsumit te nje produkti tjeter, qe do ishte zevendesues dhe, nga ana e ofruesve- ofrues te tjere do te futeshin ne kete treg per te ofruar produktin me çmim dhe perfitim te larte, atehere produktet e tjera qe jane zevendesues te ngushte te produktit te analizuar duhet te perfshihen ne kete treg.

Zevendesimi ne anen e kerkeses

Nese nje subjekt, qe eshte monopol ne ofrimin e nje produkti/sherbimi, do te rriste çmimin e ketij produkti, çfare mundesish kane konsumatoret te zevendesojne perdorimin e ketij produkti me nje tjeter ?

Produkti/sherbimi qe analizohet krahasohet me produkte te tjere, nese ato mund te zevendesohen nga ana e konsumatorit. Nese konsumatoret mund te zevendesojne produktin e ofruar nga monopolisti hipotetik me nje produkt apo produkte te tjera, keto te fundit duhet te perfshihen ne perkufizimin e tregut perkates.

Zevendesimi ne anen e ofertes

Nese monopolisti hipotetik do te rriste çmimin e produktit/sherbimit per nje periudhe kohe jo tranzitore, a do te kishte presion nga ofrues te tjere te mundshem te ketij sherbimi? Operatore te tjere, te cilet nuk e ofrojne sherbimin ne fjale, mund te zhvendosin burimet e tyre ne drejtim te ofrimit te ketij sherbimi.

Ne zevendesimin ne anen e ofertes duhet te merren parasysh vetem operatoret, te cilet mund te zhvendosin burimet e tyre drejt ofrimit te sherbimit te marre ne konsiderate, per nje kohe te shkurter dhe pa kosto te larta te pakthyeshme. Pra, operatore te rinj qe nuk jane ne treg nuk mund te merren parasysh, pasi reagimi i tyre ndaj nje rritjeje te çmimit te produktit nuk do te ishte i shpejte (ne periudhe afatshkurter), por do te kerkonte kohe per investime kapitale qe kerkojne nje periudhe afatgjate. Ofruesit e mundshem jane operatore qe ofrojne sherbime te tjera dhe lehtesisht per nje periudhe kohe te shkurter mund te prodhojne edhe produktin, çmimi i te cilit eshte rritur.

Efekti i operatoreve te rinj ne treg, qe duhet te kryejne investime kapitale, merret ne konsiderate vetem ne analizen e fuqise se ndjeshme ne treg, pra te konkurrences se mundshme qe keta operatore mund te ushtrojne.

Kufizime te perbashketa ne tarifim

Nje faktor tjeter qe merret ne konsiderate ne perkufizimin e tregut perkates eshte nese ekzistojne kufizime te perbashketa ne tarifim (common pricing constraints) midis klienteve, sherbimeve apo zonave te ndryshme. Kjo do te thote qe operatori te mos jete i pavarur ne

tarifimin e shërbimeve të ndryshme: s'ka mundësi të rrisë çmimin e një shërbimi pa reduktuar çmimin e një shërbimi tjetër, i cili në vetevetë nuk është zëvendësues për shërbimin tjetër.

6. Fuqia e Ndjeshme në Treg dhe masat rregulluese

Pekufizimi i FNT është dhënë në nenin 33 të ligjit:

Një sipërmarrës vlerësohet me fuqi të ndjeshme në treg nëse, i vetëm, apo së bashku me të tjerë, zotëron një pozitë të tillë ekonomike, që i mundëson një zgjerim të ndjeshëm, pavarësisht nga konkurrentët, klientët apo përdoruesit fundorë.

Ky perkufizimi është pothuajse i njëjti me perkufizimin e Direktives Kuader të KE 2002, neni 14⁵ (EC 2002 Framework Directive).

Neni 33 i Ligjit përcakton gjithashtu kriteret kryesore që duhet merren në konsideratë për analizën për FNT, duke bërë një ndarje për rastet kur në treg dyshohet për një sipërmarrës me FNT, që do të thotë dominancë individuale, dhe për raste kur dyshohet për më shumë se një sipërmarrës me FNT apo dominancë e bashkuar. Perkufizimi i dominancës së bashkuar i dhënë në nenin 33 është si vijon:

Dy ose më shumë sipërmarrës vlerësohen se kanë një pozitë zotëruese nëse edhe në mungesë të lidhjeve strukturore apo të lidhjeve të tjera, veprojnë në treg në një strukturë dhe mënyrë të tillë, e cila të çon në një sjellje të bashkënduar, në mënyrë të pavarur nga konkurrentët, klientët ose përdoruesit.

Për përcaktimin e FNT, dominancë individuale apo e bashkuar, siç theksohet dhe në pikat 79 dhe 98 të Udhezimit të KE, kriteret e përdorur duhen marrë të gjithë në konsideratë dhe në kombinim me njëri tjetrin dhe jo në mënyrë të veçantë për secilin kriter me vetë, pasi evidenca e kriterëve të veçantë mund të mos jetë përcaktuese e FNT.

Analiza krahas shqyrtimit të kriterëve për vlerësimin e konkurrencës efektive në treg në të kaluarën, bën vlerësim se si pritët të evoluojë tregu në të ardhmen. Analiza kryhet për të shqyrtuar nëse një treg përket vlerësohet të jetë në konkurrencë efektive në një periudhë të paktën 2 vjeçare, dhe mungesa e konkurrencës efektive në një treg përket të justifikueshëm për nderhyrje ex-ante është e barazvlefshme me ekzistencën e fuqisë së ndjeshme në treg, prej një ose më shumë sipërmarrësish.

Ekzistenca e FNT do të thotë që në treg ka probleme të cilat identifikohen dhe në bazë të problemeve të evidentuara, propozohet marrja e masave rregulluese apo detyrimeve për të zbatuar nga sipërmarrësi/sipërmarrësit me FNT. AKEP në bazë të nenit 34, ka detyrimin që në rast të gjetjes së FNT në një treg përket të vendosë një disa apo të gjitha detyrimet e cilesuara në nenet 39-45 dhe neni 56 të Ligjit. Vendosja e detyrimeve/masave rregulluese për FNT duhet të marrë në konsideratë objektivat rregullatore të përcaktuara në Ligj.

Nëse nga analiza arrihet në përfundimin se tregu përket është në konkurrencë efektive, pra nuk ka FNT, atëherë AKEP nuk vendos detyrime dhe në rast se ndaj sipërmarrësve janë

---

⁵ 'an undertaking shall be deemed to have significant market power if, either individually or jointly with others, it enjoys a position equivalent to dominance, that is to say a position of economic strength affording it the power to behave to an appreciable extent independently of competitors customers and ultimately consumers'

vendosur detyrime (per shkak te statusit te meparshem me FNT) atehere AKEP i heq keto detyrime duke percaktuar dhe nje afat kohor jo me te gjate se 6 muaj per berjen efektive te tyre. Ky percaktim aplikohet edhe per tregjet e analizuara, por qe nuk permbushin testin e tre kritereve per nevojen per nderhyrje ex-ante.

III. ANALIZA E TREGJEVE TE SHERBIMEVE ME PAKICE

III.1. Zhvillimet e tregut me pakice te telefonise fikse

Ne analize 2013 AKEP percaktoi Altelecom si operator me FNT ne tregjet perkates me pakice te meposhtem:

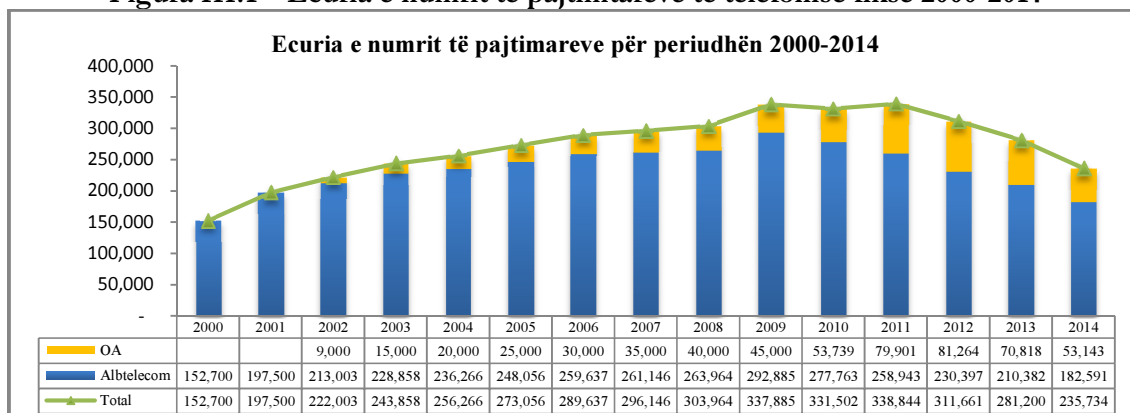
- Tregu i aksesit ne rrjet publik telefonik nga vendodhje fikse (per pajtimtare familjare dhe jo –familjare);
- Tregu i sherbimeve publike telefonike te ofruara nga vendodhje fikse per pajtimtare familjare dhe jo –familjare).

Ne kete kapitull paraqiten ndryshimet kryesore qe kane ndodhur ne tregun me pakice te ofrimit te sherbimeve te telefonise fikse ne vitet fundit qe nga analiza e viti 2013 dhe efektet qe ato kane pasur ne treg, sidomos ne dominancen apo FNT ne treg te Altelecom.

1. Tendencat e numrit te pajtimtareve te telefonise fikse

Numri i pajtimtareve te telefonise fikse ne fund te vitit 2014 ishte rreth 236 mije, qe perben nje renie me rreth 16% ne krahasim me vitin 2013. Sic vihet re edhe nga figura e meposhteme numri i pajtimtareve te telefonise fikse ka pasur rritje te moderuar te qendrueshme ne vitet 2000-2011, ndersa ka filluar te kete renie te shpejte duke filluar nga viti 2012. Reduktimi i numrit te pajtimtareve ne tre vitet e fundit eshte vene re si per Altelecom dhe per operatoret alternative.

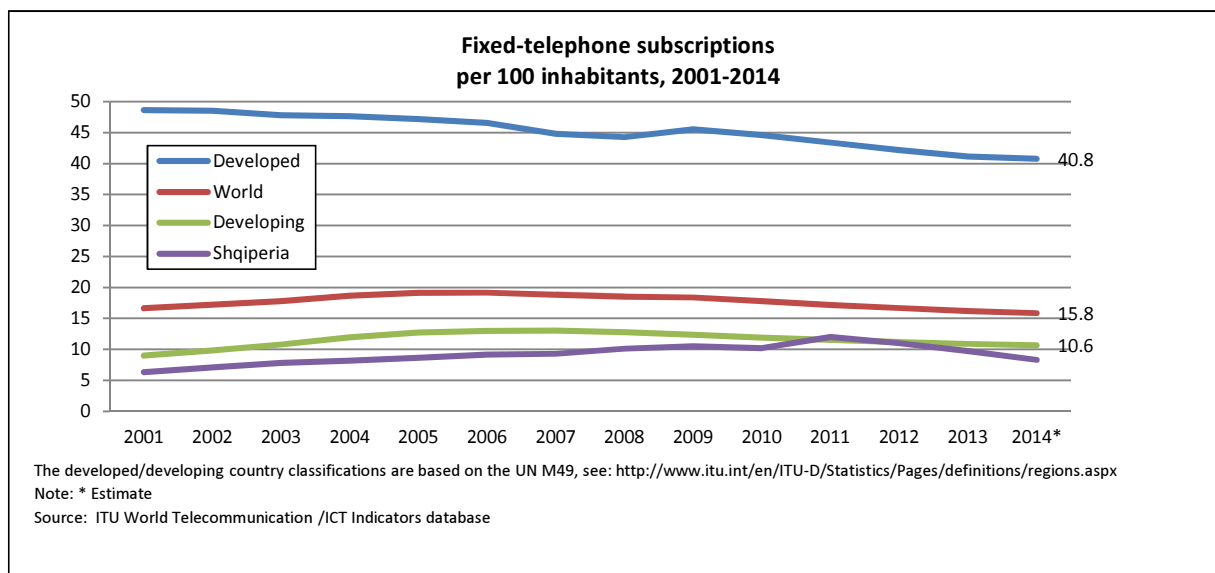
Figura III.1 Ecuria e numrit të pajtimtarëve të telefonisë fikse 2000-2014

Tendenca ne ulje e numrit te pajtimtareve te telefonise fikse vazhdon te ndjehet tendencat e vendeve te BE, megjithate norma e reduktimit duket se eshte me e shpejte si dhe ne ky reduktim ndodh kur norma e penetrimit e telefonise fikse prej 9%⁶ ne Shqiperi eshte shume me e ulët krahasuar me vendet e BE, ku norma mesatare e penetrimit te telefonise fikse eshte rreth 39.2% (sipas ITU). Sipas grafikut te meposhtem vihet re se norma e penetrimit te telefonise fikse ne Shqiperi ne 2014 eshte me e ulet edhe se mesatarja e vendeve ne zhvillim.

⁶ Numri i pajtimtareve per 100 banore. Numri i banoreve ne Shqiperi i referohet tedhenave te INSTAT per numrin e popullsisë (per vitin 2011 e ne vijim sipas Census 2011).

Figura III.2 Ecuria e normes se peneterimit te telefonise fikse: Shqiperia v Bota

Burimi: ITU dhe AKEP

Tabela e meposhteme paraqet ecurine e numrit te pajtimtareve te telefonise fikse te operatoreve kryesore te rrjeteve fikse per periudhen 2010-2014. Albtelecom në fund të vitit 2014, kishte rreth 183 mijë pajtimtarë qe perben nje reduktim me 18% ne krahasim me vitin 2013, dhe nje renie me 34% krahasuar me vitin 2010.

Tabela III.1: Ecuria e numrit te pajtimtareve te telefonise fikse sipas operatoreve (2010-2014⁷)

	Albtelecom	Abcom	ASC	Nisatel	AMC Fiks	OA te tjere	Total
2010	277,763	19,975	7,408	5,900	NA	20,456	331,502
2011	258,943	27,167	10,129	4,950	7,565	30,090	338,844
2012	230,397	33,000	7,649	5,500	6,119	28,996	311,661
2013	210,382	13,680	15,047	7,166	6,950	27,975	281,200
2014	182,591	15,531	3,987	9,423	2,550	21,652	235,734
Ndryshimi 2014/2013	-13%	14%	-74% ⁸	31%	-63%	-23%	-16%

Abcom dhe Nisatel kane rritjen me te madhe vjetore ne 2014 me 14% dhe 31% respektivisht. Abcom vazhdon te mbaje poziten e operatorit me te madh alternativ fiks te telefonise fikse i ndjekur nga Nisatel. Numri i pajtimtareve te operatorëve alternative per 2014 ishte rreth 53 mijë dhe perben nje renie me 25% krahasuar me vitin 2013.

Nje faktor qe ka ndikuar ne reduktimin e numrit te pajtimtareve te operatoreve alternative ne dy vitet e fundit eshte edhe menyra e matjes dhe raportimit te tyre:

⁷ Ne 2014 u perdor per here te pare matja e pajtimtareve sipas pajtimtareve aktive, ndaj mund te kete shmangje te vlerave nga raportim i QIV 2014.

⁸ Ne raportin QIV 2014, per ASC u perdor "Numri i linjave të pajtimtarëve të telefonisë fikse" i fundvitit 2013, kurse ne kete analize u saktësua dhe u perdor sipas perdoruesve aktive ne fund te 2014.

- Abcom si operatori alternativ me i madh ka raportur reduktim te ndjeshem te numrit te pajtimtareve te telefonise fikse ne vitin 2013 (rreth 14 mije krhasuar me 33 mije ne 2012). Abcom është një operator kabllor dhe shërbimi telefonik ofrohet bashkë me shërbimin e internetit. Për vitet e mëparshme numri i pajtimtarëve telefonikë raportohej i barabartë me ata të internetit. Duke filluar nga gjashtëmujori i parë 2013, Abcom konsideron si pajtimtarë telefonikë vetëm ata pajtimtarë që e përdorin apo paguajnë vecmas për shërbim telefonik.
- Per vitin 2014 ne ndryshimet e perkufizimeve te treguesve statistikore, AKEP perfshiu perkufizimin e perdoruesit aktiv te telefonise fikse per perdoruesit me parapagim: perdorues me parapagim te telefonise fikse qe kane perdorur sherbimin telefonik fiks te pakten nje here gjate tre muajve te fundit. AMC dhe ASC jane dy operatore qe ofrojne sherbim telefonik fiks dhe me parapagim, dhe vihet re se keta dy operatore kane renien me te madhe ne 2014 me 63% dhe 74% respektivisht.

Të dhënat për numrin e pajtimtarëve sipas qarqeve tregojnë se rreth 41% e të gjithë pajtimtarëve të telefonisë fikse janë në Tiranë. Qarqet me penetrim më të madh të telefonisë fikse janë Tirana, Vlora, Gjirokastra dhe Korca me 11-13.4%, ndërsa qarqet me penetrim më të ulët janë Kukësi dhe Dibra me më pak se 3%.

Figura III.3: Numri i pajtimtarëve të telefonisë fikse sipas qarqeve 2014

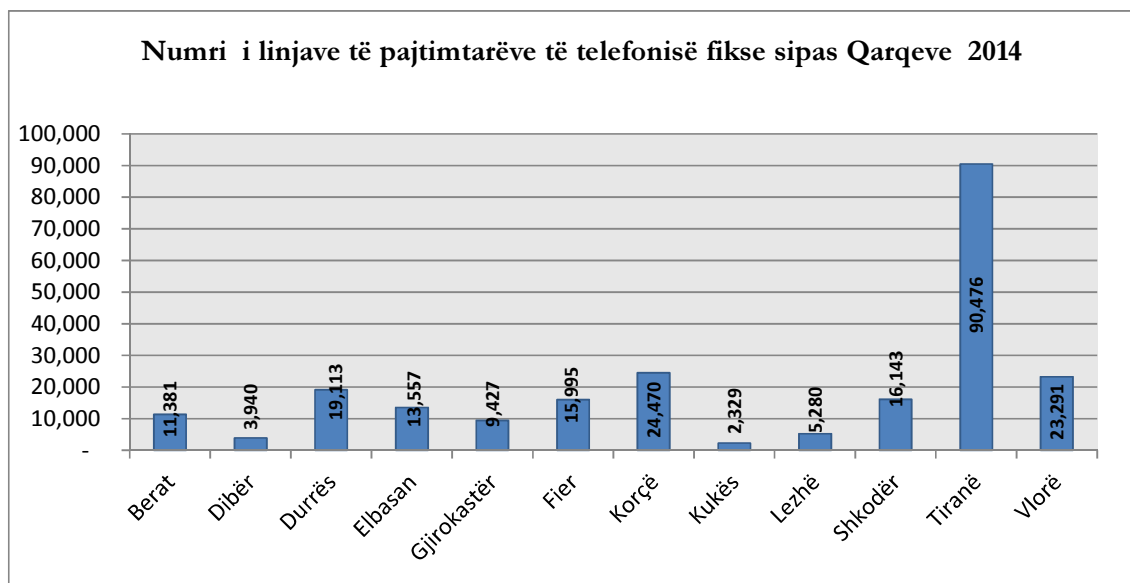
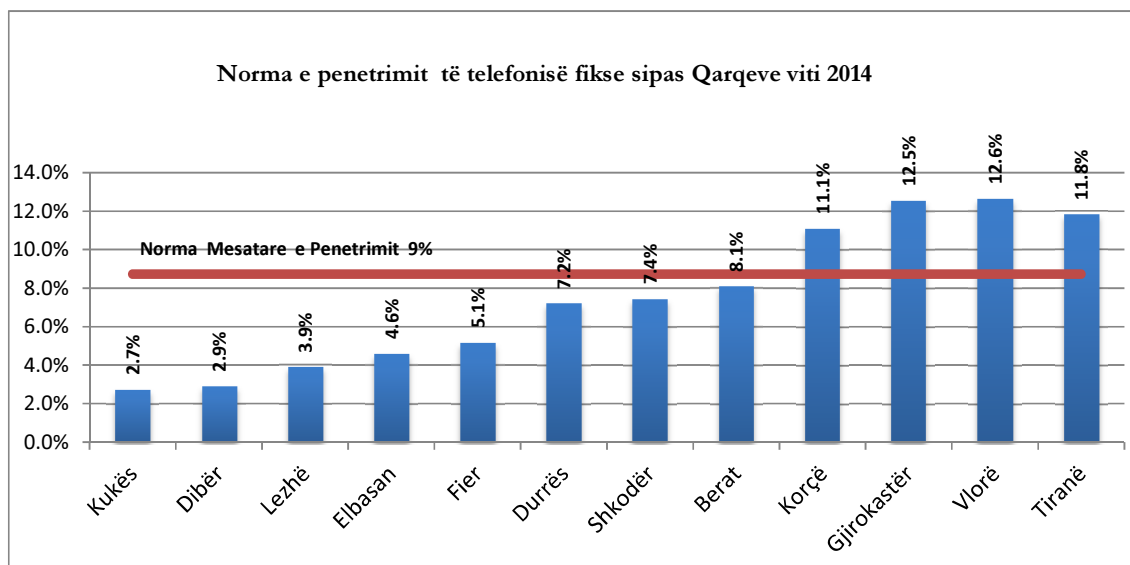

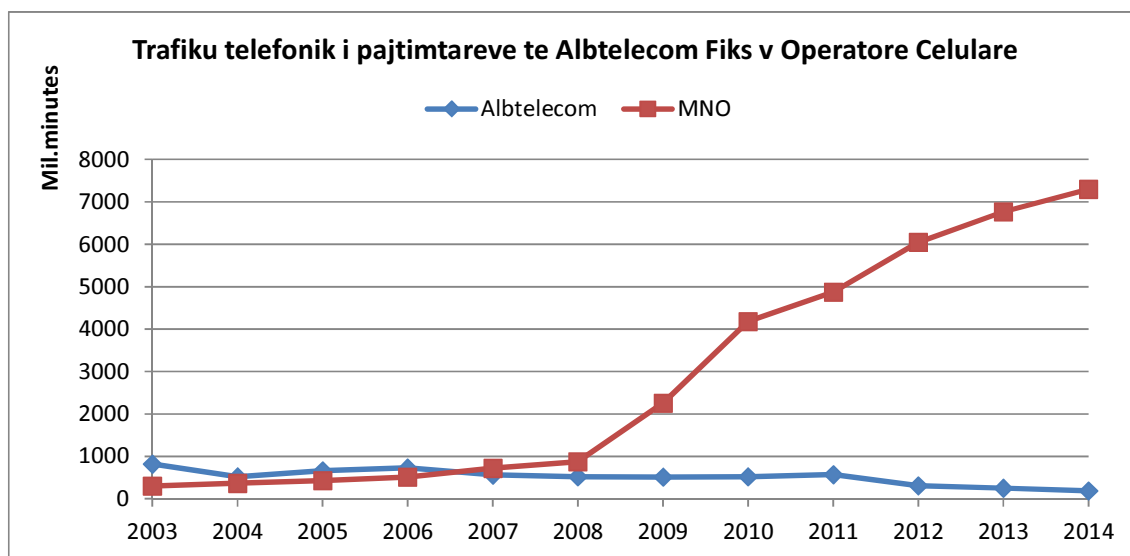
Figura III.4: Norma e penetrimit e linjave të telefonisë fikse sipas qarqeve 2014

2. Ecuria e trafikut telefonik

Figura e mëposhtme parqet ecurinë e trafikut telefonik të thirrjeve dalëse të pajtimtareve të telefonisë fikse të Albtelcom dhe operatoreve celularë në periudhën 2003-2014. Nga të dhënat rezultojnë se trafiku telefonik i pajtimtareve të Albtelcom ka reduktime të ndjeshme në tre vitet e fundit: nga nivele rreth 570 milion minuta në 2012 në vetëm 190 milion minuta në 2014. Siç mund të vëhet re nga figura e mëposhtme, rënia e thirrjeve nga rrjetet fikse është shoqëruar me rritje të ndjeshme të sasive të thirrjeve nga rrjetet celulare që në 2014 ishte rreth 7.3 miliardë minuta. Sasia totale e thirrjeve nga rrjetet fikse (Albtelcom dhe OA) në 2014 ishte rreth 220 milion minuta, dhe kjo përben vetëm 3% të thirrjeve totale nga rrjetet fikse dhe celulare së bashku.

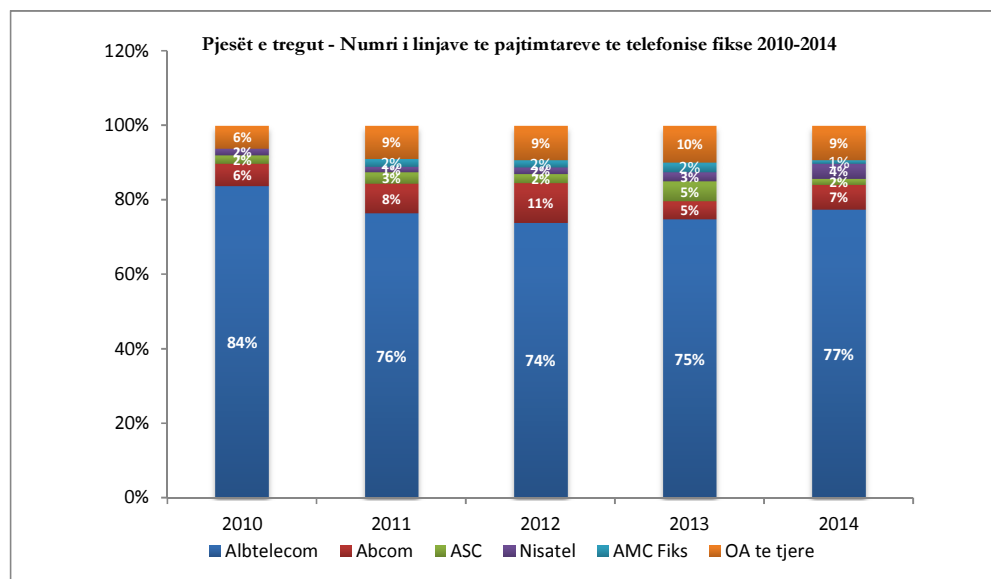
Figura III.5: Ecuria e thirrjeve nga rrjetet fikse dhe celulare 2010-2014

3. Pjeset e Tregut

Figura e meposhteme paraqet ecurine e pjeseve te tregut per numer pajtimtarësh te telefonise fikse te Albletecom dhe operatoreve alternative per periudhen 2010-2014.

Figura III.6: Pjeset e tregut te numrit të pajtimtarëve të telefonise fikse (2010-2014)

Ne tabelen e meposhtme paraqiten pjeset e tregut per aksesin dhe thirrjet telefonike dales ne total, per periudhen 2007-2014 per sherbimet e telefonise fikse, per numrin e pajtimtareve ne total, volumin e trafikut dales ne total, si dhe pjeset e tregut per volumin e te ardhurave ne total te klasifikuar per Albletecom dhe Operoret Alternative (perfshire edhe AMC Fiks).

Tabela III.2 Pjeset e tregut te treguesve kryesore te telefonise fikse 2007-2014

Treguesit e pjeseve te tregut		2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Pajtimtare	Alternative	12%	13%	13%	16%	24%	26%	25%	23%
	Albletecom	88%	87%	87%	84%	76%	74%	75%	77%
Trafiku dales	Alternative	7%	7%	11%	6%	8%	11%	20%	14%
	Albletecom	93%	93%	91%	94%	92%	89%	80%	86%
Te Ardhura	Alternative	5%	5%	7%	18%	16%	24%	28%	35%
	Albletecom	95%	95%	93%	82%	84%	76%	72%	65%

Nga te dhenat e tabelës dhe figures vihet re se:

- Pjesa e tregut te Albletecom per pajtimtare nuk ka ndryshime te medha ne tre vitet e fundit duke qendruar ne nivele 74-77%. Gjithsesi rritja e pjeseve te tregut te

- Albtelecom ne 2014 duhet shqyrtuar me ndryshimet ne menyren e matjes se pajtimtareve te telefonise fikse ne 2014 (seksioni me siper);
- Pjesa e tregut te Albtelecom per thirrjet dalese nga 2012 ne 2014 ka luhajte nga 80-89%.
  - Pjesa e tregut te Albtelecom ne te ardhura eshte reduktuar nga 76% ne fund te vitit 2012 ne 65% ne fund te vitit 2014

4. Tarifimi i sherbimeve me pakice

Tendence e viteve të fundit të operatorëve të telefonisë fikse ka qene promovimi i paketave tarifore me përfshirje minutash thirrje telefonike në pajtim mujor (bundles of minutes) si dhe kombinim të shërbimeve të telefonisë dhe aksesit në Internet (bundles of services). Operatorët më të mëdhenj alternative si Abcom dhe ASC tradicionalisht janë ofruer të shërbimeve akses në internet, telefoni dhe transmetim të shërbimeve televizive, dhe ofrojnë dhe paketa të integruara më të tre shërbimet në një shportë dhe me tarifë mujore të përbashkët. Gjatë vitit 2014 edhe Albtelecom filloi ofrimin e paketave trefishe, Telefoni, Internet dhe IPTV, madje edhe paketa me kater sherbime (telefoni fikse, Internet, TV dhe telefoni celulare). Deri në fund të 2014 rreth 20% e pajtimtarëve familjarë me akses broadband të Albtelecom ishin përdorues të paketave 3-fishe (telefoni, Internet dhe IPTV).

AKEP nepermjet analizes se tregut ne 2013 dhe me VKD nr.2337, date 30.07.2013, vendosi qe Albtelecom ka status me FNT ne tregun me pakice te aksesit dhe thirrjeve telefonike nga vendndodhje fikse, por bazuar ne nje sere faktoresh vendosi per heqjen e detyrimit te kontrollit te tarifave me pakice te pajtimtareve, duke filluar nga data 1.01.2014.

Albtelecom gjatë vitit 2014 kreu rritje të tarifave të disa lloje të thirrjeve telefonike dhe tarifës së pajtimit mujor për kategorinë familjare nga 530 lekë/muaj (me TVSH) në 700 lekë/muaj (me TVSH). Rritja e pajtimit mujor u shoqërua me përfshirje të 60 minutave ndërkombëtare dhe minutave brenda rrjetit Albtelecom në kohën off-peak, në pagesën fikse të pajtimit mujor, heqje të tarifës fikse për thirrje si dhe përfshirje të akses në Internet me kapacitet 1GB download. Rritja e pajtimit mujor dhe përfshirja e minutave falas në pajtim mujor rezultojne te jenë në linjë me mënyrën e tarifimit në vende të tjera të telefonisë fikse dhe që synojnë njëkohësisht të nxisin konsumin e thirrjeve telefonike fikse.

Tabela e meposhteme paraqet nivelin e tarifave te pajtimit mujor per perdoruesit familjare te paketes standard, cfare perfshihet ne pagesen e pajtimit mujor dhe nese ka paketa te tjera opsionale per perdorim te ulet dhe detaje mbi keto paketa. Te dhenat jane per vitin 2013/2014 per vendet e rajonit dhe per Shqiperine eshte perditesuar me ndryshimet e kryera nga Albtelecom ne Qershor 2014 dhe qe jane ende ne fuqi.

**Tabela III.3: Krahasim i tarifave te paketes standarde te Albtelecom me vendet e SEE
(2013/14)**

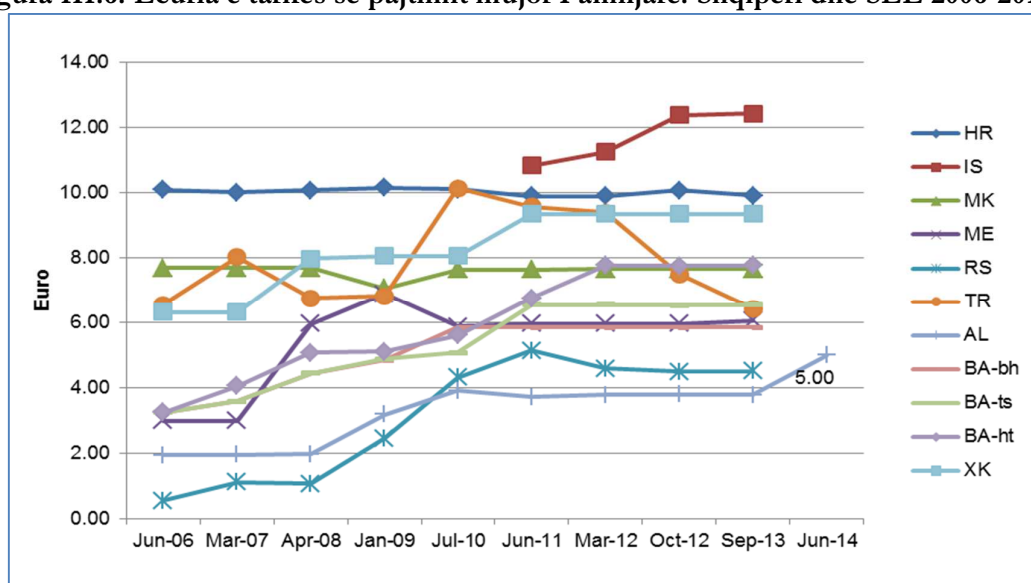
Shteti	Tarifa standard e pajtimit mujor me TVSH (€)	Vlera e njesive te thirrjeve telefonike te perfshira ne Pajtim mujor		A ka pakete me perdorim te ulet?	Kufizime per paketen me perdorim te ulet	Tarifa mujore e paketes me perdorim te ulet me TVSH (€)	Vlera e njesive te thirrjeve telefonike te perfshira ne Pajtim mujor	
		Sasia e thirrjeve	Vlera nominale per cdo njesi thirrje (€)	Baza e ofrimit?	Sasia e thirrjeve		Vlera nominale per cdo njesi thirrje (€)	
Croatia	9.92	60 minutes	0.039 per minute	Super 30	Vetem per perdorues qe marrin asistence sociale	4.96	-	-
Iceland	12.44	-	-	Nuk ka	-	-	-	-
FYR Macedonia	7.65	-	-	Pjese e sherbimit universal me 4 madje tarife: 1. Tarife minimale 2. Tarife per persona me aftesi te kufizuara 3. Model me tarifa sociale me parapagim 4. Tarifa per pensioniste	-	4.96	0	2.439
Montenegro	6.07	100 minutes of local off-peak calls	0.022 (19-07h)	Yes (mini package)	Residential users only	3.094	0	-
Serbia	4.51	300 pulses	0.004	Yes. Commercial offer	Fully disabled customers	50% off the regular price	300 pulses	0.004
Turkey	6.44	3,000 minutes of on-net call	-	Yes. Commercial offer	-	5.548	3,000 minutes of on-net call	-
Albania	5.00	Unlimited on-net off-peak calls + 60 international minutes + Internet 1 Mbps	-0.036-0.050 (on-net) (20.00-08.00) - 0.132 Interenaltioanl	None	-	-	-	-
Bosnia & Herzegovina BH Telecom Telekom Srpske HT Mostar	• 5.85 • 6.55 • 7.78	100 minutes of local calls in peak time	• 0.020/min • 0.018/min • 0.016/min	Yes	families of soldiers died in the war, disabled veterans, people with disabilities	2.512	100 minutes of local calls in peak time	• 0.020/min • 0.018/min • 0.016/min
Kosovo*	9.36	2,500	0.046	Yes	-	5.788	75	0.046

Burimi: AKEP dhe Cullen International Report 4, April 2014

Nga tabela mund te vihet re se:

- Tarifa e pajtimit mujor standard e Altelecom ne nivelin 5 Euro/muaj eshte me uleta ne rajon, pervec Serbise qe e ka 4.5 Euro
- Vendet qe kane pasur Pajtim mujor te ulet si Serbia, Mali i Zi, Maqedonia kane levizur drejt rritjes se tarifes se pajtimit mujor dhe ndryshimet ne Shqiperi te kesaj tarife duken te ngjashme me keto vende (Figura III.6);
- Sasia dhe vlera monetare e thirrjeve te perfshira ne tarifen mujore te Altelecom jane me te lartat ne rajon (pozitive per perdoruesin). Njekohesisht ne tarifen mujore te Altelecom perfshihet dhe akses ne Internet 1Mbps, qe perben perfitim shtese per perdoruesit e kesaj pakete;
- Vlera e tarifes se pajtimit mujor te paketes standarde te Altelecom eshte ne nivel te ngjashem me tarifen e pajtimit mujor te paketave me perdorim te ulet ne Kroaci, Maqedoni, Turqi dhe Kosove dhe me perfitime ekstra (njesite te thirrjeve dhe aksesit ne Internet) me te medha se ne keto vende.

Figura III.6: Ecuria e tarifës së pajtimit mujor Familjare: Shqipëri dhe SEE 2006-2013/4

Burimi: Cullen International Report 4, April 2014 dhe AKEP.

Nga informacioni me i perditësuar i vitit 2015 i tarifave te operatoreve incumbent ne vendet e rajonit per paketat standard tregon se perseri paketa e Altelecom eshte nga paketat me Pajtim mujor me te ulet, madje edhe se Serbia qe duket se ka rritur pajtimn mujor krahasur me vitin 2013.

Tabela III.4: Krahasim i tarifave te paketes standarde te Altelecom me vendet e SEE (2015)

Shteti	Programi	Tarifa (Euro)	Minuta brenda rrjetit	Minuta kombetare
Shqiperia	Paketa baze familjare	5.00	pa limit (off-peak)	60
Serbia	Paketa standarte	5.47	N / A	150
Rumania	Paketa Small	7.26	pa limit	100
	Paketa Medium	10.34	pa limit	200

	Paketa Large	12.54	pa limit	400
Kroacia	Super 60	9.75	60	N / A
	Halo non stop	14.95	pa limit	N / A
	Halo non stop+	16.90	pa limit	N / A
Bosnje Hercegovina	Paketa baze	7.65	150	N / A
	Paketa sociale	2.50	100	N / A
	Phone 15	8.95	200	N / A
	Phone 25	14.92	400	N / A
	Flat BiH	29.84	3000	300
	Senior plus	8.95	150	N / A
Mali i Zi	Tarifne opcije	5	N / A	50*
	Tarifne opcije	9.9	N / A	120*
	Tarifne opcije	19.9	N / A	250*
Kosova	TiKtel 0	3.99	0	N / A
	TiKtel 300	5.49	30	N / A
	TiKtel 1000	7.99	120	N / A
	TiKtel NS	15.99	180	N / A

(*)Shtuar ketyre minuta edhe minuta nderkombetare
Burimi: Kerkimi i AKEP (Qershor 2015)

Tabela e meposhteme paraqet krahasimin e tarifave kryesore te paketes standard Familjare te Albtelecom me operatoret alternative kryesore ne Shqiperi. Sic mund te vihet re nga tabela operatoret alternative kane tarifa pajtimi mujor shume te ulet, madje ASC dhe AMC ofrojne dhe paketa tarifore me parapagim (Pajtim mujor zero). Karakteristike tjeter e operateve Alternative eshte ofrimi falas i thirrjeve brenda rrjetit (te perfshira ne pagesen mujore).

Tabela III.5: Krahasim i tarifave te paketes standarde te Albtelecom me operatoret alternative (2015)

	Albtelecom	Abcom	Abissnet	ASC	Nisatel
Tarifa e abonimit mujor	700	300	200	0	300
Thirrje brenda rrjetit	5-7.5 peak (0 lek off peak)	0	0	0	0
Thirrje drejt rrjete lokale off-net	7	3.5	3.5	3	0
Thirrje drejt fiks kombetare	10.14	7.5	5.5	10	5
Thirrje drejt Celularë kombetare	32 (falas drejt EM)	18	12.5	15	12
Nderkombetar zona I	18.46 (60 minuta falas)	8	7		5

Paketa standarde e cituar “Familjare” është një ndër opsionet e paketave tarifore të Albtelecom, pasi sic është vënë në dukje dhe ne analizen e vitit 2013, Albtelecom ofron një sërë paketash tarifore dhe opsione (shporta me minuta) dhe shporta të integruara me dy, tre apo kater sherbime të komunikimeve elektronike, thirrje telefonike, akses ne Internet, IPTV dhe telefoni celulare.

Shërbimet e integruara dhe alternativat tarifore të Altelecom tregojnë për rritje të fleksibilitetit dhe inovacionit të Altelecom në ofrimin e shërbimeve të telefonisë fikse dhe shërbimeve të reja në kushtet e migrimit drejt rrjetit NGN/NGA të Altelecom. Shërbimet trefishe (Internet, TV dhe Telefoni fikse) tashmë janë shërbimet më atraktive në treg nga Altelecom dhe operatorët e tjerë kryesore alternativë si Abcom, ASC dhe Abissnet.

Presioni konkurrues nga tarifat celulare

Ne analizen 2013 AKEP ka theksuar se Altelecom pervec presionit konkurrues nga operatorët e tjerë fikse ndeshet edhe me presion konkurrues nga operatorët celulare për thirrjet telefonike. Në vitet e fundit ky presion duket se është rritur akoma me shume, pasi tarifat celulare kanë vazhduar të reduktohen ndjeshëm. Tabela e mëposhtme paraqet të ardhurën mestare për minute të thirrjeve telefonike (ARPM) për periudhën 2010-2014. Ky tregues mat se sa paguajne mestarisht përdoruesit celulare për një minute thirrje telefonike (pavaresisht destinacionit).

Tabela III.6: Ecuria e ARPM për rrjete celulare 2010-2014

	ARPM (Lek/minute)	ARPM Ndryshimi vjetor (%)
2010	6.49	
2011	5.35	-18%
2012	3.92	-27%
2013	3.13	-20%
2014	2.63	-16%

Shënim: Vlerat pa TVSH

Vlerat e tabelës tregojnë reduktimin e ndjeshëm të shpenzimit mesatar për një minute thirrje nga rrjetet celulare, dhe në vitin 2014 kjo vlerë është 3.2 lek/minute me TVSH. Këto vlera janë të krahasueshme me tarifat nga rrjete fikse, dhe duke marrë në konsideratë lehtësinë me të madhe të kryerjes së thirrjeve nga aparat celular se nga aparat fikse, presioni konkurrues është shumë i madh. Kjo tendencë vihet re sidomos dhe për thirrjet nderkombetare, që tradicionalisht kanë qenë më të lira nga rrjetet fikse. Gjatë vitit 2014 dhe aktualisht operatorët celulare kanë ofruar shumë paketa/oferta që përmbajnë tarifa shumë të lira për thirrjet nderkombetare, gjë që ka çuar në rritje shumë të madhe të thirrjeve nderkombetare nga përdoruesit celulare: nga 56 milion minuta në 2010 në 611 milion minuta në 2014.

Perfundim mbi ecurinë e tarifave:

- Evolimi i teknologjisë dhe sjelljes konsumatore në drejtim të paketave të integruara dhe të thjeshta (me përfshirje të minutave në pagesë mujore) janë tregues se Altelecom ndeshet me presion konkurrues nga operatorët e tjerë në tarifimin e shërbimeve telefonike
- Paketa tarifore standarde 'Familjare' e Altelecom ka pasur rritje të pajtimit mujor dhe tarifave të disa llojeve thirrjeve por ka përfshirë njëkohsisht minuta konsumi në pagesën fikse mujor dhe akses në Internet. Krahasuar me vendet e rajonit kjo pakete

rezulton te jete atraktive per shkak te nivelit me te ulet te pajtimit mujor dhe sasise me te madhe te minutave te perfshira ne pagesen fikse mujore.

- Operoret alternative kryesore kane paketa tarifoje standarde qe karakterizohen nga pajtim mujor i ulet (100-300 lek/muaj) si dhe me tarifa zero per thirrjet brenda rrjetit;
- Albtelecom dhe disa operore alternative ofrojne dhe paketa opsionale me pagese fikse mujore me minuta te perfshira ne pagese fikse
- Ofrimi i paketave dy dhe trefishe eshte karakteristike e operatoreve kryesore te telefonise fikse qe jane njekohesisht dhe operoret kryesore te ofrimit te aksesit ne Internet.
- Tarifimi i sherbime te telefonise fikse ne disa raste eshte dhe me paketa me parapagim si ASC dhe AMC.
- Tendenca e tarifave te telefonise fikse ne Shqiperi eshte drejt tarifimit te sherbimeve si edhe ne tregun celular: tarifa me pajtim mujor te ulet ose dhe me parapagim, tarifa shume te lira (falas) brenda rrjetit, paketa dhe oferta te ndryshme me sherbime te integruara.
- Reduktimi i ndjeshem i tarifave celulare ne vitet e fundit ka rritur ne mase te madhe efektin zevendesues te thirrjeve nga rrjete fikse me thirrje nga rrjete celulare.

5. Perdorimi mesatar i thirrjeve telefonike fikse

Nga tabela e meposhteme vihet re se konsumi i thirrjeve dalese eshte ne trend zbrites pervec vitit 2010 ku eshte vene re rritje ne thirrjet dalese totale si dhe ne thirrjet e marra (hyrese), e cila reflektohet edhe tek MOU.

Tabela III.7: Perdorimi mesatar mujor i sherbimeve te Albtelecom 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014	Ndryshimi 2014/2012
Thirrje dalese	151	116	106	94	81	-23.6%
Thirrje te marra	204	160	152	147	130	-14.5%
MOU	356	276	258	241	211	-18.2%

Mesatarisht per Albtelecom konsumi i thirrjeve te kryera ne vitin 2014 ishte 81 minuta ne muaj thirrje dalese si dhe 130 minuta ne muaj thirrje te marra dhe krahasuar me 2012 ka nje nje renie 23.6% dhe 14.5% respektivisht.

Krahasuar me telefonine celulare vihet re se perdorimi i thirrjeve celulare eshte rritur ndjeshem ne periudhen 2010-2014. Ne vitin 2010 perdoruesit e telefonise fikse konsumonin mesatarisht 356 minuta thirrje ne muaj ndersa perdoruesit e telefonise celulare 234 minuta thirrje ne muaj. Ne vitin 2011 thirrjet e perdoruesve celulare barazohen me thirrjet e perdoruesve te telefonise fikse dhe ne vitin 2014 konsumi i thirrjeve celulare arrin ne 341 minuta ne muaj ndersa i thirrjeve te telefonise fikse ne 211 minuta ne muaj.

Tabela III.8: Perdorimi mesatar mujor i thirrjeve telefonike celulare 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014	Ndryshimi 2014/2012
Përdorues Aktiv						
Thirrje dalëse	110	130	152	156	172	13%
Thirrje të marra	124	147	168	167	168	0%
MOU	234	277	319	324	341	7%

Te dhenat e mesiperme te konsumit te thirrjeve telefonike tregojne se efekti zevendesues i thirrjeve telefonike fikse me thirrje telefonike celulare eshte prezent, dhe se Albtelecom ndeshet me presion konkurrues jo vetem nga operatoret e tjere te telefonise fikse, por edhe nga operatoret celulare per thirrje telefonike.

6. Portabiliteti i numrit Fiks:

Ky sherbim per telefonine fikse filloi te ofrohet prej muajit Shtator 2012. Kjo lehtesi i krijon mundesine pajtimtareve te operatoreve te telefonise fikse qe te bartin numrin e tyre fiks drejt operatorit qe ata vleresojne si me atraktiv per sherbimet telefonike fikse, pa ndryshuar numrin e telefonit. Ashtu si edhe portabiliteti i numrit celular, implementimi i portabilitetit te numrit fiks ka rritur konkurrencen midis operatoreve dhe perfitimet e perdoruesve fundore. Nga te dhenat e portabilitetit te numrit fiks qe prej fillimit te ofrimit te ketij sherbimi rezulton se:

- Ne total jane portuar rreth 9500 numra telefonik fiks, qe eshte rreth 4% e numrit total te pajtimtareve te telefonise fikse;
- Albtelecom eshte operatori dhenes me i madh me rreth 7700 numra apo rreth 81% te totalit te numrave te portuar;
- Abcom eshte operatori marres me i madh me rreth 6000 numra apo 63% te totalit te numrave te portuar;
- Numri i operatoreve qe kane shkëmbyer (marre/dhene) numra eshte 17.

Nga sa me siper rezulton se portabiliteti i numrit fiks pervecse ka rritur perfitimet e perdoruesve te telefonise fikse ai ka rritur ndjeshem presionin konkurrues me te cilin Albtelecom ndeshet ne tregun e telefonise fikse nga operatoret e tjere.

7. Faktore te tjere konkurrues

Disa nga faktoret e tjere qe ndikojne ne drejtim te rritjes se konkurrences ne tregun e telefonise fikse dhe reduktimin e dominaces se Albtelecom:

- Z(P)B:
Mundesia e perdoruesve te Albtelecom per perdorimin e Z(P)B per kryerjen e thirrjeve telefonike nepermjet bartesve te thirrjeve rrit perfitimet e tyre. Kjo mundesi tashme eshte e disponueshme prej fundit te vitit 2011, megjithate deri tani asnje operator nuk ka aplikuar per Kod Bartesi dhe perdoruesit e Albtelecom ende nuk kane filluar te nxjerrin perfitim nga ky sherbim. Nje forme e ZB eshte kryera e thirrjeve nepermjet kartave me parapagim te OSHKP-ve, dhe ky sherbim vazhdon te perdoret nga rreth 25 mije pajtimtare te Albtelecom.
- LLU:

Mundësia e përdoruesve të Albtelecom për përdorimin e shërbimit LLU, për aksesin në Internet dhe kryerjen e thirrjeve telefonike nëpërmjet operatorëve të tjerë që marrin akses në rrjetin Albtelecom për LLU, rrit përfitimet e tyre. Aktualisht ky shërbim është prezent në treg prej viti 2012, dhe tarifata për LLU janë rishikuar (reduktuar) në analizën e vitit 2014. Megjithatë ky shërbim nuk është blerë nga asnjë operator dhe se është i fokusuar në shërbim broadband, LLU e plotë krijon mundësinë edhe të ofrimit të thirrjeve për pajtimtarët e Albtelecom nga ofrues të tjerë të thirrjeve telefonike. Njëkohësisht edhe LLU me akses të pjesëshme vetëm për broadband krijon mundësinë e ofrimit të thirrjeve telefonike nëpërmjet VoB (Voice over Broadband).

- **Bitstream:**

Detyrimi i Albtelecom për bitstream krijon mundësinë operatorëve të tjerë të ofrimit të aksesit në Internet pajtimtarëve të Albtelecom duke mos pasur nevojë për investime në rrjetin backbone dhe aksesin. Ky shërbim ka filluar të përdoret nga dy operatorë dhe rezultojnë rreth 1400 linja me akses bitstream. Si edhe LLU ky shërbim megjithatë është i fokusuar për akses në Internet krijon mundësinë e ofrimit të thirrjeve telefonike nëpërmjet VoB (Voice over Broadband) nga operatorët e tjerë duke përdorur rrjetin e Albtelecom.

Faktorët e mesipër rrisin mundësitë e ofrimit të shërbimeve nga operatorë të tjerë duke përdorur rrjetin e Albtelecom pa qenë nevojë për investime të mëdha në rrjetet e tyre, dhe në këtë mënyrë rrisin presionin konkurrues ndaj Albtelecom jo vetëm për shërbime broadband por edhe për telefoni (VoB) duke ndikuar në reduktimin e dominancës së Albtelecom për shërbimet telefonike me pakicë të thirrjeve telefonike.

8. Konkurrenca e mundshme

Faktorët që ndikojnë në reduktimin apo eliminimin e dominancës së Albtelecom në të ardhmen vazhdon të jetë edhe konkurrenca e mundshme që mund të vijë:

- nga operatorët aktualë në tregun e telefonisë fikse.

Abcom dhe Nisatel janë operatorë alternativë që ka pasur rritjen më të madhe të numrit të pajtimtarëve në këto vite:

- Abcom konkurren në treg me oferta triple play dhe është operatori alternativ më shtrirur më të madhe gjeografike dhe kjo mund të përbejë avantazh ndaj Albtelecom. Në 2014 Abcom pati një rritje të pajtimtarëve prej rreth 14% në krahasim me 2013.
- Po ashtu edhe Nisatel është një konkurrent potencialisht i fortë ndaj Albtelecom në qarkun e Vlores. Në fund të 2014 kishte një rritje prej rreth 29% të numrit të pajtimtarëve në krahasim me fundvitin e 2013 dhe pjesa e tregut e Albtelecom në këtë qark është 52%.
- Me vazhdimin e ofrimit të portabilitetit të numrit fikse që në 2012 aftësitë konkurruese të operatorëve alternativë normalisht vijnë në rritje. Janë portuar gjithsej 9520 numra.

Karakteristikë e tregut të telefonisë fikse në Shqipëri është ofrimi i shërbimeve të telefonisë fikse nga një numër i madh operatorësh (rreth 80) të cilët kanë rrjetet e veta të telefonisë, përfshirë rrjetin aksesin për lidhje direkte me përdoruesin fundor. Këta operatorë janë të shpërndarë gjeografikisht në Shqipëri dhe shumica kanë prezencë lokale të kufizuar. Megjithatë prezencë lokale e operatorëve rrit aftësitë konkurruese të këtyre operatorëve për shkak edhe të njohjes me të mirë të tregjeve lokale. Numri i operatorëve

alternative sipas qarqeve varion nga 3 deri ne 15 (Tirane), dhe Albtelecom ne disa qarqe si Vlore dhe Shkoder eshte 52-63%.

- Nga operatoret celulare.

Konkluzioni i perkufizimit te tregut perkates ne vitin 2013 ishte qe aksesit/thirrjet telefonike nga rrjete celulare nuk jane pjese e te njejtit treg perkates me aksesin/thirrjet telefonike nga vendndodhje fikse pasi nuk mund te konsiderohen zevendesues te afert. Megjithate AKEP vlereson se midis sherbimeve ka zevendesuesmeri dhe kjo eshte me e theksuar ne zevendesimin e aksesit/thirrjeve fikse me akses/thirrje celulare me shume se e kunderta. Kjo zevendesuesmeri e sherbimeve, megjithese jo ne mase te tille per te qene ne nje treg perkates, ndikon ne zvogelimin e dominances aktuale te Albtelecom.

Vleresimi i AKEP duke marre ne konsiderate edhe ecurine e tarifave celulare dhe te telefonise fikse eshte se:

- Ekzistenca e tarifave shume te uleta ose ne nivel zero te aksesit (pajtimi mujor/lidhje) per telefonine celulare ndikon ne vendimet e familjeve per te hequr dore nga nje linje telefonike fikse ose per te mos e blere ate;
- Reduktimi i ndjeshem i tarifave celulare ka ndikuar ne rritjen e ndjeshme te trafikut celular dhe ne rritjen e zevendesuesmerise se thirrjeve fikse me thirrje celulare pasi ato po behen te krahasueshme ne nivelin e tarifave. Megjithate zevendesuesmeria e thirrjeve nga rrjete fikse me thirrje nga rrjete celulare ka qene gjithmone e pranishme dhe perdoruesit jane te gatshem te zevendesojne thirrjet fikse me thirrje nga celulare edhe duke paguar nje tarife/kosto shtese per keto thirrje per shkak te konvencences se kryerjes qe krijojne thirrjet nga celulare krahasuar me ato nga fiks.

- Faktore te tjere

Nje faktor tjetër ndikues ne konkurrencen ne tregun me pakice te telefonise fikse eshte edhe implementimi efektiv i detyrimeve te vendosura ndaj Albtelecom ne nivel me shumice. AKEP gjate ketyre viteve ka marre vendime per implementimin e Z(P)B ne rrjetin Albtelecom si dhe per hapjen e qarkut lokal. Keto detyrime jane reflektura ne ndryshimin e RIO per perfshirjen e Z(P)B dhe pergatitjen e RUO. Gjithashtu ne korrik te 2014 u publikua nga Albtelecom edhe *“Ofertë Referencë për shërbim në tregun me shumicë të aksesit broadband të Albtelecom”*. Ne tregun e sherbimit te aksesit me shumice per akses broadband deri ne fund te 2014 rezulton te jete rreth 1,393 linja bitstream. Sic eshte cituar ne seksionin e meparshem perdorimi i ketyre sherbimeve me shumice nga operatoret e tjere do te beje te mundur rritjen e konkurrences ne tregun me pakice te thirrjeve telefonike dhe reduktimin e dominances se Albtelecom ne kete treg.

Gjate ketyre viteve verehet se ka pasur rritje te ndjeshme te konkurrences se mundshme nga rritja dhe forcimi i pozitive te operatoreve kryesore alternative ne treg si dhe nga mundesite e perdoruesve fiks per te zevendesuar thirrje fikse me thirrje nga celulare me tarifa te cilat jane ulur dhe po ulen ndjeshem. Keto aftesi konkurruese pritet te rriten me tej ne vitet ne vijim duke cuar ne reduktim akoma me te madh te pozites dominuese te Albtelecom.

Bashkimi i Albtelecom me Eagle Mobile

Eagle Mobile sh.a. ka qene gjithmone ne pronesine e Albtelecom sh.a., megjithate ne vitin 2013 dy kompanite u bashkuan ne nje kompani te vetme (Albtelecom sh.a). Prezenca e Albtelecom dhe ne tregun celular rrit avantazhet konkurrues te Albtelecom ndaj operatoreve te rrjeteve te telefonise fikse pasi i krijohet mundesia e ofrimit te paketave te perbashketa fikse-celulare. Megjithate duhet theksuar se:

- Efekti i zevendesueshmerise celular-fiks dhe konvergjences se tarifave celulare-fikse cojne ne dimension tregu te telefonise fikse me te madh, fiks dhe celular. (Shiko seksionin ne vijim).
- Pesha e Eagle Mobile ne tregun celular eshte e vogel ne krahasim me dy operatoret me te medhenj AMC dhe Vodafone. Madje nga pjesa e tregut ne te ardhura e Albtelecom (fiks dhe celular) eshte vetem 24% e tregut te komunikimeve elektronike krahasuar me 27 dhe 37% te AMC dhe Vodafone respektivisht.

9. Perfundim mbi ecurine e tregut te telefonise fikse

Bazuar në analizën e fundit të telefonisë fikse sic jemi shprehur me siper, Albtelecom u caktua me fuqi te ndjeshme në disa tregje, ku ndër të tjera edhe në tregjet me pakice te aksesit ne rrjet telefonik nga vendndodhje fikse dhe thirrjeve telefonike nga rrjet fikse. Nëpërmjet vendimeve AKEP nxorri jashte rregullimit tarifat me pakice te Albtelecom, duke filluar nga 1.01.2014. Sic edhe eshte vene dukje ne seksionet e mesiperme, numri i pajtimatrëve të Albtelecom që përdorin paketën familjare standarte është në rënie, për shkak të zgjedhjeve që kanë me paketa opsionale (telefoni dhe telefoni/internet ose telefon/internet/IPTV). Nderkohe de-rregullimi i tarifave me pakice coi ne ndryshimin nga Albtelecom te tarifave te paketes Familjare, te cilat konsistonin ne rritje te tarifes se pajtimit mujor dhe te disa lloj thirrjeve, nderkohe ne pagesen fikse mujore u perfshine minuta thirrje si dhe akses ne Internet. Rritja e pajtimit mujor duket se ka dhene efektet ne largimin e një pjese të pajtimtarëve të Albtelecom, megjithese reduktimi i numrit te pajtimatrive te telefonise fikse te Albtelecom ka qene me renie edhe ne vitet e meparshme.

Analiza e kryer evidenton se aftesia dominuese e Albtelecom ne tregun e telefonise fikse eshte kufizuar ndjeshem per shkak te disa faktoreve:

- Portabiliteti i numrit fiks ka qene efektiv dhe Albtelecom eshte dhenshi me i madh i numrave fiks;
- Disa operatore alternative kane zgjeruar zonat e ofrimit te sherbimeve duke rritur aftesite konkurruese te tyre ndaj Albtelecom ne prezence edhe te masave te tjera si portabiliteti i numrit. Ne shume zona gjeografike Albtelecom ndeshet me konkurrencen e disa operatoreve alternative;
- Masa te tjera ne nivel me shumice si LLU, bitstream krijojne mundesi per operatore te tjere te ofrojne edhe thirrje telefonike (VoB) krahas sherbimeve broadband duke perdorur rrjetin e Albtelecom.
- Evolimi i teknologjise dhe sjelljes konsumatore ne drejtim te paketave te integruara dhe te thjeshta (me perfshirje te minutave ne pagese mujore) jane tregues se Albtelecom ndeshet me presion konkurrues nga operatoret e tjere ne tarifimin e sherbimeve telefonike.
- Konvergjenca e sherbimeve fikse dhe celulare eshte rritur ndjeshem me perfarimin e tarifave te thirrjeve celulare dhe fikse si dhe te sasise se thirrjeve dhe kohezhtates se tyre.

- Megjithë bashkimi i Albtelecom me Eagle Mobile, pesha e Albtelecom (fiks dhe celular) në të ardhurat e tregut të komunikimeve elektronike është vetëm 24% në 2014 dhe më e vogël se Vodafone apo AMC.

III.2 Perkufizimi i tregjeve perkates me pakice

Në analizen e tregut pararendës në vitin 2013 AKEP, vlerësoi se tregjet perkatese në telefoninë fikse ishin keto:

- tregu i aksesit në rrjet publik telefonik nga vendndodhje fikse;
- tregu i thirrjeve telefonike të disponueshme për publikun nga vendndodhje fikse;

Referenca në analizat pararendëse në trajtimin e këtyre tregjeve ishte nga rekomandimi i KE, 2007/879/EC i 2007 si dhe kushtet e tregut Shqiptar. Në këto rekomandime, KE ka reduktuar numrin e tregjeve perkates të telefonisë fikse nga 6 në 1, duke lënë vetëm tregun e aksesit në rrjet publik telefonik nga vendndodhje fikse për pajtimtarët familjare dhe jo-familjare. Nderkohe KE në rekomandimin e vitit 2014 për tregjet perkates ka hequr nga lista e tregjeve për nderhyrje ex-ante edhe tregun me pakice të aksesit në rrjetet fiks.

Nga rezultatet e analizave të tregjeve me pakice të telefonisë fikse në vendet e BE-se, vihet re se deri në Maj 2015:

- në 5 vende nuk ka FNT në tregun e aksesit në rrjete telefonike nga vendosdhje fikse asnjë sipas rekomandimit 2007;
- në 4 vende nuk ka FNT në tregun me shumicë të origjinimit sipas rekomandimit 2007;
- në 23 vende nuk ka FNT për asnjë nga tregjet perkates të thirrjeve telefonike nga rrjete fikse.

Nga rezultatet e analizave të tregjeve me pakice të telefonisë fikse në disa vende (Vendet Antare/Kandidate dhe Potenciale për anëtarësim në BE)⁹, vihet re se deri në fund të maj 2015:

- Estonia në analizen e zhvilluar në fillim të vitit 2014, vendosi të nxjerre nga rregullimi tregun e pakicës të aksesit në rrjet publik telefonik nga vendndodhje fikse dhe tregun shumicës të origjinimit në rrjete fikse.
- Filanda nga analizat që ka kryer për tregun e origjinimit dhe të aksesit në rrjete publike fikse ka dalë në konkuzionin që këto tregje nuk plotësojnë asnjë nga tre kriteret për të nderhyrje ex ante.
- Rumania në analizen e zhvilluar në 2013 doli në konkluzionin që tregu i aksesit në rrjet publik telefonik nga vendndodhje fikse dhe tregun i origjinimit në rrjete fikse nuk përbejnë tregje të dyshuar për nderhyrje ex ante.
- Portugalia po ashtu si edhe dy shtete më sipër ka vendosur të derregulojë tregun me pakice të aksesit dhe telefonisë në rrjete fikse, por në ndryshim me shtetet më sipër tregun me shumicë të origjinimit e ka akoma nën rregullim.
- Kroacia ka perfunduar analizen e tregut të aksesit në PSTN (tregu 1/2007), por në ndryshim nga shtetet e sipërpermendur në perkufizimin e tregut ka përfshirë në këto tregje gjitha shërbimet e aksesit të komunikimeve elektronike nga rrjetet fikse. Në perfundim të analizës ky treg rezultoi të jetë i dyshuar për nderhyrje ex ante. Edhe

⁹ Sipas të dhënave të Cullen International Maj 2015

persa i perket tregut te origjinimit nga rrjete fikse testi tregoi qe ka operatore me FNT si rrjedhim eshte treg i dyshuar per nderhyrje ex ante.

- Islanda ne qershor te vitit 2013 vendosi masa rregulluese per tregun me pakice te aksesit te telefonise nga rrjete fikse dhe nder te tjera edhe detyrimin per akses ne nivel shumice. Persa i perket tregut me shumice te origjinimit masat rregulluese qe u vendosen nuk ndryshonin nga ato te analizes se vitit 2008, perseri ne kete treg u evidentuan operatore me FNT.
- Sllovenia ka te derregulluar tregun e pakices per telefonine dhe se fundmi ne prill te 2015 vendosi te nxjerre nga rregullimi edhe tregun e origjinimit ne rrjete fikse ose te quajtur ndryshe tregu 2 sipas rekomandimit 2007.
- Kosova nga periudha e analizes se fundit te kryer nga AKEP nuk ka pasur zhvillimve te kete aspekt. Ne fuqi jane vendimet e marra ne shkurt te 2012 ku tregut i aksesit ne rrjetet publike telefonike nga rrjete fikse, tregu i thirrjeve, tregut te origjinimit jane rregulluar ne nivel shumice dhe pakice.

Bazuar ne zhvillimet e tregut te telefonise fikse (seksioni III.1) dhe te tregut te komunikimeve elektronike ne teresi ne Shqiperi, rekomandimet e KE per tregjet perkates dhe pervojat ne vendet e BE-se, AKEP gjykon te arsyeshme te rishikoj vleresimin e perkufizimit dhe detajimit te tregjeve perkatese me pakice te telefonise fikse te kryer ne vitin 2013, ku AKEP arriti ne konkuzionin qe tregjet perkatese ne nivelin me pakice te justifikueshme per nderhyrje ex-ante dhe per t'u analizuar ishin:

- Tregu i aksesit ne rrjet publik telefonik nga vendodhje fikse (per pajtimtare familjare dhe jo –familjare);
- Tregu i sherbimeve publike telefonike te ofruara nga vendodhje fikseper pajtimtare familjare dhe jo –familjare).

Ne vijim edhe te analizes se tregut ne 2013, AKEP vlereson te fokusohet ne dy pyetjet me te rendesishme:

- A ka nevojte per perkufizim te tregjeve te vecante, akses dhe thirrje telefonike nga rrjete fikse, apo duhet te perkufizohet nje treg i vetem?
- A perfshihen thirrjet telefonike nga rrjetet celulare ne tregun e aksesit/thirrjeve telefonike nga vendndodhje fikse?

1. Aksesit dhe thirrjet telefonike nga vendndodhje fikse

AKEP ne analizen e tregut 2013 arriti ne perfundimin se duhet te kete dy tregje te ndryshem per aksesit dhe thirrjet telefonike nga vendndodhje fikse, bazuar edhe ne pervojen ne vendet e BE dhe konkluzionet e analizave te viteve 2007 dhe 2010. Megjithate nga analiza e kryer me siper per zhvillimevet ne tregun fiks vihet re se:

- Tregu Shqiptar nuk ka treguar interes per sherbimet e Z(P)B megjithese ato jane te disponueshme qe prej vitit 2010. Keto sherbime mundesojne qe nje perdorues te kete ofruet te ndryshem te aksesit dhe thirrjeve telefonike;
- LLU e plote qe mundeson ofrim te aksesit broadband dhe thirrjeve telefonike nuk eshte perdorur nga operatoret e tjere. Ky sherbim si edhe Z(P)B mundeson qe pervec aksesit broadband te kete edhe ofrim te thirrjeve nga ofruet i ndryshem nga operatori incumbent

- Shumica e operatoreve kryesore alternative dhe Albtelecom ofrojne paketa tarifore me pagese fikse mujore qe perfshin dhe thirrje telefonike ne pagese fikse;
- Perdorimi i paketave bundle (shporta sherbimesh) eshte rritur ndjeshem. Ne fundvitin 2014, 41% e perdoruesve te sherbimeve telefonike te Albtelecom perdornin paketa te integruara dyfishe dhe trefishe: Telefoni, Internet dhe TV.
- Shumica e ofruesve te thirrjeve telefonike nga vendndodhje fikse zoterojne rrjetin e tyre te aksesit per lidhje me perdoruesin fundor. Ne Shqiperi jane rreth 80 operatore alternative qe zoterojne rrjetin e vet te aksesit (kryesisht me linja bakri ne rrjetin e aksesit, por edhe me kabllor koaksioal dhe pa tela si p.sh. AMC) duke ofruar dhe thirrje telefonike per pajtimtaret e vet. Rrjetet kabllore kane zgjeruar ndjeshem zonat e ofrimit te sherbimit dhe operatori me i madh alternativ (Abcom) eshte operator kabllor me prezenca rrjeti ne disa zona gjeografike (7 nga 12 qarqe);

Per sa me siper, AKEP gjykon se bazuar ne zhvillimet e fundit te tregut dhe karakteristikat e telefonise fikse ne Shqiperi, **aksesi dhe thirrjet telefonike nga vendndodhje fikse jane pjese e te njejtit treg perkates.**

2. A jane aksesit/thirrjet nga rrjetet celulare ne te njejtin treg perkates me aksesit/thirrjet nga vendndodhje fikse?

Ne analizat pararendese perfshire edhe analizen e tregut ne 2013 eshte konkluduar qe aksesit dhe thirrjet nga vendndodhje te levizshme (celulare) nuk jane pjese e tregjeve te aksesit dhe thirrjeve dales nga vendndodhje fikse. Ne analize 2013 AKEP ka bere nje shqyrtim te detajuar te faktoreve qe ndikojne ose jo ne perfshirjen ose je te aksesit/thirrjeve celulare ne tregun perkates te aksesit/thirrjeve ne rrjetet fikse. Nder faktoret kryesore qe ndikuan ne mosperfshirje te tyre ne aksesin/thirrjet nga vendndodhje fikse ishin:

- *Diferenca e madhe e trafikut dales ne 2009-2012 shpjegohet edhe me rritjen dhe numrin shume me te madhe te perdoruesve celulare se numri i perdoruesve te Albtelecom qe aktualisht ne 2010-2011 ka pasur renie;*
- *Ecuria e trafikut te Albtelecom ne vitet 2007-2009 nuk ka ardhur ne renie, ndersa ne vitet 2010 dhe 2012 eshte vene re reduktim i trafikut dales. Megjithate kjo periudhe eshte shoqeruar edhe me reduktim te numrit te pajtimtareve te Albtelecom.*
- *Nje rol te madh ne rritjen e madhe te trafikut dales celular rezulton se ka luajtur rritja e konkurrences midis operatoreve celulare dhe reduktimi i ndjeshem i tarifave te operatoreve celulare.*
- *pavaresisht uljes se ndjeshme te tarifave ne telefonine celulare, perseri thirrjet nga telefonia fikse jane me te lira se thirrjet nga telefonia celulare, sidomos ne paketat standarte dhe kohet e fundit edhe ne paketat e tjera.*
- *Nje faktor i rendesishem ne vleresimin e kesaj lloj zevendesueshmerie, eshte fakti se sherbimet celulare konsumohen si pakete sherbimesh qe perfshin lloje te ndryshme thirrjesh (drejt destinacioneve te ndryshme si brenda rrjetit, jashte rrjetit dhe nderkombetare) dhe krahasimi i zevendesueshmerise se bazuar ne tarifa te llojeve te aktuara te thirrjeve celulare dhe fikse nuk do te ishte i plote.*

Nderkohe, KE ne rekomandimin e vitit 2014 per tregjet perkates ka shpjeguar midis te tjerave se megjithese ne nivel komunitar KE gjykon se aksesit/thirrjet celulare nuk jane ne te njetin treg perkates me aksesin/thirrjet nga rrjete fikse, ne disa vende kjo mund te gjykohet nga Autoritetet Rregullatore duke marre ne konsiderate faktore te tille si:

- Zhvendosjen e trafikut nga rrjete fikse drejt rrjet celulare
- Konvergjencen e cmimeve celulare dhe fikse;
- Nivelin e penetrimit te telefonise fikse dhe nivelin e penetrimit/mbulimit te rrjeteve celulare
- Konvergjencen e kohezgatjes mesatare te thirrjeve nga rrjete fikse dhe rrjete celulare

Nga analiza e kryer ne seksionin e meparshem III.1 AKEP ka evidentuar se:

- Diferenca midis trafikut dales nga rrjetet celulare dhe rrjetet fikse ka vazhduar te rritet ne 2012-2014, dhe ne 2014 thirrjet nga rrjetet fikse perbenin vetem 3% te thirrjeve nga rrjete celulare dhe fikse se bashku. Trafiku nga rrjetet celulare ka vazhduar te rritet ndjeshem ndersa trafiku nga rrjetet fikse ka vazhduar te reduktohet ndjeshem;
- Njekohesisht perdorimi mesatar i thirrjeve nga rrjete celulare eshte rritur ndjeshem, nderkohe qe ka rene ndjeshem perdorimi mesatar i thirrjeve nga rrjete fikse: Thirrjet nga rrjete fikse jane reduktuar nga 151 minuta ne muaj ne 81 minuta ne 2014, ndersa thirrjet nga rrjete celulare jane rritur nga 110 minuta ne muaj ne 2010 ne 172 minuta ne 2014.

Tabela III.9: Perdorimi mesatar mujor i thirrjeve nga rrjete fikse dhe rrjete celulare 2010-2014

	2010	2011	2012	2013	2014	Ndryshimi 2014/2010
Thirrje dales nga Rrjete fikse (Albtelecom)	151	116	106	94	81	-46%
Thirrje dales nga rrjete celulare (mesatare e 4 operatoreve)	110	130	152	156	172	+56%

- Ne 2012-2014 tarifat celulare kane vazhduar reduktimin dhe perdoruesit celulare paguajen mesatarisht 3.12 lek/minute thirrje nga rrjete celulare, qe eshte shume krahasueshme me tarifat nga rrjetet fikse. Pra tarifat celulare dhe fikse po konvergjne.
- Reduktim i ndjeshem i tarifave celulare vihet re edhe ne thirrjet nderkombetare te cilat tradicionalisht kane qene shume me te lira ne rrjetet fikse. Ky reduktim ka qene i konsiderueshem ne vitin 2014 (dhe aktualisht) dhe kjo ka cuar ne rritje me shume se 10 here te thirrjeve dales nderkombetare nga rrjete celulare ne periudhen 2010-2014.
- Norma e penetrimit te sherbimeve te telefonise fikse ne 2014 arriti ne 9%, ndersa per telefonine celulare ishte 119% per perdorues aktive dhe 172% sipas kartave SIM. Mbulimi me sinjal GSM per popullsi eshte mbi 99%.
- Kohezgatja mesatare e thirrjeve nga rrjete celulare per vitin 2014 ishte rreth 2 minuta ndersa rrjet fikse (Albtelecom) 2.5 minuta. Kjo tregon se kohezgatja e thirrjeve nga rrjete celulare eshte ne rritje dhe duke konvergjuar me kohezgatjen e thirrjeve nga rrjete fikse.

Per sa me sipër, AKEP gjykon se **Aksesi/thirrjet nga rrjetet celulare jane pjese e tregjeve perkates te aketit/thirrjeve nga vendndodhje fikse.**

Dimensioni gjeografik i shërbimeve të telefonisë fikse

Duke u bazuar në përfundimet e analizave pararendëse të telefonisë fikse dhe celulare, ku këto tregje u përcaktuan me dimension kombëtar, si dhe në faktin se nuk kanë ndodhur apo pritet të ndodhin ndryshime të tilla që të ndikojnë në ndryshimin e përfundimit për dimensionin gjeografik, AKEP gjykon se

Dimensioni gjeografik i tregut përkatës të aksesit në rrjet publik telefonik dhe thirrjeve telefonike nga vendndodhje fikse është kombëtar.

Perfundim:

Tregu përkatës me pakicë i shërbimeve telefonike nga vendndodhje fikse përfshin në një treg të vetëm përkatës:

- aksesin dhe thirrjet telefonike nga vendndodhje fikse të ofruara nga operatorët e rrjeteve fikse;
- aksesit/thirrjet nga rrjetet celulare janë pjesë e tregjeve përkatës të aksesit/thirrjeve nga vendndodhje fikse

III.3. Testi i tre kriterëve

Bazuar në përfundimin e seksionit III.2 dhe përfundimet e seksionit III.1, për shkak se tregu përkatës i përkufizuar me sipër nuk është as pjesë e listës së tregjeve përkatës të Rregullores së Analizës së tregut dhe as pjesë e rekomandimit të vitit 2014 të KE për tregjet përkatës, për këto treg duhet të kryhet testi i 3 kriterëve nëse është i justifikuar për nderhyrje ex-ante. Testi i tre kriterëve është përshkruar në Rregulloren (pika 4 e nenit 3) dhe është i njëjti me testin e rekomanduar nga KE dhe sipas këtij testi që një treg të përcaktohet nëse është treg i justifikueshëm për nderhyrje ex-ante, për këto treg duhet të plotësohen të tre kriteret e mëposhteme:

- 1. prezenca e barrierave të larta dhe jo-kalimtare të hyrjes ;*
- 2. një strukturë tregu e cila nuk ka tendencë për të shkuar në drejtimin të një konkurrence efektive brenda afatit kohor përkatës; dhe*
- 3. pamjaftueshmëria e ligjit të konkurrencës për të adresuar në mënyrë të përshtatshme dështimin e tregut të marrë në shqyrtim*

Direktivat dhe rekomandimet e KE për tregjet përkatës, e bëjnë të qartë se që një treg të jetë i justifikueshëm për nderhyrje ex-ante, duhet të realizohen të tre kushtet. Nëse edhe njëri prej tyre nuk realizohet atëherë tregu nuk mund të konsiderohet si treg i justifikueshëm për nderhyrje ex-ante.

- i. prezenca e barrierave të larta dhe jo-kalimtare të hyrjes*

KE në rekomandimin e vitit 2014 për tregjet përkatës dhe arsyetimin e këtij kriteri për tregun me pakicë të aksesit ka marrë në konsideratë midis të tjerave:

- ekzistencen e alternativave te tjera per akses ne rrjete fikse si nepermjet LLU, akses bitstream te cilat midis te tjerave mundesojne edhe ofrimin e thirrjeve nga vendndodhje fikse. Keto zhvillime reduktojne kostot e hyrjes ne kete treg per operatoret tjere.
- Tranzicioni i rrjeteve fikse PSTN ne rrjete IP, zhvillimet ne NGA, rritja e mbulimit me rrjete kabllore koaksiale, zhvillimet ne telefonine IP te menaxhuar. Efekti i ketyre zhvillimeve con ne uljen e barrierave per ofrim te thirrjeve telefonike.
- Konvergjenca e sherbimeve fikse dhe celulare dhe fakti qe ne disa vende aksesin ne sherbimet celulare eshet konsideruar zevendesues per sherbimet fikse. Edhe ne rastet kur sherbimet nuk konsiderohen ne nje treg perkates, KE citon se operatoret celulare mundet lehtesisht te hyjne ne tregun fiks nepermjet zgjidhjeve si 'Home Zones'

Bazuar ne perkufizimin e tregut perkates ne seksionin III.2 dhe zhvillimet e tregut ne III.1, AKEP gjykon se keta tre faktore plotesohen edhe ne Shqiperi:

- LLU dhe akses bitream jane dy masa rregullatore per Altelecom qe jane te disponueshme. Gjithashtu AKEP ka propozuar dhe procedura per thjeshtezimin e aksesit ne tubacione (Draft Rregullore per perdorimin e perbashket te infrastruktures pasive) per te reduktuar barriererat ne ndertimin e rrjeteve.
Nje operator alternativ e ka me te lehte te hyje ne treg shkalle-shkalle duke u zmadhuar duke u konsoliduar dhe duke krijuar rrjetin e vet. Nje operator alternativ duke kerkuar akses bitstream ose LLU me qellim ofrimin e broadband, relativisht shume lehte mund te zgjerohet lehtesisht edhe ne ofrimin e sherbimit te telefonise si ate te aksesit edhe ate te televizionit duke perdorur teknologji IP
- Altelecom ka bere migrimin e plote tashme ne rrjetin NGA si dhe rrjetet kabllore kane rritur mbulimin e tyre ne Shqiperi. Njekohesisht ne Shqiperi ekzistojne 80 operatore alternative me rrjetet e tyre te aksesit dhe qe kryesisht kane qene fillimisht ofrues te aksesit ne Internet.
- Te dhenat tregojne per nje konvergjenca te thirrjeve nga rrjete fikse dhe celulare, si dhe fakti qe AMC ofron sherbim GSM Fiks nepermjet rrjetit celular prej disa vitesh tashme, tregon se operatoret celulare nuk kane pengesa per tu futur ne ofrimin e sherbimeve nga vendndodhje fikse duke perdorur rrjetet e tyre celulare.

Per sa me siper, duke marre ne konsiderate qe faktoret e mesiperm pritet te forcohen akoma me shume ne te ardhmen e afatmesme, **Kriteri 1 nuk plotesohet.**

- ii. *nje strukture tregu e cila nuk ka tendence per te shkuar ne drejtimin te nje konkurrence efektive brenda afatit kohor perkates*

Persa i perket tendencave drejt nje konkurrence efektive te tregut te aksesit/thirrjeve telefonike nga vendndodhje fikse, bazuar ne masat aktuale rregullatore qe jane fuqi is LLU, bitstream, portabilitet numri fiks, dhe ne perfundimet e analizes se tregut celular (dhe masave te marra ne ne Analizen e fundit te tregut celular), si dhe masave te propozuara per tregjet me shumice ne kete analize tregu, AKEP gjykon se ky treg ka tendencen te shkoje drejt nje konkurrence efektive ne periudhe afat-mesme deri afat-gjate.

Duke u fokusuar ne kerkesen ne rritje te konsumatoreve per perdorim te paketave te sherbimeve te telekomunikacionit, parashikohet qe konkurenca ne kete treg te karakterizohet nga nje mbizoterim i fuqishem qe do te mbuloje aksesin dhe telefonine, sherbimin e broadbandit (paketa dyshe me telefoni+internet), sherbimin e televizionit (paketa trefishe me

telefoni+internet+IPTV) dhe shërbimet celulare (paketa katerfishe telefoni+internet+IPTV+ telefoni celulare).

Per me shume ndryshimi i sjelljes se konsumatoreve kundrejt shërbimeve te tjera te komunikimeve elektronike si ato celulare dhe shërbimeve te mesazheve po cojne ne nje rënie te kërkeses per shërbim telefonik fikse. Kete sjellje e vertetojne edhe te dhenat e sesksionit III.1 ku shihet qarte qe trafiku dales nga celulari ze pjesen me te madhe (97%) te trafikut te gjeneruar ne total. Gjitashtu edhe minutat mesatare te origjinuara nga nje pajtimtar i telefonise fikse jane me te ulta (me shume se dy here) se minutat e origjinuar nga nje perdorues i telefonise celulare.

Ne prani te ekzistences se nje numri te madh paketash ne treg, konvergences se shërbimeve celulare-fikse dhe portabilitetin e numrit eshte e disfavorshme per nje operator, qofte ky edhe operatori kryesor me pjese tregu relativisht te larte, te mund te silltet si i pavarur nga konkurrente dhe nga konsumatorët.

Pra persa arsyetuar me siper as **Kriteri 2 i testit nuk plotësohet**

iii. pamjaftueshmeria e ligjit te konkurrencës per te adresuar ne menyre te pershtatshme deshtimin e tregut te marre ne shqyrtim

Nga karakteristikat e shpjeguara me siper nuk ka te ngjare qe nje operator te kete aftesine te silltet ne menyre te pavarur nga konkurrentët dhe nga konsumatorët. Ne qofte se kjo ndodh, roli i ligjit te konkurrencës dhe nderhyrjet e AK vlerësohet te jete efektiv per te denuar sjelljet anti-konkurrense ne kete treg me pakice pa nevojë nderhyrje ex-ante me FNT ne treg

Per sa me siper, AKEP gjykon se **Kriteri 3 i testit nuk plotësohet**

Meqenese nga tre kriteret nuk plotësohet asnje prej tyre, ne perputhje me rregulloren e analizes se tregut dhe rekomandimet e KE, tregu me pakice i aksesit ne rrjet publik telefonik dhe thirrjeve telefonike nga vendndodhje fikse nuk plotëson testin e tre kriterëve dhe nuk konsiderohet si treg i justifikueshem per nderhyrje ex-ante.

IV. ANALIZA E TREGJEVE TE SHERBIMEVE ME SHUMICE: ORIGJINIMI, TRANZITIMI DHE TERMINIMI I THIRRJEVE NE RRJETET FIKSE

IV.1. Perkufizimi i tregjeve te interkoneksionit

Sherbimet ne nivelin me shumice jane sherbime te nevojshme per operatoret e rrjeteve fikse dhe celulare dhe ofruesit e sherbimeve qe te ofrojne sherbimet te telefonise perdoruesve fundore, pra ne nivelin me pakice. Ne perkufizimin e sherbimeve te telefonise fikse ne nivelin me pakice, qe behet ne kapitullin me pas, u be nje ndarje e ketyre sherbimeve ne akses dhe thirrje telefonike te disponueshme per publikun nga vendndodhje fikse. Ne nivelin me shumice sherbimet e nevojshme te operatoreve per te ofruar thirrje drejt rrjeteve te tjera jane origjinimi, terminimi dhe tranzitimi i thirrjeve te cilat jane elemente te nevojshme per te ofruar thirrje telefonike pajtimtareve te rrjeteve fiks, thirrje drejt pajtimtareve te rrjeteve fiks dhe per te vijuar thirrjet drejt ketyre pajtimtareve. Njekohesisht keto sherbime sherbejne si inpute edhe per ofrimin e thirrjeve nga rrjetet celulare drejt rrjeteve fikse.

Ne analizen pararendese te vitit 2013 AKEP ka bere perkufizimin e tregjeve perkates te terminimit, tranzitimit dhe origjinimit si me poshte

- **Tregu i terminimit te thirrjeve zanore ne rrjetin Albtelecom, sherbim i ofruar nga sipermarresi Albtelecom sh.a;**
- **Tregu i terminimit te thirrjeve zanore ne rrjetin publik alternativ fiks X¹⁰, sherbim i ofruar nga sipermarresi X sh.a;**
- **Tregu i origjinimit te thirrjeve zanore ne rrjetet fikse, sherbim i ofruar nga sipermarresit e rrjeteve publike fiks;**
- **Tregu i tranzitimit te thirrjeve zanore ne rrjetet fikse, sherbim i ofruar nga sipermarresit e rrjeteve publike fikse;**

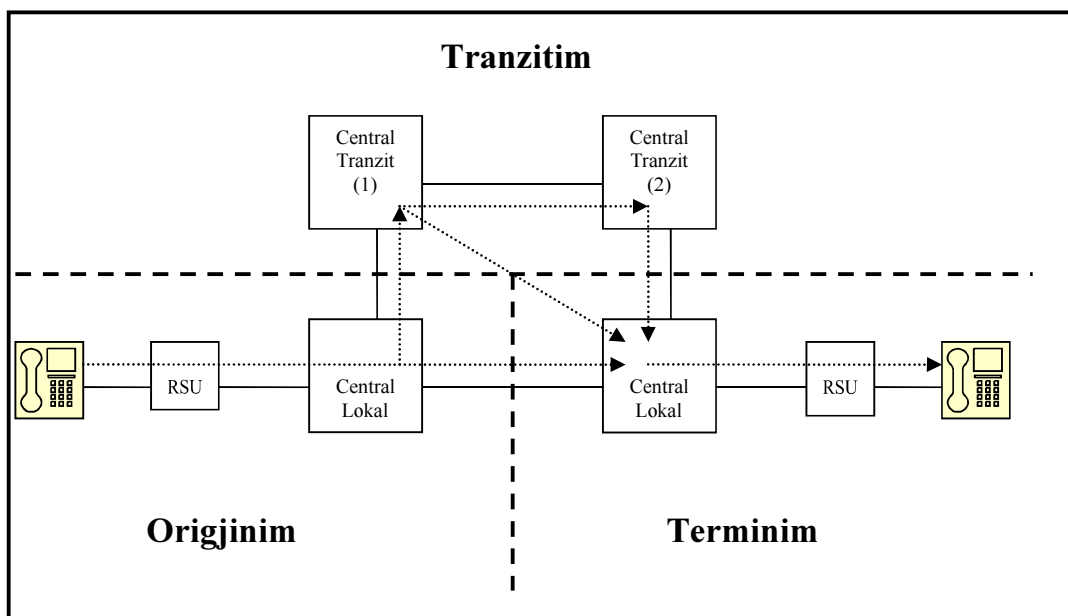
Dimensioni gjeografik i tregjeve te terminimit, origjinimit dhe tranzitimit te thirrjeve zanore eshte zona operimit (mbulimit me rrjet) te operatorit perkates ofrues te sherbimit(territori i Republikes se Shqiperise per Albtelecom).

Ne lidhje me segmentimin e tre sherbimeve terminim, origjinim dhe tranzitim AKEP ne analizat e meparshme te tregut ka dhene nje skeme ilustruese per kufijte/dallimin midis inputeve te terminimit/origjinimit dhe tranzitimit.

Figura IV.1: Skema e elementeve (inputeve) me shumice per realizimin e thirrjeve telefonike

---

¹⁰ Cdo sipermarres qe eshte pajisur me autorizim te pergjithshem nga AKEP per ofrimin e rrjeteve publike telefonike fikse dhe eshte aktiv ne treg.

Skema e mesiperme IV.1 paraqet elementet perberes te nje thirrje telefonike brenda rrjetit fiks. Ne rastet e interkonektimit me nje rrjet tjetër, operatori tjetër (fiks ose celular) ka nevoje per elemente te ndryshem ne varesi te pikes se interkonektimit dhe destinacionit (originim - per bartesit e thirrjeve) te thirrjeve ne rrjetin fiks. Rrjetet mund te interkonektohen per te terminuar dhe origjinuar thirrje midis njeri tjetrit ose drejt operatoreve te tjere (tranzitim). Skema e mesiperme i referohet me mire rastit te nje rrjeti PSTN. Me kalimin ne NGN ndodhin ndryshime ne hierarkine e rrjetit dhe menyren e komutimit te trafikut, pasi centralet lokale dhe RSU-te qe tregohen ne skeme eliminohen dhe zevendesohen nga MSAN (ne rastin e FTTN apo Albtelecom) dhe pika lidhje te MSAN-ve deri ne centralet softswich.

Procesi i migrimin ne NGN megjithese mund te kete efekt ne segmentet e vecanta te sherbimeve (lokal/njefish/dyfish) si dhe ne menyren e interkonektimit me SS7 apo IP, ai nuk ka impakt ne perkufizimin e tregjeve perkates te terminimit/tranzitimit/originimit te thirrjeve ne rrjete fikse, per sa kohe vazhdon modeli Calling Party Pays.

Gjate kesaj periudhe dhe viteve ne vijim nuk pritet te kete ndryshime qe mund te ndikojne ne menyren ndarjes se sherbimeve terminimin/originim dhe tranzitim. Ndryshimi i perkufizimit dhe numrit te segmenteve te ketyre sherbimeve eshte i nevojshem ne kushtet e rrjetit te ri NGN/NGA te Albtelecom, dhe AKEP ka nisur kete proces qe me analizen e meparshme (reduktimi i segmenteve nga 3 ne 2 dhe reduktimi i pikave te interkoneksionit te Albtelecom) dhe ndryshime te metejshme jane objekt i kesaj analize tregu. Ne kete periudhe nuk kane ndryshuar dhe nuk pritet te ndryshojne nje sere faktoresh qe ndikojne ne ndryshimin e konkluzioneve te meposhteme:

- ekzistojne tregje perkates te vecante per terminimin e thirrjeve ne cdo rrjet fiks: pra ofrimi nga secili operator rrjeti fiks i terminimit te thirrjeve ne rrjetin e vet;
- tregjet e originimi dhe tranzitimit perfshijne ofrimin e ketyre sherbimeve nga te gjithë operoret e rrjeteve fikse
- tregu perkates i terminimit te thirrjeve ne rrjetet fikse perfshin vetem terminimin e thirrjeve kombetare
- tregu perkates i tranzitimit te thirrjeve ne rrjetet fikse dhe terminimi ne rrjet fiks perfshin vetem tranzitimin dhe terminimin e thirrjeve kombetare
- tregu i originimit te thirrjeve perfshin dhe vet-ofrimin (self-supply).

Per nje diskutim me te detajuar per perkufizimin e tregjeve perkates te terminimit/tranzitimit/origjinimit te thirrjeve ne rrjetet fikse, lexuesi mund ti referohet dokumentave te Analizave te telefonise fikse 2010 dhe 2013, qe jane te publikuar ne faqen e Internetit te AKEP www.akep.al ne seksionin Konsultime te Perfunduara.

Nderkohe, bazuar ne perkufizimin e tregut me pakice dhe testin e 3 kriterave per tregun me pakice ne seksionin III.3, origjinimi i thirrjeve nga vendndodhje fikse duhet te perfshije edhe origjinimin e thirrjeve nga rrjete celulare dhe vetofrimin e tyre.

Per sa me siper, AKEP gjykon qe perkufizimi i tregjeve perkates te mos kete ndryshim nga analiza e tregut e vitit 2013, d.m.th. tregjet perkates te interkoneksionit ne rrjetet fikse jane:

- **Tregu i terminimit te thirrjeve zanore ne rrjetin Albtelecom, sherbim i ofruar nga sipermarresi Albtelecom sh.a;**
- **Tregu i terminimit te thirrjeve zanore ne rrjetin publik fikse te operatorit alternativ X, sherbim i ofruar nga sipermarresi X¹¹;**
- **Tregu i terminimit te thirrjeve zanore ne rrjetin publik AMC drejt numrave gjeografike te AMC (pajtimtareve AMC Fiks), sherbim i ofruar nga sipermarresi AMC sh.a.;**
- **Tregu i origjinimit te thirrjeve zanore nga vendndodhje fikse, sherbim i ofruar nga sipermarresit e rrjeteve publike fikse dhe celulare;**
- **Tregu i tranzitimit te thirrjeve zanore ne rrjetet fikse, sherbim i ofruar nga sipermarresit e rrjeteve publike fikse;**

Dimensioni gjeografik i tregjeve te terminimit, origjinimit dhe tranzitimit te thirrjeve zanore eshte zona operimit (mbulimit me rrjet) te operatorit perkates ofruar te sherbimit (territori i Republikes se Shqiperise per Albtelecom dhe operatoret celulare) .

Testi i 3 Kriterave per origjinimin dhe tranzitimin e thirrjeve nga vendndodhje fikse

Rekomandimi i KE 2014 ka te perfshire ne listen e tregjeve perkates vetem tregun e terminimit te thirrjeve ne nje rrjet fikse, dhe nuk ka perfshire tregun e origjinimit te thirrjeve si dhe tregun e tranzitimit te thirrjeve. Tregu i tranzitimit nuk eshte as pjese listes se tregjeve perkatese te Rregullores se Analizes se Tregut dhe Rekomandimit 2007 te KE, ku eshte bazuar Rregullorja e AKEP e amenduar ne vitin 2013. Bazuar ne percaktimet e Rregullores se Analizes se Tregut (neni 3, pika 4), AKEP duhet te kryejë testin e tre kriterave per tregun e tranzitimit dhe origjinimit te thirrjeve nga rrjete fikse.

Testi i tre kriterave eshte pershkruar ne Rregullore (pika 4 e nenit 3) dhe eshte i njejte me testin e rekomanduar nga KE dhe sipas ketij testi qe nje treg te percaktohet nese eshte treg i justifikueshem per nderhyrje ex-ante, per kete treg duhet te plotesohen te tre kriteret e meposhteme:

1.prezenca e barrierave te larta dhe jo-kalimtare te hyrjes ;

2.nje strukture tregu e cila nuk ka tendence per te shkuar ne drejtimin te nje konkurrence efektive brenda afatit kohor perkates; dhe

3.pamjaftueshmeria e ligjit te konkurrences per te adresuar ne menyre te pershtatshme deshtimin e tregut te marre ne shqyrtim

---

¹¹Lista e operatoreve alternative eshte dhene ne Aneks 1.

Direktivat dhe rekomandimet e KE per tregjet perkates, e bejne te qarte se qe nje treg te jete i justifikueshem per nderhyrje ex-ante, duhet te realizohen te tre kushtet. Nese edhe njeri prej tyre nuk realizohet atehere tregu nuk mund te kosniderohet si treg i justifikueshem per nderhyrje ex-ante.

1.prezenca e barrierave te larta dhe jo-kalimtare te hyrjes

Akses/origjinimi i thirrjeve nga rrjetet fikse konsiderohet si nje nga inputet me pak te replikueshme ne nivel me shumice se bashku me terminimin qe lejojne operatoret/ofruesit e sherbimeve te ofrojne thirrje telefonike fikse. Alternativa zevendesuese per akses/origjinimin per nje ofrues te sherbimeve ne tregun me pakice te telefonise fikse perfshijne ndertimin e rrjetit te aksesit ose marrjen me qira te lidhjes me pajtimtarin e rrjetit fiks si nepermjet LLU apo bitstream. Megjithate zhvillimet e ndodhura ne investimet ne rrjetet e aksesit nga operatoret alternative, kostoja e ndertimit te rrjeteve te aksesit eshte e konsiderueshme dhe nuk pritet te zvogelohet.

Bazuar ne perkufizimin e tregut me pakice dhe testin e 3 kritereve per tregun me pakice ne seksionin III.3, origjinimi i thirrjeve nga vendndodhje fikse duhet te perfshije edhe origjinimin e thirrjeve nga rrjete celulare dhe vetofrimin e tyre. Gjithashtu ne kushtet specifike te Shqiperisse ku rreth 80 operatore alternative kane investuar ne rrjetet e tyre fise, perfshire rrjetet e aksesit, mund te themi qe origjinimi i thirrjeve ne nivel me shumice nuk ndeshet me pengesa te larta jo-kalimtare.

Ne keto kushte AKEP gjykon se **testi i pare per akses/origjinimin e thirrjeve nga rrjete fikse nuk plotesohet.**

Per sa i perket tranzitimit te thirrjeve, AKEP ka konkluduar ne analizat e meparshem qe tranzitimi i thirrjeve nderkombetare nuk perben me treg te justifikueshem per nderhyrje ex-ante, ndersa tranzitimi i thirrjeve kombetare vazhdon te kete prezence te barrierave te larta te hyrjes ne treg. Ecuria e sherbimit te tranzitimit te thirrjeve kombetare tregon se disa operatore kane filluar te ofrojne tranzitim te thirrjeve kombetare. Megjithate, ne kushtet e zhvillimit te rrjeteve te telefonise fikse ne Shqiperi ku jane rreth 80 operatore me rrjetet e tyre, Albtelecom eshte i vetmi operator qe ka shtrirje kombetare dhe per shume operator eshte mundesia e vetme per te ofruar sherbime tranzitimi drejt rrjeteve te tjera kombetare, fikse dhe celulare. Operatoret e tjere fiks qe kane hyre ne kete treg kane mbulim te kufizuar dhe marredhenie me numer te kufizuar operatoresh, madje dhe keta tranzitues alternative kane nevojte per sherbimet e tranzitimit te Albtelecom per te vijuar thirrjet e grumbulluara drejt operatoreve te tjere kombetare. Ofrimi i sherbimit tranzit kombetar te plote (pa nevojte per tranzitim edhe me nje operator tjetere) kerkon lidhjen/interkonektimin me 80 operatore fiks te shperndare ne shume zona gjeografike ne Shqiperi dhe me secilin nga kater operatoret celulare.

Ne keto kushte AKEP gjykon se **testi i pare per tranzitimin e thirrjeve kombetare nga rrjete fikse plotesohet.**

2.Nuk ka tendence per te shkuar ne drejtimin te nje konkurrence efektive brenda afatit kohor perkates;

Ecuria e pjeseve te tregut te origjinimit te thirrjeve (vetem rrjetet fikse) si dhe te tranzitimit te thirrjeve kombetare tregon se keto tregje nuk kane shenja per tendence drejt nje konkurrence efektive, te pakten edhe per dy vitet e ardhshme. Nderkohe me perkufizimin e ri te tregut te origjinimit te thirrjeve, per perfshirjen edhe te origjinimit te thirrjeve nga rrjete celulare, ky treg rezulton te kete tendence te shkoje ne konkurrence efektive.

Ne keto kushte AKEP gjykon se **testi i dyte plotesohet per tranzitimin e thirrjeve kombetare nga rrjete fikse por nuk plotesohet per origjinimin e thirrjeve.**

3.pamjaftueshmeria e ligjit te konkurrences per te adresuar ne menyre te pershtatshme deshtimin e tregut te marre ne shqyrtim

Ne kushtet kur tregjet e origjinimit dhe tranzitimit shfaqin problemet e FNT dhe deshtime tregu, masat rregulluese per te adresuar keto probleme duhet te jene ex-ante dhe trajtimi nga AK i rasteve te vecanta nuk mund te zgjidhe problemet qe mund te vijne nga FNT ne keto tregje.

Ne keto kushte AKEP gjykon se **testi i trete plotesohet per origjinimin dhe tranzitimin e thirrjeve kombetare nga rrjete fikse.**

Per sa me siper, AKEP gjykon se:

- *te tre kriteret plotesohen per tregun perkates te tranzitimit te thirrjeve kombetare dhe ne kete menyre ky treg gjykohet i justifikueshem per nderhyrje ex-ante dhe analize per FNT.*
- *Per tregun e origjinimit te thirrjeve nuk plotesohen 2 kriteret dhe ne kete menyre ky treg nuk gjykohet i justifikueshem per nderhyrje ex-ante.*

IV.2. Analiza per FNT e tregjeve te interkoneksionit

1. Terminimi i thirrjeve ne rrjetet fikse

Per te analizuar ekzistencen apo jo te fuqise se ndjeshme ne treg, neni 33 percakton nje sere kriteresh qe duhet te merren ne konsiderate. Sipas perkufzimit te tregjeve perkates te terminimit te thirrjeve ne rrjetet fikse, çdo operator fiks eshte monopolist ne ofrimin e sherbimit te terminimit te thirrjeve ne rrjetin e vet, dhe mund te konkludohet se secili prej tyre ka FNT. Megjithate, terminimi i thirrjeve eshte nje sherbim i cili i ofrohet operatoreve te tjere te rrjeteve, dhe per te arritur ne perfundimin se nje operator ka FNT, qe do te thote aftesi ndikuese ne percaktimin e cmimit te ketij sherbimi pavaresisht operatoreve te tjere apo konsumatoreve, eshte e rendesishme te analizohen edhe disa faktore te tjere qe ndikojne ne kete aftesi ndikuese.

Ne Analize 2013 AKEP arriti ne konkluzionin se Altelecom dhe te gjithe operatoret alternative, perfshire AMC jane operatore me FNT ne terminimin e thirrjeve ne rrjetet e tyre:

- Altelecom sh.a. permbush kushtet per t'u shpallur sipermarres me FNT ne tregun e terminimit te thirrjeve drejt pajtimtareve te rrjetit fiks Altelecom;
- Sipermarresi X permbush kushtet per t'u shpallur sipermarres me FNT ne tregun e terminimit te thirrjeve drejt pajtimtareve te rrjetit fiks alternativ X;
- Sipermarresi AMC sh.a. permbush kushtet per t'u shpallur sipermarres me FNT ne tregun e terminimit te thirrjeve drejt pajtimtareve te AMC Fiks

AKEP si edhe ne analizat e meparshme per terminimin e thirrjeve (ne rrjete fikse dhe celulare) edhe ne kete analize ka trajtuar faktoret/kriteret e konsideruar me te rendesishem si pjeset e tregut, fuqia kundervepruese e bleresve te sherbimit dhe tarifimi i sherbimit te terminimit

Pjeset e Tregut

Kontrolli 100% i rrjetit terminues nga secili ofruer i sherbimit te terminimit te thirrjeve ne rrjetin e tij, perben ne kete menyre edhe 100% pjese tregu, duke e identifikuar si monopolist ne ofrimin e ketij sherbimi. Ky percaktim mbi pjesen e tregut ne masen 100% nga secili

operator i telefonise fikse ruan te njejten linje arsyetimi te perdorur edhe ne analizat pararendese. Pjesa e tregut te terminimit te thirrjeve drejt abonenteve te rrjetit nuk varet nga madhesia e rrjetit, pasi pavaresisht madhese apo numrit te pajtimareve ne rrjet, secili operator eshte monopolist ne ofrimin e terminimit te thirrjeve drejt aboneteve te vet.

Pjesa e tregut prej 100% qe secili operator ka ne terminimin e thirrjeve ne rrjetin e tij, nuk pritet te ndryshoje pasi nuk ka as alternative teknike per zevendesimin e tij:

- Teknikisht nuk ka asnje mundesi per terminimin e thirrjeve nga nje rrjet A ne nje rrjet B pa nderveprimin e operatorit qe zoteron pajtimtaret drejt te cileve eshte destinuar thirrja.
- Barrierat e natyres teknike jane te paevitueshme per te mundesuar sherbimin e terminimit te nje rrjeti tjeter ne mungese te koordinimit dhe gjetjes se nje vije sjellje te perbashket ne negociatat qe mund te zhvillohen.

Percaktimin si monopolist ne ofrimin e sherbimit te terminimit te thirrjeve per cdo operator te telefonise fikse e gjejme edhe nga perkufizimi i tregjeve perkates te identifikuar ne kapitullin II, sipas te cilit cdo operator fiks eshte monopolist ne ofrimin e sherbimit te terminimit te thirrjeve ne rrjetin e vet, dhe mund te konkludohet se secili prej tyre ka FNT. Megjithate, terminimi i thirrjeve eshte nje sherbim i cili i ofrohet operatoreve te tjere te rrjeteve, dhe per te arritur ne perfundimin se nje operator ka FNT, qe do te thote aftesi ndikuese ne percaktimin e cmimit te ketij sherbimi pavaresisht operatoreve te tjere apo konsumatoreve, kjo e percakton si te rendesishme te analizohen edhe disa faktore te tjere.

Fuqia Kundervepruese dhe konkurrenca e mundshme ne tregun e terminimit

Ne Analize 2013 u arrit ne konkuzionin qe edhe operatoret alternative aktive ne treg, ashtu si Albtelecom, plotesojne kriteret per FNT ne kete treg. Nepermjet rregullimit me status me FNT AKEP percaktoi tarifet e operatoreve ne treg per terminimin e thirrjeve ne rrjetet e tyre. Nga praktika shume vjecare e marredhenieve midis operatoreve per negociatat per percaktimin e tarifave te terminimit me marreveshje komerciale rezultoi ne probleme te cilat jane evidentuar ne analize 2013. Operatoret kane percaktuar tarifet gjate kesaj kohe ne nivelet maksimale te percaktuara nga AKEP dhe nuk eshte vene re qe te jene percaktuar tarifa me te uleta se nivelet maksimale per shkak te fuqise kundervepruese te operatoreve.

Per sa i perket konkurrences se mundshme, per terminimin e thirrjeve ne rrjetet fikse (dhe celulare) eshte arritur tashme ne konkluzionin se per shkak te karaktersitikave teknike te ofrimit vetem nga operatori i rrjetit perkates te terminimit, ofrimi i ketij sherbimi nga secili operator nuk ndeshet me konkurrenca te mundshme ne treg per ofrim nga operatore te tjere te ndryshem nga operatori i pajtimatrit ku perfundon thirrja telefonike.

Ecuria e tarifave te terminimit ne rrjetet fikse

Në dokumentin e Analizes së tregut të telefonisë fikse, miratuar më 30.07.2013, dhe me vendimet përkatëse të FNT (30-31.07.2014), AKEP ka miratuar nivelin e tarifave të terminimit, tranzitimit dhe origjinimit për Albtelecom dhe tarifet e terminimit për operatorët alternativë fiks, përfshirë AMC për AMC fiks, të përcaktuar me FNT. Nepermjet vendimeve te vitit 2013, AKEP vendosi midis te tjerave:

- Reduktimin e segmenteve te terminimit/origjinimit ne rrjetin Albtelecom nga 3 ne 2, duke bashkuar terminimin ne segment lokal me terminimin ne segment njefish (rajonal);
- Reduktimin e segmenteve e tranzitimit nga 2 ne 1;
- Reduktimin e tarifave te terminimit/origjinimit/tranzitimit te Albtelecom;
- Percaktimin me FNT edhe te Operatoreve Alternative (77) dhe AMC per AMC Fiks, duke vendosur nen-kontroll edhe tarifet e terminimit ne rrjetet e ketyre opertaoreve;

- Reduktimin e tarifës për thirrje.

Tarifat e përcaktuara në këto vendime dhe afatet kohore të aplikimit të tyre janë dhënë në tabelat e mëposhtme.

Tabela IV.1: Vlerat e tarifave të terminimit/originimit/tranzitimit në Albtelecom 2013-2015

	1.09.2010	Faza I 1.01.2014	Faza II 1.09.2014- deri në një Vendim tjetër të AKEP
Terminim – Originim (lek/minute)			
Lokal	1.50	1.34	1.19
Njëfish	2.50	1.34	1.19
Dyfish	3.50	2.68	1.85
Tranzitim (lek/minute)			
Njëfish	1.50	1.71	1.32
Dyfish	2.50	1.71	1.32
Tarife për thirrje	0.83	0.53	0.38

Shënim: Tarifat janë pa TVSH.

Tabela IV.2: Vlerat maksimale të tarifave të terminimit në rrjetet e operatoreve alternative fikse 2013-2015

	1.09.2010	Faza I 1.01.2014	Faza II 1.09.2014- deri në një Vendim tjetër të AKEP
Tarifa lek/minute			
Lokal	1.5-1.95	1.50	1.34
Mesatare-Njëfish/dyfish	2.5-3.25/3.5	2.42	1.77
Tarifë fikse për thirrje (lek/thirrje)	0.83	0.53	0.38

Shënim: Tarifat janë pa TVSH.

Tabela IV.3: Vlerat maksimale të tarifave të terminimit në rrjetin AMC për thirrjet drejt AMC Fiks 2013-2015

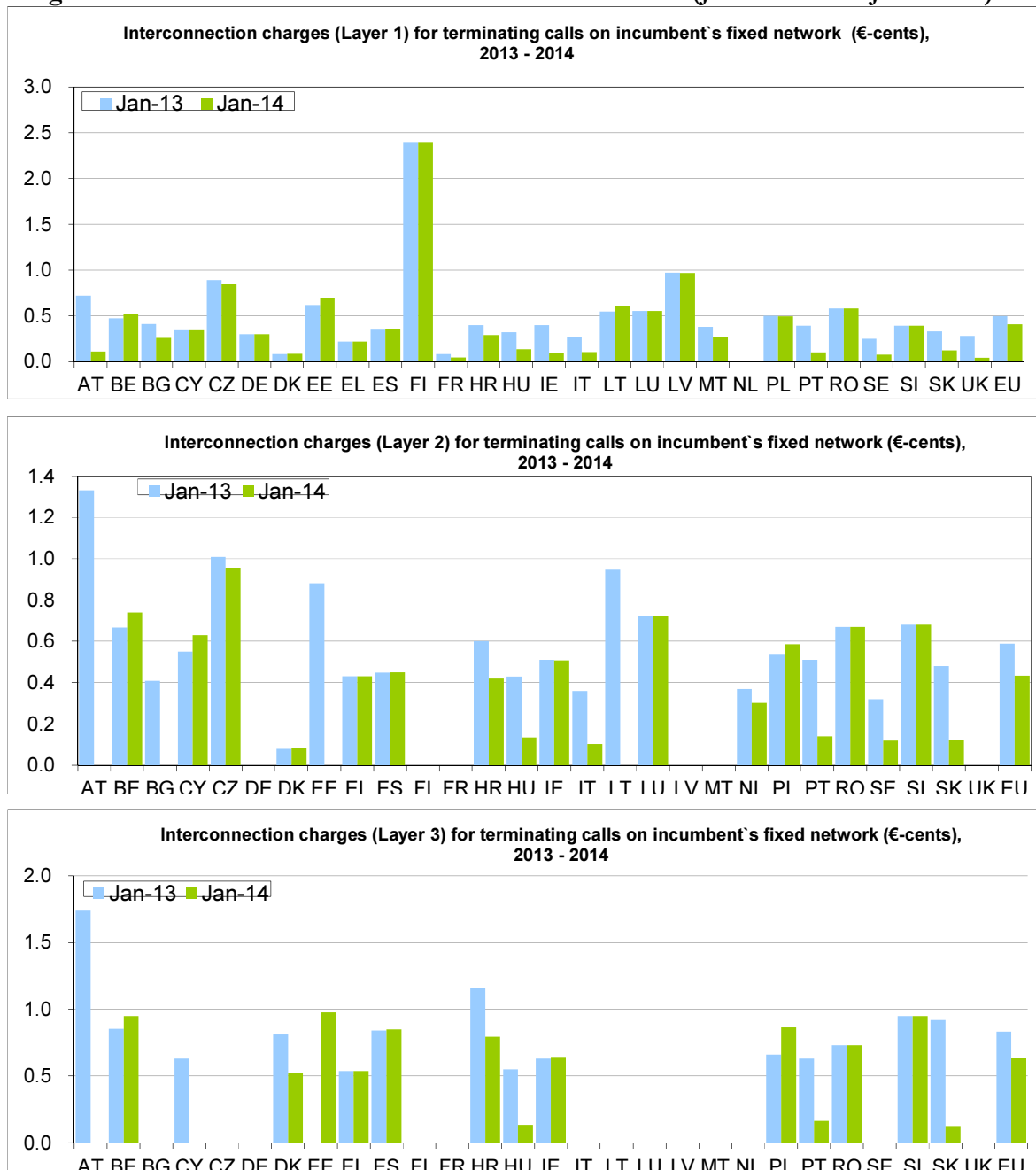
	1.09.2010	Faza I 1.01.2014	Faza II 1.09.2014- deri në një Vendim tjetër të AKEP
Terminimi lek/minute	1.50 ose 2.5	1.34	1.19
Tarifë fikse për thirrje		0.53	0.38

Shënim: Tarifat janë pa TVSH.

Tarifat mesatare në vendet e BE të publikuara nga KE

Të dhënat e publikuara nga KE në lidhje me tarifat e aplikuara në 27 vendet anëtare të BE deri më 1 Janar 2014, janë paraqitur në Figurë 1, më poshtë sipas tre segmenteve që aplikohen normalisht për terminimin e thirrjeve në rrjetet fikse.

Figura IV.1: Tarifat mesatare të terminimit në vendet e BE (Janar 2013 dhe Janar 2014)

Burimi: EC Digital Agenda (Financial indicators fixed and mobile 2014)

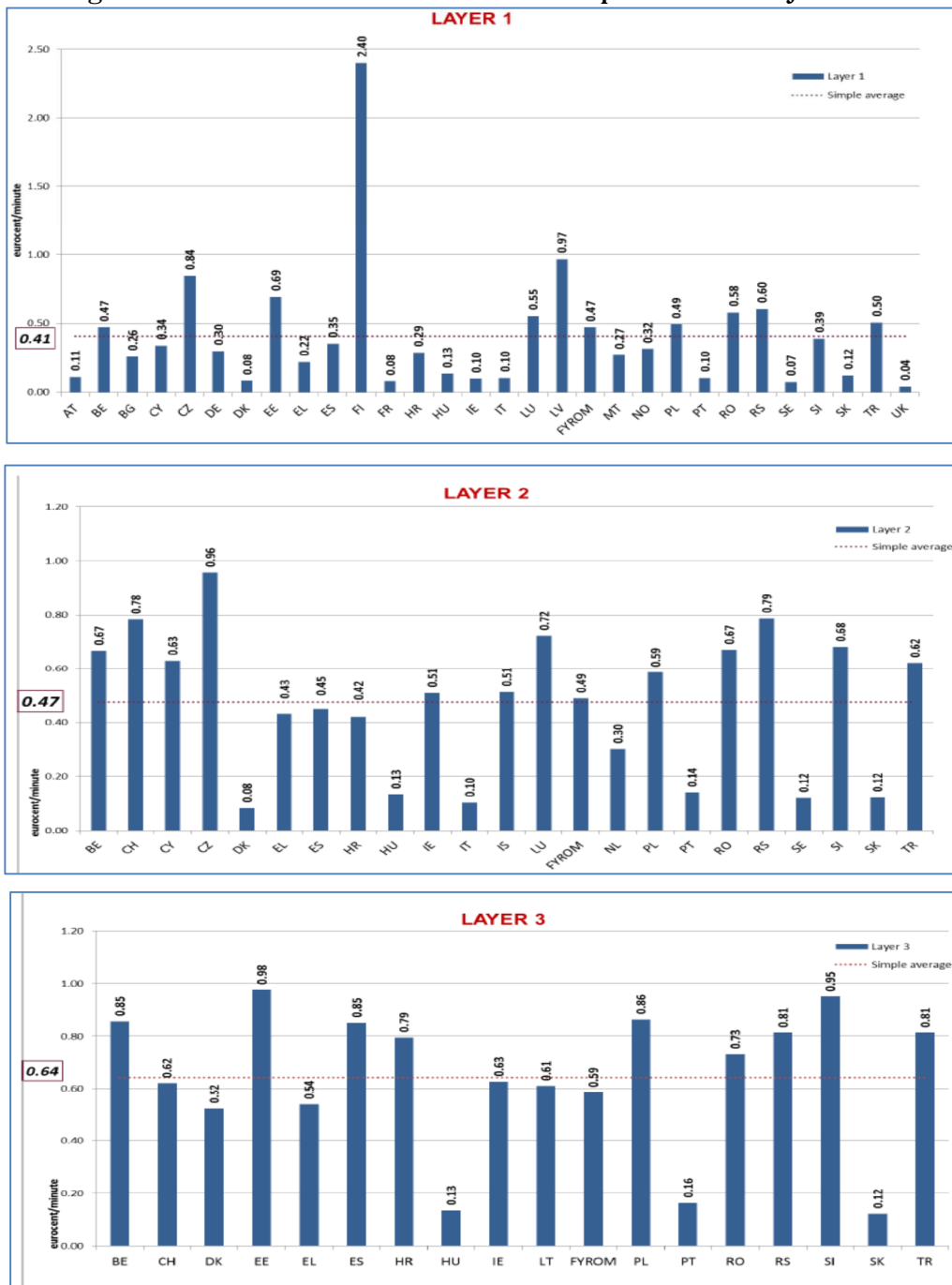
Tarifa mesatare në vendet e BE në Janar 2014 sipas 3 segmenteve ishte:

- 0.41 eurocent/minutë për segmentin 1 (local)

- 0.43 eurocent/minutë për segmentin 2 (rajonat apo njëfish)
- 0.63 eurocent/minutë për segmentin 3 (kombëtar apo dyfish)

BEREC (më parë ERG) kryen publikime periodike të tarifave mesatare të terminimit të thirrjeve në rrjetet fikse. Publikimet janë cdo gjashtë muaj dhe publikimi më i fundit paraqet situatën e tarifave të terminimit në Janar 2014 në 34 vende Evropiane. Në këtë listë përfshihen 27 vendet anëtare të BE plus 7 vende të tjera Evropiane, përfshirë disa vende me status kandidat për anëtar në BE. Figura e mëposhtme paraqet tarifën e terminimit në rrjetet fikse sipas 3 segmenteve më 1 Janar 2014.

Figura IV.2: Tarifat mesatare të terminimit sipas vendeve në Janar 2014

Sipas të dhenave të mësipërme tarifa mesatare në vendet e BEREC në Janar 2014 sipas 3 segmenteve ishte:

- 0.41 eurocent/minutë për segmentin 1 (local)
- 0.47 eurocent/minutë për segmentin 2 (rajonar apo njëfish)
- 0.64 eurocent/minutë për segmentin 3 (kombëtar apo dyfish)

Vihet re se tarifat mesatare në vendet e BE dhe BEREC janë shumë të përafërta dhe pa ndryshime të ndjeshme sipas të 3 segmenteve.

Tarifat aktuale te terminimit ne Shqiperi jane reduktuar ne baze te vendimeve te AKEP dhe jo per shkak presionit konkurrues me te cilin ndeshen operatoret apo faktore te tjere si fuqia kundervepruese. Tarifat e terminimit jane percaktuar ne nivelet maksimale te lejuara nga AKEP dhe nuk ka pasur tendenca per percaktim te tarifave poshte ketyre niveleve. Tarifat aktuale te terminimit ne rrjetet fikse jane reduktuar ndjeshem ne dy vitet e fundit, por ende jane shume me te larta se tarifat mesatare ne vendet e BE. Ne mungese te rregullimit ex-ante me statusin me FNT operatoret do te mund te tarifonin tarifa mbi nivelet e rregulluara dhe vlera te ndryshme per operatore te ndryshem (diskriminim).

Perfundime mbi FNT ne tregjet e terminimit:

Bazuar ne perfundimet e ketij seksioni, AKEP vlereson se Altelecom dhe te gjithë operatorët alternative, perfsjire AMC jane operatore me FNT ne terminimin e thirrjeve ne rrjetet e tyre:

- *Altelecom sh.a. permbush kushtet per t'u shpallur sipermarres me FNT ne tregun e terminimit te thirrjeve drejt pajtimtareve te rrjetit fiks Altelecom;*
- *Sipermarresi X permbush kushtet per t'u shpallur sipermarres me FNT ne tregun e terminimit te thirrjeve drejt pajtimtareve te rrjetit fiks alternativ X;*
- *Sipermarresi AMC sh.a. permbush kushtet per t'u shpallur sipermarres me FNT ne tregun e terminimit te thirrjeve drejt pajtimtareve te AMC Fiks;*

Lista me operatorët alternative (te referuar me siper si Sipermarresi X) te propozuar per status me FNT per terminimin ne rrjetet e tyre eshte dhene ne Aneks 1 te ketij dokumenti te analizes. Lista eshte hartuar duke u bazuar ne te dhenat e Rregjistrimit te Autorizimit te pergjithshem si dhe te dhenat e rregjistrimit te Autorizimit Individual per sipermarresit e pajisur me numeracion gjeografik Fiks deri me 30.03.2015. Pra sipermarresit qe percaktohen me FNT jane sipermarresit qe kane njoftuar per ofrim rrjeti publik telefonik fiks (rrjet publik fiks dhe telefoni fikse) sipas te dhenave te Rregjistrimit te AP dhe qe njekohesisht jane pajisur me numeracion gjeografik fiks deri me 30.03.2015.

2. Tranzitimi i thirrjeve ne rrjetet fikse

Tranzitimi i thirrjeve sherben per te lidhur dy rrjete qe nuk kane lidhje direkte me njeri-tjetrin apo kur kjo lidhje direkte nuk konsiderohet ekonomike nga palet. Per tranzitimin e thirrjeve kombetare Altelcom aktualisht eshte operator me FNT dhe tarifat e tranzitimit kontrollohen dhe rregullohen nga AKEP. Sherbimi i tranzitimit kerkohet nga operatorët e rrjeteve fiks per te kompletuar thirrjet telefonike te perdoruesve te tyre drejt rrjeteve te tjera (jo te interkonektuar direkt). Ne analizat pararendese AKEP ka dhene perkufizmin e ketij sherbimi bazuar ne RIO-n e publikuar nga Altelecom dhe gjithashtu ka percaktuar edhe tarifen maksimale per tranzitim te Altelecom, e cila qe prej dates 01.09.2014 vazhdon te jete e njete per te dyja segmentet ne vleren 1.32 leke/minute (pa TVSH).

Pjeset e tregut

Per te vleresuar fuqine e ndjeshme ne kete treg si edhe ne tregjet e tjere faktor i rendesishem eshte pjesa e tregut. Edhe ne analizat pararendese ky treg ne kushte e Shqiperise ka rezultuar te dominohet nga Albtelecom. Gjate analizave jane dhene fakte dhe shpjeguar edhe pasoje e kujt eshte kjo dominance.

Ne dy vitet e fundit, pas ndryshimeve ligjore ne lidhje me sherbimin e tranzitimit gjenden edhe operatore te tjere qe mundesojne kryerjen e ketij sherbimi edhe pse kryesisht eshte i perqendruar si tranzit lokal dhe me pak i fokusuar ne segmente te tjera te tranzitimit (rajonal apo kombetar). Bazuar ne te dhenat e evidentuara per sherbimin e tranzitimit kombetar nga Albtelecom dhe OA per vitet 2010-2014, rezulton qe pjesa e tregut te Albtelecom eshte reduktuar nga 95% ne 2010 ne 70% ne 2014, por me oshilacione te ndjeshme ne periudhen 2012-2014.

Tabela IV.4: Trafiku kombetar i tranzituar nga Albtelecom dhe OA (2010-2014)

	2010	2011	2012	2013	2014
Albtelecom	95%	87%	62%	88%	70%
OA	5%	13%	38%	12%	30%

Pas heqjes se barrierave ligjore ne ofrimin e sherbimit te tranzitimit te thirrjeve kombetare, rezulton qe ne kete treg aktualisht jane futur edhe operatore te tjere alternative, te cilet ne total kane mundur te rrisin pjeset e tyre te tregut. Kjo rritje vleresohet te kete ardhur nga zgjerimi i zonave te mbulimit te operatoreve alternative. Megjithatë renien e pjeses se tregut, Albtelecom vazhdon te kete nivel te larte prej 62-70% pjese tregu per tranzitimin e thirrjeve kombetare. Oshilacionet ne pjeset e tregut per tranzitimin e thirrjeve kombetare tregojne se operoret alternative nuk kane krijuar ende sherbim te qendrushem tranziti kombetar.

Barriera per hyrjen ne tregun e tranzitit kombetar

Pavaresisht heqjes se barrierave ligjore dhe ndryshimeve te ndodhura faktoret kryesore nuk kane ndryshim esencial nga analiza pararendese. Vazhdon te ekzistojne pengesa per hyresit e rinj ne kete treg duke nisur qe nga investimet me maturim afatgjate dhe si pasoje e kesaj dhe zgjerimi ne zonat e mbulimit has pengesa per te cilat jemi ndalur me gjate ne analizen 2013. Megjithatë heqjen e barrierave ligjore per hyrjen ne tregun e tranzitimit te thirrjeve, gje e cila reflektohet edhe nga rritja e numrit te ofruesve te ketij sherbimi dhe rritja e pjeses se tregut te tyre, perseri ky treg ndodhet nen efektin e barrierave te rendesishme me natyre ekonomike, pasi mbulimi me infrastrukturen e nevojshme te territorit kombetar apo edhe zona te konsiderueshme per ofrimin e ketij sherbimi, kerkon investime te medha. Vazhdon te jete prezente ekzistenca e operatoreve alternative me mbulim te kufizuar gjeografik qe e kane te nevojshme sherbimin e tranzitimit nga Albtelecom per t'iu ofruar pajtimtareve te tyre nje sherbim telefonik ne pakice me mbulim jashte mundesive qe iu ofron rrjeti i tyre. Duke marre parasysh sasine qe duhet investuar dhe faktoret vendas qe ndikojne ne normen e kerkuar te kthimit ndaj ketij investimi mund te mendojme se eshte e veshtire per kapacitet qe kane shumica e operoret alternative te zgjerojne mbulimin gjeografik ne gjithe Republiken e Shqiperise. Megjithatë disa nga keta operatore kane pasur tendenca positive ne kete drejtim sic edhe eshte evidentuar ne analizen pararendese, perseri mbulimi i tyre vazhdon te jete me i vogel se ai i Albtelecom. Nje faktor i tille, vazhdon ti krijoje avantazh konkurrues Albtelecomit si operatori kryesor dhe vazhdon te mbaje poziten dominuese te tij ne kete treg.

Fuqia Kundervepruese

Ne mungese te nderhyrjes rregullatore per te rregulluar sherbimin e tranzitit kombetar, aftesia qe operatori Albtelcom te demonstroje dominancen e tij do te ishte e padiskutueshme, kjo pasi mundesia qe zbehja e dominances se Albtelcom ne kete treg te vinte si rezultat i fuqise kundervepruese nga palet blerese te ketij sherbimi do te ishte relativisht e vogel. Per rrjedhoje ky faktor do te ishte ne disavantazh te konkurrences efektive ne kete treg

Konkluzioni per tregun e tranzitit kombetar

Pas vleresimit te pjeses se tregut per Albtelcom dhe OA, rezulton se megjithese niveli i pjeses se tregut te Albtelcom eshte reduktuar ndjeshem ne 2012-2014, ai eshte ende i larte ne 70% dhe avantazhet e Albtelcom ne madhesine e rrjetit (mbulim dhe prezence gjeografike) ne raport me operatoret e tjera fiks, numri i larte i operatoreve alternative me prezence te kufizuar gjeografike, rrisin aftesine dominuese te Albtelcom ne kete treg.

Nga vleresimi i faktoreve te fuqise kundervepruese te bleresve te ketij sherbimi, si dhe vleresimeve mbi mundesite e zhvillimit te konkurrences ne kete treg, prezences se barrierave te hyrjes ne kete treg etj, AKEP gjykon se :

Albtelcom sh.a. permbush kushtet per t'u shpallur sipermarres me FNT ne tregun perkates te tranzitimit kombetar te thirrjeve.

V. MASAT RREGULLUESE PER OPERATORET ME FNT

Ne baze te analizes se kryer per tregjet e telefonise fikse, rezulton se:

- **Sipermarresi Albtelecom sh.a** vleresohet se permbush kushtet per t'u shpallur me FNT ne tregjet perkates te meposhtem:
  - *Tregu me shumice i terminimit te thirrjeve ne rrjetin publik telefonik Albtelecom te ofruar nga vendndodhje fikse.*
  - *Tregu me shumice i sherbimit tranzit kombetar ne rrjetet telefonike publike te ofruara nga vendndodhje fikse.*
- **Sipermarresi X** i rrjetit alternativ X vleresohet se permbush kushtet per t'u shpallur me FNT ne tregun e shumices te terminimit te thirrjeve zanore ne rrjetin e tij, konkretisht ne tregun:
  - *Tregu me shumice i terminimit te thirrjeve ne rrjetin publik telefonik te operatorit X te ofruar nga vendndodhje fikse.*
- **Sipermarresi AMC** vleresohet se permbush kushtet per t'u shpallur me FNT ne tregun e shumices te terminimit te thirrjeve zanore ne rrjetin e tij, konkretisht ne tregun:
  - *Tregu me shumice i terminimit te thirrjeve ne rrjet publik telefonike AMC drejt numrave gjeografike te ofruara nga vendndodhje fikse (per pajtimtaret e AMC Fiks).*
- Tregjet perkates te meposhtem:
  - *Tregu i aksesit ne rrjet publik telefonik nga vendndodhje fikse (per pajtimtare familjare dhe jo –familjare);*
  - *Tregu i sherbimeve publike telefonike te ofruara nga vendndodhje fikse per pajtimtare familjare dhe jo –familjare).*
  - *Tregu me shumice i origjinimit te thirrjeve ne rrjetin telefonik publik te ofruara nga vendndodhje fikse .*

per te cilat Sipermarresi Albtelecom sh.a u vleresua me FNT ne analizen e tregut ne vitin 2013, kane ndryshime ne perkufizimin e tyre dhe nuk plotesojne testin e 3 kriterëve, d.m.th nuk vleresohet te jene me tregje perkates te justifikuar per nderhyrje ex-ante, dhe ne kete menyre Albtelecom nuk gjykohet te kete me FNT ne keto tregje.

Pika 2 e Nenit 34 te ligjit 9918, percakton midis te tjerave se *nëse AKEP-i përcakton se një ose disa sipërmarrës kanë fuqi të ndjeshme në treg, në tregun përkatës, pra nuk ka konkurrencë efektive, atëherë ajo vendos ndaj tyre një, disa ose të gjitha detyrimet e veçanta të nevojshme, të cilësuar në nenet 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45 e 56 të këtij ligji.*

Pika 3, Neni 34 i Ligjit 9918 dhe pika 5 e nenit 3 te Rregullores se Analizes se Tregut, percaktojne midis te tjerave se: *Në qoftë se AKEP gjatë analizimit dhe përcaktimit të një tregu arrin në përfudimin se, ky treg nuk plotëson një nga kriteret e referuara në piken 4 të këtij neni, AKEP nuk vendos detyrime rregullatore në këtë treg ose anullon detyrimet rregullatore ekzistuese, sipas parashikimeve të ligjit nr. 9918.*

Per sa me siper rezulton se tregjet perkates ne te cilat ka operatore me FNT jane tregjet e terminimit te thirrjeve ne rrjetet individuale te telefonise fikse si dhe tregu i tranzitimit te

thirrjeve kombetare ne rrjetet fikse. AKEP ne analizat e meparshme ka evidentuar problematiken e FNT ne keto tregje dhe problematika e tregut te terminimit ne rrjetet fikse eshte tashme e miretrajtuar pasi ato jane probleme standarde qe do te ekzistonin ne kushte e mos-rregullimit ex-ante:

- refuzimi per te dhene akses ne rrjet per sherbimet e interkoneksionit;
- vonesat per dhenien e aksesit;
- mosdhenie e informacionit;
- aplikimi i kushteve diskriminuese midis operatoreve te ndryshem;
- aplikimi i kushteve te padrejta ne marreveshje interkoneksioni.

Seksionet e meposhteme permbajne propozimet e AKEP per detyrimet e operatoreve me FNT, duke u fokusuar ne rregullimin e tarifave te terminimit dhe tranzitimit, si dhe heqjen e detyrimeve per tregjet e de-rregulluara.

V.1. Masat rregullatore per tregjet me shumice te interkoneksionit

1. Masat rregullatore te propozuara per Albtelcom

AKEP gjykon se problemet e tregjeve me shumice nga FNT e Albtelcom per terminimin dhe tranzitimin e thirrjeve kombetare ruajne te njejten natyre me problemet e identifikuara nga analize 2013, keshtu qe ndaj operatorit me FNT Albtelcom propozohet qe detyrimet aktuale (pervec detyrimit per Z(P)B qe ishte detyrim per FNT ne tregjet me pakice dhe origjinimin e thirrjeve) te qendrojne dhe te vazhdohet implementimi i tyre dhe konkretisht:

1. **Detyrimi i Mosdiskriminimit (neni 39)**
2. **Detyrimi i transparencës (Neni 40)**
3. **Detyrimi për ndarjen e llogarive (Neni 41)**
4. **Detyrimi për akses dhe interkoneksion dhe përdorimi i përbashkët i faciliteteve të rrjetit (Neni 42)**
5. **Detyrimi për kontroll të tarifave dhe sistemin e mbajtjes së llogarive (Neni 45)**

- Nenet 46 dhe 52 permbajne detyrime per sipermarresit me FNT ne lidhje me aksesin/interkoneksionin, ndersa 55-59, permbajne percaktime ne lidhje me detyrimet per kontrollin dhe rregullimin e tarifave dhe zbatimin e tyre.

- AKEP, gjykon se per te realizuar objektivat rregullatore te AKEP, te listuara ne piken 3 te nenit 7 te Ligjit 9918, per FNT per terminimin, origjinimin dhe tranzitimin e thirrjeve ne rrjetin Albtelcom, te gjitha masat e cituara jane te nevojshme per Albtelcom.

- Pervec detyrimeve te citura me siper, Albtelcom duhet te zbatojne dhe detyrimet e Ligjit 9918 per akses dhe interkoneksionin, perfshire afatet kohore te dhenies se ofertes se aksesit kerkuesve dhe dorezimin ne afat te MI-ve.

- Detajime te detyrimeve te operatoreve me FNT ne lidhje me interkoneksionin jane pjese e rregullores te Akses dhe Interkoneksionit.

- Albtelecom duhet te publikoje gjithashtu marreveshje te Nivelit te Sherbimit (Service Level Agreement-SLA) si dhe Tregues Kryesore te Performances (Key Performance Indicators - KPI) per interkoneksionin sipas percaktimeve te Rregullores se Akses dhe Interkoneksionit.

- Zbatimi i detyrimit te ndarjes se llogarive dhe mbajtjes se llogarive (nenet 42 dhe 45) dhe zbatimi i detyrimit te orientimit ne kosto te tarifave te interkoneksionit (neni 59), nga Albtelecom, do te kryhet ne baze te percaktimeve te Rregullores Nr. 32, datë 26.12.2013 "Rregulla dhe Udhëzime për Ndarjen e Llogarive dhe Llogaritjen e Kostos për Sipërmarrësit me Fuqi të Ndjeshme në Treg (FNT) në Shqipëri", miratuar me VKD nr.2406, date 26.12.2013.

2. Masat rregullatore te propozuara per terminimin ne rrjetet e OA dhe AMC

AKEP ka vleresuar nepermjet analizes, qe operoret alternative te rrjeteve te telefonise fikse plotesojne kushtet per FNT per terminimin e thirrjeve ne rrjetet e tyre individuale. Ne lidhje me masat rregullatore/detyrimet per FNT te ketyre operoreve AKEP gjykon qe te kene te njezat detyrime te vendosura edhe ne analizen e tregut te kryer ne vitin 2013:

1. **Detyrimi i Mosdiskriminimit (Neni 39)**
2. **Detyrimi i transparencës (Neni 40)**
3. **Detyrimi për akses dhe interkoneksion dhe përdorimi i përbashkët i faciliteteve të rrjetit (Neni 42)**
4. **Detyrimi per kontroll tarife**

Detyrimi i mosdiskriminimit perfshin ndalimin e aplikimit te tarifave te ndryshme te terminimit te thirrjeve hyrese kombetare per operore te ndryshem kombetar origjinues te thirrjeve te terminuara ne rrjetin e operatorit alternativ. Pra nepermjet ketij detyrimi nje operator alternativ nuk mund te aplikojte tarifa te ndryshme terminimi per operore te ndryshem si celulare ashtu edhe fiks.

AKEP si edhe ne vitin 2013 gjykon qe operoret alternative te mos kene detyrim per publikim oferte reference interkonesioni, pasi kjo mase nuk eshte e nevojshme dhe do te ishte jo-proporcianale.

Detyrimi i transparences perfshin publikimin nga operatori alternative te tarifes/tarifave te terminimit ne rrjetin e tij si dhe te adreses se pikes se interkoneksionit me kete rrjet. Ne kushtet e mos-vendosjes se detyrimit per publikim RIO ky detyrim gjykohet i nevojshme per zbatimin e mos-diskriminimit ne tarifa.

Detyrimi i dhenies akses per interkoneksion eshte detyrim qe operoret rrjeteve publike telefonike te japin akses per terminim ne rrjetet e tyre me qellim realizimin e interkoneksionit te rrjeteve publike telefonike.

V.2. Rregullimi i tarifave me shumice te interkoneksionit

1. Rregullimi i tarifave me shumice te interkoneksionit te Albtelecom

AKEP nepermjet analizes se tregut ne 2013 percaktoi tarifat me shumice te terminimit, origjinimit dhe tranzitimit ne rrjetin Altelecom sipas tabelës se meposhteme:

Tabela V.1: Vlerat maksimale te tarifave tarifave të terminimit, origjinimit dhe tranzitimit në rrjetin Altelecom 2013-2015 (Analiza e tregut 2013)

	2010- 31.12.2013	Faza I 1.01.2014- 31.08.2014	Faza II 1.09.2014- deri ne nje Vendim tjetër te AKEP
Terminim – Origjinim (lek/minute)			
Lokal	1.50	1.34	1.19
Njefish	2.50	1.34	
Dyfish	3.50	2.68	1.85
Tranzitim(lek/minute)			
Njefish	1.50	1.71	1.32
Dyfish	2.50	1.71	
Tarifë fikse për thirrje ¹² (lek/thirrje)	0.83	0.53	0.38

Shenim: Tarifat jane pa TVSH.

Nepermjet skemes se mesiperme u krye reduktimi i segmenteve te terminimit/origjinimit nga 3 ne 2 dhe i tranzitimit nga 2 ne 1 duke filluar nga data 31.08.2014. Keto reduktime te segmenteve u shoqeruan me reduktime te tarifave si dhe me reduktim te pikave te intrekonesionit te Altelecom nga 68 pika interkonesioni lokale, 12 rajonale dhe dy pika kombetare ne 12 pika rajonale, perfshire 2 pika kombetare. Ne keto 12 pika rajonale operoret mund te percjellin trafik per terminim ne destinacione rajonale dhe kombetare.

AKEP ne periudhen Shtator-Tetor 2014 kreu keshillim publik te dokumentit “*Rishikimi i tarifave te terminimit te thirrjeve ne rrjetet fikse-Këshillim publik*”. Pergatitja e dokumentit te nxjerre ne keshillim publik u krye pas nje konsultimi paraprak me operoret kryesore te telefonise fikse. Gjate ketyre takimeve si dhe nga komentet ne keshillim publik te dokumnetit te cituar operoret u shprehen per:

- Dakortesine per kalimin e segmenteve të tarifimit të terminimit nga 2 në 1;
- Dakortesi te pergjithshme per aplikimin e tarifave simetrike te terminimit midis operoreve te rrjeteve fikse;
- Nevojen per reduktimin e tarifave te terminimit ne rrjetet fikse duke mbajtur ne konsiderate kushtet e ndryshme te zhvillimit dhe situates se telefonise fikse ne Shqiperi ne krahasim me vendet e BE.

Bazuar ne komentet e Altelecom si dhe per faktin qe faza e pare e propozuar fillonte shume shpejt pas aplikimit te reduktimit me 1.09.2014, AKEP gjykoi qe procesin e keshillimit publik te rishikimit te tarifave te terminimit ne rrjetet fikse ne 2014 (cituar me lart) ta bashkoje me kete proces analize tregu.

¹²Aplikohet per terminimin, origjinimin dhe tranzitimin e thirrjeve.

Bazuar në zhvillimet e fundit dhe kushtet e tregut të telefonisë fikse në Shqipëri, si dhe zhvillimet në vendet e rajonit dhe BE, AKEP propozon që tarifën e terminimit të thirrjeve në rrjetet e operatorëve të rrjeteve fikse të rishikohen me qëllim aplikimin e një tarife të vetme për terminimin e thirrjeve në rrjetet e operatorëve të rrjeteve fikse. AKEP gjykon që të përdorë metodën e rregullimit sipas tarifës mesatare në vendet e BE/rajonit (benchmark) duke përdorur një reduktim të përshkallëzuar (glide path).

Tabela e mëposhtme paraqet tarifën e terminimit dhe tranzitimit të Altelecom si dhe numrin e pikave të interkoneksionit për periudhën 2010-2017, përfshirë ndryshimet e propozuara me këtë dokument në Janar 2016 dhe Janar 2017.

Tabela V.2: Tarifën e terminimit të thirrjeve në rrjetin fiks Altelecom (2010-2017)

	1.09.2010	1.01.2014	1.09.2014	1.01.2016	1.01.2017	Ndryshimi 2017/aktuale
Terminim – (lek/minute)						
Lokal	1.5	1.34	1.19			
Njëfish	2.5			1.52	0.7	-41%
Dyfish	3.5	2.68	1.85			-62%
Tranzitim (lek/minute)						
Njëfish	1.5	1.71	1.32	0.93	0.43	
Dyfish	2.5					-68%
Tarife për thirrje (lek/thirrje)						
POI	84	12	12	12	2	

Tarifën pa TVSH

Vlerat e tabelës së mësipërme janë përcaktuar si më poshtë:

- Tarifa e terminimit nga 1.01.2016 është përcaktuar si tarifa mesatare e dy segmenteve të aplikuara duke filluar nga 1.09.2014;
- Tarifa e terminimit më 1.01.2017 është sa tarifa mesatare e vendeve të BEREC që aplikojnë një segment dhe sa mesatarja e tre segmenteve në vendet e BEREC dhe BE, më 1.01.2014.
- Tarifa e tranzitimit duke filluar nga 1.01.2016 është përcaktuar sa tarifa e propozuar nga AKEP në keshillim publik të analizës së tregut fiks në 2012;
- Tarifa e tranzitimit nga 1.01.2017 është 0.43 lek/minutë që përbën reduktim me 54% nga periudha e mëparshme, e njëjtë me masën e reduktimit të tarifës së terminimit.
- Tarifa për thirrje që aktualisht është në nivelin 0.38 lek/thirrje hiqet më 1.01.2016.
- Numri i pikave të interkoneksionit (POI) të Altelecom qëndron në 12 më 1.01.2016 dhe reduktohet në 2 më 1.01.2017.

Tarifa e terminimit në rrjetin Altelecom më 1.01.2017 përcaktohet të arrijë vlerën 0.7 lek/minutë, që është sa tarifa mesatare e terminimit e vendeve të BEREC që aplikojnë një

segment (13 vende) si dhe sa mesatarja e tre tarifave mesatare të vendeve të BE dhe BEREC, më 1.01.2014. Në fazën e parë që fillon më 1.01.2016 kryhet kalimi në një segment tarifimi. Në këtë fazë ka një rritje të tarifës së terminimit në segment local/njëfish, por kjo kompensohet nga reduktimi i tarifës në segment dyfish si dhe heqja e tarifës për thirrje. Reduktimi në Janar 2017 në raport me tarifën aktuale është 41-62% për tarifën e terminimit dhe 68% për tarifën e tranzitimit. Rregullimi i tarifave sipas nivelit benchmark (mesatar) dhe reduktimi i përshkallëzuar është një praktikë e ndjekur nga AKEP më parë si dhe një praktikë e lejuar nga Ligji 9918, Neni 7, pika 1 dhe neni 57, pika 2.

Pikat e Interkoneksionit të Albtelecom

Numri i pikave të interkoneksionit propozohet të vazhdojë të jetë 12 edhe për vitin 2016, ndërsa duke filluar nga 1.01.2017 ky numër propozohet të reduktohet në 2, në centralet softswitch të Albtelecom në Tiranë dhe Durrës. Reduktimi i pikave të interkoneksionit vjen si rezultat i migrimit të rrjetit Albtelecom nga PSTN në NGN dhe është një proces që ka ndodhur dhe po ndodh dhe në vende të tjera. Këtë proces AKEP e ka parashikuar edhe në Analizën e tregut fiks të miratuar më 30.07.2013.

Periudha 12 mujore (1.01.2016-1.01.2017) gjykohet e mjaftueshme për operatorët alternativë për t'u përshtatur me reduktimin e pikave të interkoneksionit për të realizuar interkoneksionin në një nga dy pikat kombëtare të interkoneksionit të Albtelecom në Tiranë apo Durrës. Efekti nuk pritet të jetë i madh pasi ai shoqërohet me reduktim të ndjeshëm të tarifave të terminimit (41-62%) dhe me heqjen e tarifës për thirrje (aktualisht 0.38 lek/thirrje).

2. Tarifat e terminimit në rrjetet e operatorëve alternativë fiks

Tarifat e terminimit në rrjetet e operatorëve alternativë fiks dhe AMC (për AMC fiks) propozohen të barazohen me ato të Albtelecom duke filluar nga 1.01.2016, pra të jenë me 1 segment dhe simetrike midis të gjithë operatorëve të rrjeteve publike që ofrojnë telefoni fikse në Shqipëri. Heqja e asimetrise është në linjë dhe me rekomandimet e BEREC (më parë ERG) pasi shumica e operatorëve kanë vite tashmë që janë në treg dhe simetria nxit një konkurrencë më të drejtë dhe thjeshtëzim të tarifimit për pajtimtarët e telefonisë fikse.

Tabela V.3: Tarifat e terminimit të thirrjeve në rrjetet fikse të OA dhe AMC për AMC fiks (2010-2016)

	2010	1.01.2014	1.09.2014	1.01.2016	1.01.2017
OA					
Lokal	1.5-1.95	1.5	1.34	1.52	0.7
Mesatare-Njëfish/dyfish	2.5-3.25/3.5	2.42	1.77		
Tarife fikse per thirrje	0.83	0.53	0.38	0	0
AMC					
Terminimi lek/minute	1.50 ose 2.5	1.34	1.19	1.52	0.7
Tarife fikse per thirrje		0.53	0.38	0	0

Tarifat pa TVSH

3. Efektet e pritshme te ndryshimeve te tarifave te terminimit

Tabela e mëposhtëme paraqet reduktimet e tarifave të terminimit të thirrjeve telefonike në rrjetet fikse dhe AMC për AMC Fiks, aktuale dhe të propozuara për dy vitet në vijim.

TabelaV.4: Ndryshimet në përqindje të tarifave të terminimit në rrjetet fikse (1.09.2014-2017)

	1.09.2014	1.01.2016	1.01.2017	Ndryshimi 2016/2014	Ndryshimi 2017/2014
Albtelecom					
Lokal/Njefish	1.19	1.52	0.70	28%	-41%
Dyfish	1.85			-18%	-62%
POI	12	12	2		
OA					
Lokal	1.34	1.52	0.70	13%	-48%
Mesatare-Njefish/dyfish	1.77			-14%	-60%
AMC					
Terminimi lek/minute	1.19	1.52	0.70	28%	-41%
Tarife fikse per thirrje	0.38	0.0	0.0	-100%	-100%

Tarifat pa TVSH

Nga tabela vihet re se reduktimet variojnë nga 41-62% për tarifën e terminimit të thirrjeve në lek/minute dhe 100% për tarifën për thirrje, e cila propozohet të hiqet më 1.01.2016. Ndryshimet e percaktuara ne kete dokument pritet të japin një shtysë të re në konkurrencën në treg për thirrjet telefonike fikse paralelisht me thjeshtëzimin e tarifimit të operatorëve me njëri-tjetrin dhe për pajtimtarët. Këto reduktime synojnë dhe reduktimin e stimujve për problematikën e tarifave të ndryshme on-net-off-net të ngjashme me tregun celular dhe risin stimujt për tarifim unifik në rrjetet fikse dhe celulare pavarësisht destinacionit fiks/celular. Reduktimet e tarifave të terminimit në rrjetet fikse janë në linjë edhe me reduktimet e kryera tashmë për tarifën e terminimit të thirrjeve në rrjetet celulare. Niveli i tarifave të terminimit në rrjetet fikse në Shqipëri në Janar 2017 pritet të arrijë nivelin mesatar të vendeve të BE/BEREC në 2014, pra me një sfazim 3 vjet.

Tarifa e propozuar për terminim në rrjete fikse në Janar 2017 (0.7 lek/minute) është më e lartë se tarifa mesatare benchmark sipas LRIC të pastër në rrjete fikse (0.16 lek/minute) e aplikuar në vende të BE, dhe kjo zgjedhje e AKEP është bazuar në karakteristikat e tregut fiks në Shqipëri:

- telefonia fikse ka zhvillim (mbulim dhe përdorim) shumë më të ulët se në vendet e rajonit dhe BE, ndërsa telefonia celulare në Shqipëri ka shumë më tepër karakteristika të ngjashme me vendet e rajonit dhe BE. Këto karakteristika ndikojnë në nivelin e kostove duke cuar në kosto më të larta për njësi në Shqipëri për rrjetet fikse, ndërsa janë të ngjashme për rrjetet celulare në raport me vendet e rajonit dhe BE;
- objektivi për të rritur stimujt për investime/modernizime në rrjete fikse, jo vetëm për telefoni fikse por sidomos për akses broadband fiks.

Megjithate duke marre ne konsiderate vlerat e tarifave te terminimit deri ne 1.01.2014, ne periudhen kohore prej tre vitesh (1.01.2014 - 1.01.2017) ndryshimet ne tarifat dhe segmentet e terminimit ne rrjetet fikse jane te medha:

- Reduktim te niveleve te terminimit ne rrjetin Albtelecom nga 3 ne 2 dhe me pas ne 1
- Reduktimi i tarifave te terminimit nga 1.5-3.5 lek/minute ne 0.7 lek/minute, qe perben reduktim me 50-80%;
- Reduktim te numrit minimal te pikave te interkoneksionit (POI) te Albtelecom nga 84 ne 12 dhe me pas ne vetem 2.

Reduktimi i pikave të interkoneksionit të Albtelecom në 1.01.2017, nga 12 në 2, krijon kohë të mjaftueshme për OA për përshtatje me zhvillimet e fundit dhe investimet e Albtelecom, duke krijuar njëkohësisht stimuj për Albtelecom për vazhdimin e investimeve në modernizim të rrjetit fiks që duhet të sjellë përfitime për gjithë tregun në tërësi, dhe sidomos për përdoruesit fundorë.

V.3. Heqja e detyrimeve ne tregjet e de-rregulluara

Ne analizen e tregut te vitit 2013 AKEP percaktoi Albtelecom sh.a sipermarres me FNT edhe ne tregjet e meposhteme:

- *Tregu i aksesit ne rrjet publik telefonik nga vendodhje fikse (per pajtimtare familjare dhe jo –familjare);*
- *Tregu i sherbimeve publike telefonike te ofruara nga vendodhje fikse per pajtimtare familjare dhe jo –familjare).*
- *Tregu me shumice i origjinimit te thirrjeve ne rrjetin telefonik publik te ofruara nga vendndodhje fikse .*

Perfundimet e ketij dokumneti te analizes se tregut kane evidentuar nevojën per ndryshime ne perkufizimin e tregjeve perkates te mesiperme (kapitujt II dhe III) dhe rezulton se tregjet perkates te ri-perkufizuar nuk plotesojne testin e 3 kriterëve, d.m.th nuk vleresohet te jene me tregje perkates te justifikuar per nderhyrje ex-ante. Ne baze te percaktimeve te ligjit 9918, rregullores se analizes se tregut dhe direktivave dhe rekomandimeve te BE/BEREC, ne keto raste hiqen dhe detyrimet qe jane vendosur per statusin e meparshem per FNT. Sipas ligjit 9918, heqja e detyrimeve behet efektive jo me vone se 6 muaj nga marrja e vendimeve te AKEP (bazuar ne anlizën e tregut-versioni final pas keshillimit publik).

Per sa i perkte tregjeve me pakice, AKEP ne analizen e vitit 2013 ka evidentuar nje sere karakteristikash te tregut Shqiptar te telefonise fikse (ndryshimet me vendet e BE) dhe megjithese Albtelecom u percaktua me FNT ne tregjet me pakice, detyrimet per FNT u kufizuan vetem ne detyrime per:

- transparence.
- mos-diskriminim
- ofrim Z(P)B per pajtimtarin

Keto detyrime nuk perfshinin rregullimin e tarifave me pakice te Albtelecom. Heqja e ketij detyrimi u be efektive me 1.01.2014. Detyrim per Z(P)B u vendos dhe ne nivel me shumice per FNT te Albtelecom per origjinimin e thirrjeve. Njekohesisht detyrimet per origjinimin e

thirrjeve perfshinin edhe detyrimin per kontroll te tarifes e percaktuar ne nivel te njejte me terminimin e thirrjeve ne rrjetin Albtelecom.

Detyrimet e mesiperme te Albtelecom per tregjet me pakice dhe tregun me shumice te origjinimit, propozohet te hiqen, dhe bazuar ne nenin 34 te ligjit 9918, heqja e ketyre detyrimeve propozohet te behet efektive brenda 6 muajve pas marrjes se vendimit per FNT dhe masat rregulluese per Albtelecom sipas konkluzioneve te versionit final te kesaj analize tregu, pas keshillimit publik. Ne varesi te dates se marrjes se vendimeve AKEP do te percaktoje dhe daten e heqjes se ketyre detyrimeve duke pare mundesine e koordinimit me daten e ndryshimeve te tarifave me shumice te terminimit/tranzitimit ne rrjetin Albtelecom.

Heqja e detyrimeve aktuale ne tregjet me pakice te Albetelcom nuk heq detyrimet e transparences per tarifat me pakice qe kane te gjitha operatoret e tjere te komunikimeve elektronike ne baze te Rregullores nr.27, date 21.09.2012 per publikimin e informacionit per sherbimet dhe tarifat. AKEP do te vazhdoje monitorimin e ecurise se tarifave te paketave standarde dhe te tjera te Albtelecom dhe operatoreve te tjere, me qellim dhe reflektimin e reduktimit te propozuar te tarifave te terminimit ne rrjetet fikse nepermjet ketij dokumneti si dhe ne rrjetet celulara te kryera nepermjet procesit te analizes se tregut celular.

ANEKS 1. LISTA E SIPERMARRSVE TE RRJETEVE PUBLIKE TELEFONIKE FIKSE TE PROPOZUAR PER STATUS ME FNT NE TERMINIMIN E THIRRJEVE¹³

Tabela e mëposhteme paraqet listën e sipërmarrësve që ofrojnë rrjete publike fikse dhe të pajisur me numeracion gjeografik fikse për pajtimtare të propozuar për status me FNT në tregjet perkates të terminimit të thirrjeve në rrjetet e tyre individuale.

Nr.	Sipërmarrësi
1	ABCOM sh.p.k
2	Abronet sh.p.k.
3	Abissnet sh.a
4	Administration, Management, Bussines, Etc sh.p.k
5	ALB CONNECT sh.p.k
6	Albanian Satellite Communications sh.p.k
7	Albanian Telecommunication Network sh.p.k.
8	Albanian Telecommunication Partners sh.p.k
9	Albanian Carrier Telecommunication sh.p.k.
10	Albfrut 2005 sh.p.k
11	ALBON sh.p.k
12	Alfredi Rota (Person Fizik)
13	Alma 2001 sh.p.k
14	Altin Sharka (Person Fizik)
15	ALPI-COM sh.p.k
16	APOLL NET sh.p.k.
17	Arsen Shahaj (Person Fizik)
18	ATEL sh.p.k
19	Bindi sh.p.k
20	BITRI sh.p.k
21	Bleta sh.p.k.
22	DIGICOM sh.p.k.
23	Duo Net sh.p.k.
24	DOVA sh.p.k
25	EDEN sh.p.k
26	EDI – 2004 sh.a
27	EGIS – TEL 2004 sh.p.k
28	ELCOM sh.p.k
29	Enada – Online sh.p.k
30	Enkelana Communication sh.p.k
31	Eralbi Computer System sh.p.k
32	Ergtel sh.p.k
33	EJ & BI sh.p.k
34	ESDE Consulting sh.p.k.
35	ESPACE sh.p.k
36	FABBTEL sh.p.k
37	FBD sh.p.k

¹³ Kjo liste nuk përfshin Albtelecom dhe AMC, të cilët shpallen me FNT me vendime të vecanta.

38	Fjoart sh.p.k
39	FJOERS ONLINE sh.p.k
40	Geront Dervishaj (Person Fizik)
41	Greta Gjini (Person Fizik)
42	GRUPKOM sh.p.k.
43	INFO – Telecom sh.p.k
44	IVA Elektronik sh.p.k
45	Kleor sh.p.k
46	KRANER sh.p.k
47	Levendi sh.p.k
48	Lorenc Bushi (Person Fizik)
49	LUNAL-TEL sh.p.k.
50	MC Networking SH.P.K
51	Merita Xhika (Person Fizik)
52	Mobitel Communication sh.p.k
53	Mobik sh.p.k.
54	Neofone sh.p.k
55	Neotel Albania sh.p.k
56	NISATEL sh.p.k
57	Orikum Telecommunication sh.p.k
58	PEGASUS COMMUNICATIONS sh.p.k
59	Professional Technologies sh.p.k.
60	Popaj Klodjano sh.p.k
61	VIVO Communications sh.p.k
62	RU – TEL sh.p.k
63	SABATEL sh.p.k
64	Sajet sh.p.k
65	SALVI & IVI sh.p.k
66	Selcom sh.p.k
67	SHKODRA INTEL.TV sh.p.k
68	SIN-TEL sh.p.k
69	TEEB-CENTER sh.p.k
70	Tele Group Albania sh.p.k.
71	Tele.Co Albania sh.p.k.
72	TELEFONICA sh.p.k.
73	Telekom Postriba sh.p.k
74	Telekomunikacion Group sh.p.k.
75	TEL-KOM sh.p.k
76	Treg Tur Korça sh.p.k.
77	UNIFI HOLDINGS INC sh.p.k.
78	Vasfi Balla (Person Fizik)
79	VOSKOPI sh.p.k
80	Wings.Co Degë e Huaj në Shqipëri
81	Vraninger Communications sh.p.k
82	XHENI A.D. sh.p.k
83	4 ALB sh.p.k

ANEKS 2. LISTA E PYETJEVE PER KESHILLIM PUBLIK

Me poshte eshte nje permbledhje e pyetjeve per te cilat AKEP eshte i interesuar te marre komente nga palet e intersuara. Ne pergjigjet e dhena per pyetjet, palet jane te lutura te perfshijne edhe argumentim per pergjigjet/komentet. Palet mund te japin komente edhe per pjese te tjera te dokumentit te analizes dhe perfundimeve te AKEP.

1. A jane pasqyruar drejt zhvillimet ecuria e tregut te telefonise fikse ne seksionin III.1?
2. Cili eshte opinioni i paleve te interesuara per perkufizimin e tregjeve perkates me pakice te telefonise fikse:
  - i. A eshte i drejte ri-segmentimi i tregjeve perkates me pakice per perfshirjen ne nje treg perkates te aksesit dhe thirrjeve nga vendndodhje fikse?
  - ii. A jeni dakort qe aksesit/thirrjet nga celulare duhet te perfshihen ne tregjet perkatese te aksesit/thirrjeve nga vendndodhje fikse?
3. A jeni dakort me perfundimin e AKEP per testin e 3 kritereve se tregu me pakice i aksesit/thirrjeve telefonike nga vendndodhje fikse nuk eshte me treg i justifikueshen per nderhyrje ex-ante?
4. A mendoni se Albtelecom permbush kriteret per FNT ne tregjet me shumice te:
  - i. Terminimit ne rrjetin Albtelecom;
  - ii. Tranzitimit kombetar ne rrjete fikse;
5. A mendoni se terminimi i thirrjeve ne rrjetin e secilit operator alternativ fiks perben ende nje treg perkates te vecante dhe se te gjithë operatorët alternative dhe AMC duhet te shpallen me FNT per terminimin ne rrjetet e tyre fikse (AMC per terminimin e thirrjeve drejt AMC Fiks)?
6. Cili eshte opinini juaj per perfundimet e AKEP per origjinimin e thirrjeve nga vendndodhje fikse ne lidhje me:
  - i. perfshirjen edhe te origjinimit te thirrjeve nga rrjetet celulare ne kete treg
  - ii. mos-plotesimin e testit te 3 kritereve

- iii. derregullimin e ketij tregu
7. Cfare mendoni per masat rregullatore te propozuara nga AKEP per terminimin, dhe tranzitimin ne rrjetin Albtelecom:
    - i. A sjell perfitime per tregun reduktimi i segmenteve te terminimit nga 2 ne 1?
    - ii. Cfare mendoni per reduktimin e propozuar te tarifave te interkoneksionit te Albtelecom?
  8. Cfare mendoni per masat rregullatore, perfshire rregullimin dhe nivelin e tarifave, te propozuara nga AKEP per operatoret alternative per FNT per terminimin ne rrjetet e tyre fikse dhe per AMC per terminimin e thirrjeve drejt AMC Fiks?
  9. Cfare mendoni per de-rregullimin e plote te tregjeve me pakice te telefonise fikse, nderkohe qe de-rregullimi i tarifave me pakice filloi me 1.01.2014?